

SADOVEANU INEDIT

Apariție

Tu, ce-n durerea mea prelungă ai intrat
Cum cucul intră, primăvara, în țintirime
(Și cheamă și n-aude nime) —
O, tu, lumină lină,
Hierogramă de stele,
Subt arcul tău se însenină
Pustia rătăcirii mele :
Aurora ta m-a fulgerat.

Îmi era inima de dragoste-nsetată
Ș-o așteptam ca pe-o cometă depărtată.
Bizar și strimb mi-au hotărît sorții
O cale cătr-un alt hotar.
Am rătăcit în umbra morții
Cu alte bucurii, cu alt amar.
Și primăverile și toamnele trecură,
Au înflorit, s-au veștezeit și iar au înflorit ;
Iar eu n-aveam în mine decît zgură.
Și anotimpul palid mi-a sosit.

Tu, ce-n mîhnirea-mi de ceaună ai intrat.
Tu mi-ai fost scrisă-n veșnicie
Răsplată aspră și tîrzie.
O, cit te-am așteptat !
Nu trebuia să-mi vii decît acum,
Ca rugul meu să ardă mai intens
Și ca un Fenix să renasc din scrum
Și tragedia mea să aib-un sens.

Cînd ai venit, trimisă, cătră mine,
A fost o zi ca niciodată,
Un cer de iarnă nouă și curată ;
Subt sori de-argint, privești straniu...
Cum îngheța în juru-ne tăcerea,
Ca-n clipa unei sacre epifanii,
Te-am salutat, cîntîndu-mi re-nvierca,
Cînd ai venit, iubito, cătră mine.

Fotografie de A. MIHAILOPŪL

flacăra

ANUL XXIX - 44 - (1325) - 30 OCTOMBRIE 1980

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Secvențe din ultimele bătălii ale cincinalului

Investiția de inteligență

Înfăptuirea obiectivelor noului plan cincinal presupune, înainte de orice, un uriaș efort de inteligență, poate cel mai mare din întreaga istorie a construcției noastre socialiste. Căci acest plan cincinal, ce va fi realizat într-o perioadă caracterizată printr-o profundă revoluție tehnico-stiințifică, conține obiective de mare cutezanță a căror îndeplinire presupune nu numai asigurarea bazei materiale necesare, ci și efort de gândire, o uriașă cheltuire de inteligență, singurele în măsură să aducă, în toate domeniile de activitate, înnoirile pe care le dorim, să determine trecerea la o nouă calitate în întreaga viață economică și socială.

(Continuare în pagina 6)

VASILE BARAC

În județul Brăila

Să fim eficienți în tot ce facem

Interviu cu tovarășul
Ion Catrinescu,
prim-secretar
al Comitetului județean
Brăila al P.C.R.

— Afliindu-ne spre sfîrșitul cincinalului, într-un fel prima întrebare, stimat tovarășe prim-secretar, ni se și impune : cu ce rezultate estimați că se va încheia această perioadă din dezvoltarea economico-socială a județului Brăila ?

— Căutînd să vă răspund foarte succint la întrebare, puteți să rețineți că în perioada despre care vorbim producția industrială a crescut într-un ritm mediu anual de 12,6 la sută ; în acest an ea va atinge un nivel de peste 18 miliarde lei. Vom realiza peste prevederile inițiale ale cincinalului o producție suplimentară în valoare de circa 350 milioane lei. De asemenea, în agricultură realizăm mai mult față

(Continuare în pagina 8)

N. GRIGORE MARAȘANU

În București, sectorul 2

Valorificarea superioară a capacității tehnice

Convorbire cu tovarășul
Ion Popa,
prim-secretar
al Comitetului de partid
al sectorului 2 al Capitalei

— Stimat tovarășe prim-secretar, în nr. 31 din 2 august anul trecut revista noastră publica o hartă a municipiului București cu noua — pe atunci avea doar două zile — împărțire administrativ-teritorială. Scara foarte mare a reproducerii oferea o idee cam vagă despre ceea ce înseamnă sectorul 2 în geografia Capitalei. Discuția noastră poate fi prilejul unor precizări suplimentare.

— Practic, Decretul Consiliului de Stat din 31 iulie 1979 a legiferat dublarea — hai s-o numim astfel — puterii noastre. Sîntem cel mai mare sector al Capitalei. Pe 175,14 kmp suprafață totală (din care 33,25 kmp suprafață sector propriu-zis) trăiește o populație de 416 000 locuitori (din care 216 000 femei). „Granițele” sînt formate de Șoseaua Pipera, Calea Floreasca,

(Continuare în pagina 4)

MIRCEA BUNEA

BUNDIȚE DE PIPIRIG

Cu ani în urmă, cînd a început să lucreze la Cooperativa meșteșugărească din Tîrgu Neamț, Neculae Dolhescu era, de mult, unul din cojocarii vestiți de la Pipirig, sat vestit, el însuși, prin cojocarii săi. La atelierul din Tîrgu Neamț, meșterul lucrează împreună cu soția sa, Ecaterina Dolhescu, și cu alți vreo douăzeci de cojocari, pe care i-a învățat meserie. Unii dintre aceștia au fost pregătiți încă de pe vremea cînd, la Pipirig, soții Dolhescu au condus un cerc de artă populară. În doi ani de zile au transformat în meserii vreo douăzeci de tineri din sat. Acum atelierul din Tîrgu Neamț execută 2 500 de comenzi anual : cojoace, căciuli, bundițe simple, bundițe înflorate. Acestea din urmă, mai cu seamă, fac mîndria meșterului Neculae. El este neîntrecut în broderiile de pe bundițe și cojoace. Modelele învățate în satul natal, modelele de Pipirig se caută, se cer. E drept că s-au mai schimbat unele lucruri în soarta bundițelor tradiționale. La Pipirig se purtau foarte mult cojoace și bundițe brodate pe alb. Ei bine, albul acesta s-a cam părăsit. Se lucrează mai greu. Cerea mai mult timp. Meșterul trebuia să pregătească pielea, să aleagă modelul, să-l lucreze, adesea îmbogățindu-l. La o bundiță de acest fel, un om lucrează și o lună jumătate. Dar cînd ieșea din mîinile lui Neculae Dolhescu era o adevărată bijuterie. Frumusețea broderiei, precizia execuției, desenul impecabil, imbinarea în armonie a culorilor luau ochii, cum se zice, producînd o bucurie pe care rareori chiar straițele de sărbătoare o puteau dăru.

Stăpîn cu sufletul și cu fantezia peste albul cojocelor, prin meșteșugul înfloriturii și nemăsurată migală cu acul, Neculae Dolhescu a menținut ani de zile și a sporit faima bundițelor muntenești din această zonă.

Sigur, modelele mai simple care se lucrează acum permit executarea unui număr mai mare de comenzi. Ceea ce se lucrează acum se lucrează frumos, nimic de zis, dar graba impusă de ritmul planificat își spune cuvîntul. Sigur că tot ce iese și azi din mîinile acestui vrăjitor al culorii este frumos, dar i s-a făcut dor și lui de niște cojoace și bundițe lucrate cu migală de altădată. Nostalgia albului se simte în vorba domoală a meșterului Neculae, parcă și atunci cînd caută singur să te convingă de firescul preferinței pentru pielea vopsită, pentru cantitate și viteză, pentru imbinarea materialului din piele cu textil.

Poate că, în graba de a produce mult, ar trebui totuși să ne plecăm urechea și spre această nostalgie. Dacă toți ceilalți „elevi” ai lui Neculae Dolhescu, ba chiar și el însuși într-o parte a timpului său, sînt puși să lucreze cit pot de repede modele mai eficiente, este păcat să nu se caute modalități de a-l lăsa, barem pe acest stăpîn al meșteșugului cum rar se mai găsește, să lucreze, din cînd în cînd, mai fără grabă, modelele acelea greu de executat, dar de cea mai înaltă cotă a trăirii, a fanteziei și a farmecului scrierii cu acul.

DORIN GHERGHINESCU

Vor reuși oare Nadia Comăneci și Ivan Patzaichin să satisfacă exigențele comisiilor de examene de la I.E.F.S. ?

În pagina 21

EVENIMENT POLITIC DE MARE ÎNSEMNĂTATE ÎN DEZVOLTAREA TRADIȚIONALELOR RELAȚII DE PRIETENIE ȘI COLABORARE ROMÂNNO-IUGOSLAVE

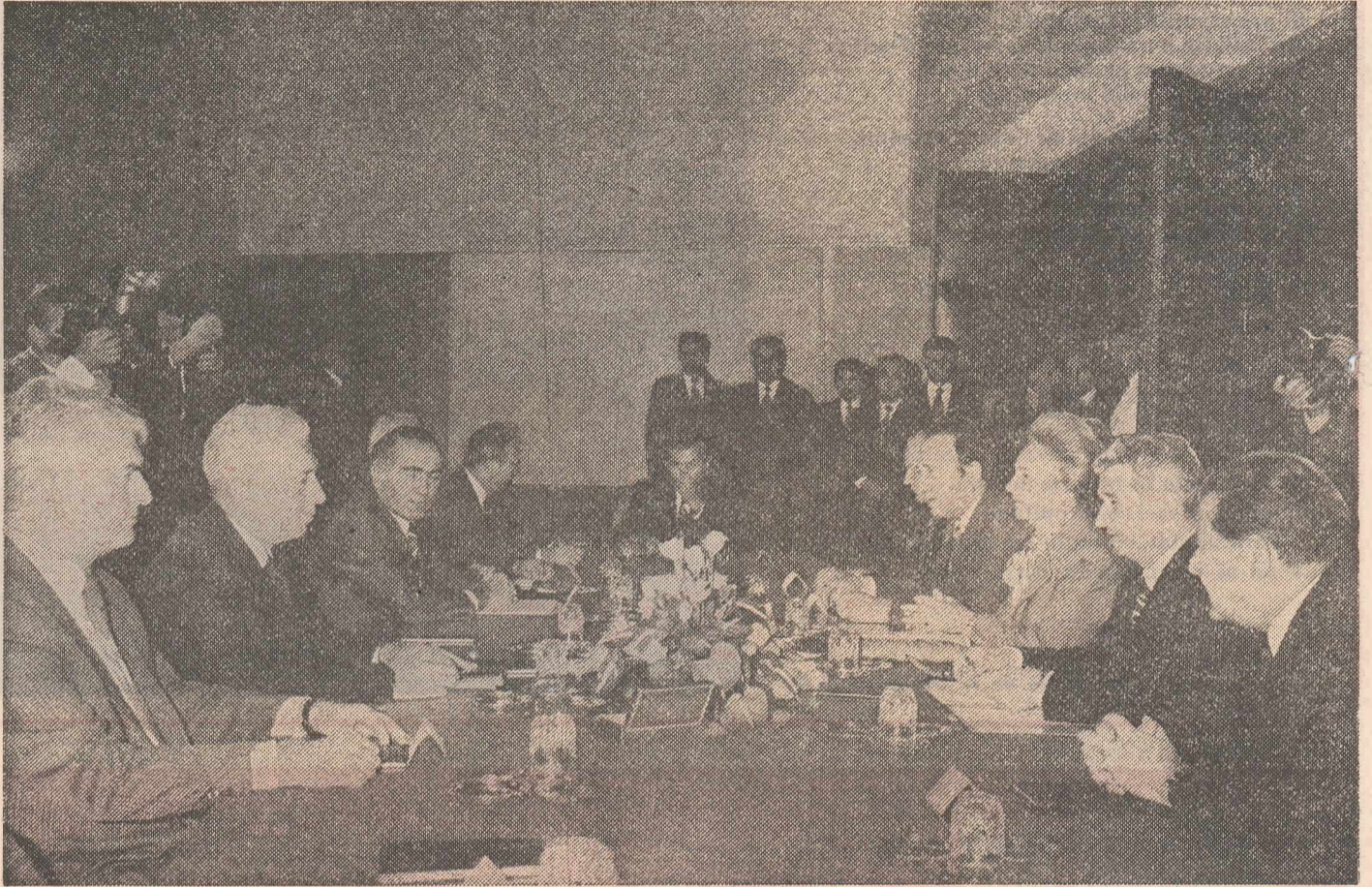
În bogata cronică a relațiilor de prietenie și colaborare româno-iugoslave, recenta vizită oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Iugoslavia, la invitația tovarășului Tsvetin Miatovici, președintele Prezidiului Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, și a tovarășului Lazar Moisev, președintele Prezidiului Comitetului Central al Uniunii Comunistilor din Iugoslavia, reprezintă un moment politic de cea mai mare însemnătate.

Rezultatele acestei vizite, consemnate în Declarația comună, în comunicatele comune, în celelalte documente semnate cu acest prilej, au fost primite cu satisfacție deosebită de întregul nostru popor. Continuarea firească a contactelor la cel mai înalt nivel, ai căror promotori au fost tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito, recentul dialog româno-iugoslav la nivel înalt este menit să dea un nou și puternic impuls raporturilor de colaborare dintre partidele, țările și popoarele noastre, lărgind sfera de colaborare atât pe plan bilateral, cât și în viața internațională, în folosul ambelor state, al cauzei generale a socialismului, păcii, cooperării și înțelegerii în lume.

În cadrul convorbirilor oficiale dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Tsvetin Miatovici s-a constatat cu satisfacție că relațiile româno-iugoslave de bună vecinătate și colaborare prietenească se dezvoltă cu succes în toate domeniile. După cum se consemnează în Declarația comună, la convorbiri s-a subliniat de ambele părți că baza trainică a dezvoltării relațiilor dintre cele două țări socialiste vecine o constituie respectarea consecventă și aplicarea deplină a principiilor independenței și suveranității, integrității teritoriale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și respectarea dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și hotărî în mod liber calea propriei sale dezvoltări. Părțile au relevat importanța deosebită și actualitatea principiilor și punctelor de vedere conținute în declarațiile comune româno-iugoslave din septembrie 1976 și noiembrie 1979 pentru dezvoltarea cu succes a relațiilor prietenești și a colaborării multilaterale dintre cele două țări. În acest context, a fost subliniată excepționala importanță a contribuției președintelui Nicolae Ceaușescu și a președintelui Iosip Broz Tito care, în cadrul a numeroase întâlniri, au statornicit bazele trainice și stabile ale dezvoltării relațiilor de bună vecinătate și prietenie, ale colaborării exemplare dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comunistilor din Iugoslavia, dintre țările și popoarele noastre. Participanții la convorbiri au exprimat hotărârea de a continua practica întâlnirilor la nivel înalt în scopul stimulării dezvoltării permanente a relațiilor reciproce și a colaborării multilaterale dintre cele două țări, pe plan bilateral și în arena internațională, în spiritul prieteniei și înțelegerii mutuale.

O deosebită atenție a fost acordată dezvoltării relațiilor economice și tehnico-științifice dintre cele două țări. Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Tsvetin Miatovici au evidențiat cu satisfacție rezultatele pozitive obținute în dezvoltarea acestor relații, îndeosebi în domeniile industriilor chimică, petrochimică și construcțiilor de mașini. S-a relevat și cu acest prilej marea însemnătate pe care o are pentru economia celor două țări sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier I, operă comună, rod al unei cooperări strinse și fructuoase și s-a apreciat pozitiv desfășurarea cu succes a construcției în comun a noului sistem hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier II. S-a apreciat că potențialul economic în creștere al celor două țări, precum și apropierea geografică creează largi posibilități pentru intensificarea și diversificarea colaborării și cooperării bilaterale. În acest sens, s-a convenit să se studieze căile și posibilitățile concrete pentru inițierea și dezvoltarea unor noi acțiuni de cooperare, care să contribuie la creșterea însemnată a volumului relațiilor economice reciproce. Totodată, s-a apreciat că există condiții favorabile și posibilități pentru extinderea, pentru creșterea mai dinamică și diversificarea schimburilor de mărfuri, care în perioada următorului cincinal va depăși suma de 4 miliarde de dolari.

Constatându-se cu satisfacție că au fost obținute rezultate importante în extinderea legăturilor și colaborării reciproce, în domeniile culturii, învățământului, științei, sănătății, informațiilor și sportului, cele două părți au apreciat că dezvoltarea continuă a colaborării româno-iugoslave

în aceste domenii și o mai bună cunoaștere reciprocă a realizărilor celor două țări au un rol și o importanță esențială în aprofundarea relațiilor prietenești dintre România și Iugoslavia.

Convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și Tsvetin Miatovici, președintele Prezidiului Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, au prilejuit și abordarea unor probleme actuale ale vieții internaționale. Relevându-se îngrijorarea față de încordarea deosebit de gravă a situației din lume, s-a exprimat hotărârea României și Iugoslaviei de a acționa în continuare pentru oprirea cursului periculos al evenimentelor, pentru eliminarea forței din viața internațională, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere, pace și colaborare, pentru soluționarea pe cale pașnică, prin tratative, a tuturor conflictelor dintre state, a tuturor problemelor litigioase, în interesul general al păcii, progresului și independenței. În acest context, a fost subliniată necesitatea de a se face totul pentru încetarea confruntării militare dintre Iran și Irak, pentru soluționarea pe calea tratativilor a problemelor dintre cele două țări. De asemenea, s-a relevat că este necesar să se facă totul pentru ca toate conflictele și problemele litigioase existente în diferite regiuni ale lumii să fie soluționate exclusiv pe cale pașnică, prin tratative, evitându-se cu desăvîrșire recurgerea la forță și la amenințarea cu forța.

România și Iugoslavia fiind țări europene, era firesc ca în cadrul dialogului la nivel înalt româno-iugoslav problemelor privind securitatea continentului nostru să li se acorde o atenție deosebită. Legat de aceasta, a fost subliniată importanța bunei pregătiri a reuniunii de la Madrid, astfel încât aceasta să impulsioneze eforturile pentru transpunerea unitară în viață a prevederilor Actului final de la Helsinki, să ducă la dezvoltarea unei cooperări largi și neîngrădite în Europa și, în mod deosebit, să ducă la măsuri de dezangajare militară și dezarmare a continentului. Subliniindu-se necesitatea continuării procesului început la Helsinki, partea iugoslavă a arătat că sprijină propunerea României ca viitoarea reuniune pentru securitate și cooperare în Europa să aibă loc la București.

În cadrul dialogului româno-iugoslav la nivel înalt a fost abordată, de asemenea, problema colaborării între țările balcanice. Pornind de la convingerea că dezvoltarea colaborării și cooperării în Balcani are o mare importanță pentru climatul general din Europa și din lume, cele două părți au subliniat hotărârea României și Iugoslaviei de a-și aduce întreaga lor contribuție la întărirea conlucrării și încrederii în peninsulă, la transformarea acestei re-

giuni într-o zonă a păcii și bunei vecinătăți, fără arme nucleare.

Școțându-se și cu acest prilej în evidență necesitatea democratizării tot mai largi a relațiilor internaționale, a participării active a tuturor statelor, în condiții de deplină egalitate, la soluționarea problemelor vieții internaționale, a fost subliniată necesitatea creșterii rolului mișcării de nealinieră, al țărilor în curs de dezvoltare, care sînt nemijlocit interesate într-o politică de deplină egalitate, de independență și de pace. A fost reafirmată hotărârea României și Iugoslaviei de a conlucra activ în cadrul O.N.U., al grupului celor 77 și al altor organizații internaționale pentru a-și aduce în continuare întreaga contribuție la găsirea unor soluții trainice și juste pentru problemele cu care se confruntă omenirea.

Vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în R.S.F. Iugoslavia a prilejuit, de asemenea, un amplu schimb de păreri cu privire la dezvoltarea relațiilor și colaborării dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comunistilor din Iugoslavia. Comunicatul comun cu privire la convorbirile dintre cele două partide evidențiază însemnătatea deosebită a acestei colaborări pentru dezvoltarea în ansamblu a raporturilor prietenești româno-

iugoslave. Comunicatul relevă că în cadrul convorbirilor dintre delegațiile P.C.R. și U.C.I. a fost exprimată, de ambele părți, dorința dezvoltării în continuare a raporturilor și colaborării dintre cele două partide pe baza principiilor independenței și egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne. S-a subliniat că respectarea strictă a acestor principii, ca și a dreptului fiecărui partid de a-și elabora de sine stătător politica internă și externă, reprezintă o premisă necesară a dezvoltării socialismului în lume, constituind singura bază corespunzătoare pentru relațiile de colaborare și solidaritate dintre partidele comuniste, partidele socialiste și social-democrate, mișcările de eliberare și celelalte partide și mișcări progresiste și democratice din lume.

Moment de seamă în cronică raporturilor româno-iugoslave, recenta vizită efectuată de tovarășii Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Republica Socialistă Federativă Iugoslavia a marcat o contribuție de prim ordin la dezvoltarea pe multiple planuri a relațiilor de colaborare și prietenie dintre țările, partidele și popoarele noastre, la cauza păcii, progresului și colaborării în lume.

ION DUMBRĂVA

Grijă deosebită pentru bunul mers al activității în toate domeniile, pentru ridicarea continuă a nivelului de trai al celor ce muncesc

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în unități ale agriculturii și industriei alimentare

Inscrisă în mod curent pe agenda de lucru a secretarului general al partidului, președintelui republicii, vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu marchează de fiecare dată puncte de reper în activitatea oamenilor muncii din unitățile vizitate, din domeniile cărora acestea le aparțin, reprezentând în același timp un prețios izvor de învățăminte pentru întregul nostru popor. În acest cadru se înscrie și vizita efectuată marți de secretarul general al partidului în unități ale agriculturii și industriei alimentare.

Pe terenurile Cooperativei agricole de producție Otopeni, tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat modul în care se îndeplinesc indicațiile date cu prilejul recentei întâlniri cu specialiștii și oamenii muncii din domeniul mecanizării și construcției de mașini agricole de la C.A.P. Girbovi, fiind prezentate cu acest prilej variantele de pluguri pentru tractoarele de 65 și 80 CP, scormonitoare și semănători, cu adaptările și îmbunătățirile recomandate atunci. Apreciind eforturile depuse, secretarul general al partidului a dat indicații și îndrumări concrete pentru îmbunătățirea în continuare a mașinilor și utilajelor examinate. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini să îmbunătățească calitățile constructive ale mașinilor agricole în concordanță cu necesitățile impuse de creșterea gradului de

mecanizare a lucrărilor agricole, de modernizare și perfecționare a sistemelor de mașini destinate acestui important sector al economiei naționale. Specialiștii și proiectanții prezenți au mulțumit călduros secretarului general al partidului pentru indicațiile date, asigurând că acestea vor fi puse în practică chiar în cursul acestei săptămâni, că vor fi găsite soluțiile cele mai eficiente în scopul înzestrării agriculturii cu noi mașini perfecționate și de randamente sporite.

Tot marți, în cadrul vizitelor succesive de lucru la fabricile de zahăr din Giurgiu, Săscut și Urziceni, tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat nivelul tehnic al dotării acestora, gradul de modernizare a procesului tehnologic, felul în care se aprovizionează fabricile cu sfeclă de zahăr. În centrul discuțiilor cu specialiștii, cu lucrătorii din fabricile vizitate s-au situat problemele industrializării la parametri calitativi cât mai înalți a sfelei de zahăr, în vederea sporirii producției de zahăr, astfel încât să se asigure în cele mai bune condiții aprovizionarea populației cu acest produs. Pornind de la necesitatea sporirii în viitor a producției de sfeclă de zahăr, secretarul general al partidului a examinat dezvoltarea și modernizarea capacităților de prelucrare a sfelei, astfel încât industrializarea să se realizeze într-o perioadă optimă și cu randamente de extracție în zahăr cât mai mari. Pe parcursul vizitei, tovarășul

Nicolae Ceaușescu a indicat o serie de măsuri privind mai buna utilizare a spațiilor de producție prin apropierea instalațiilor pe flux și extinderea automatizării procesului de fabricație a zahărului, introducerea aprovizionării cu ajutorul benzilor transportoare.

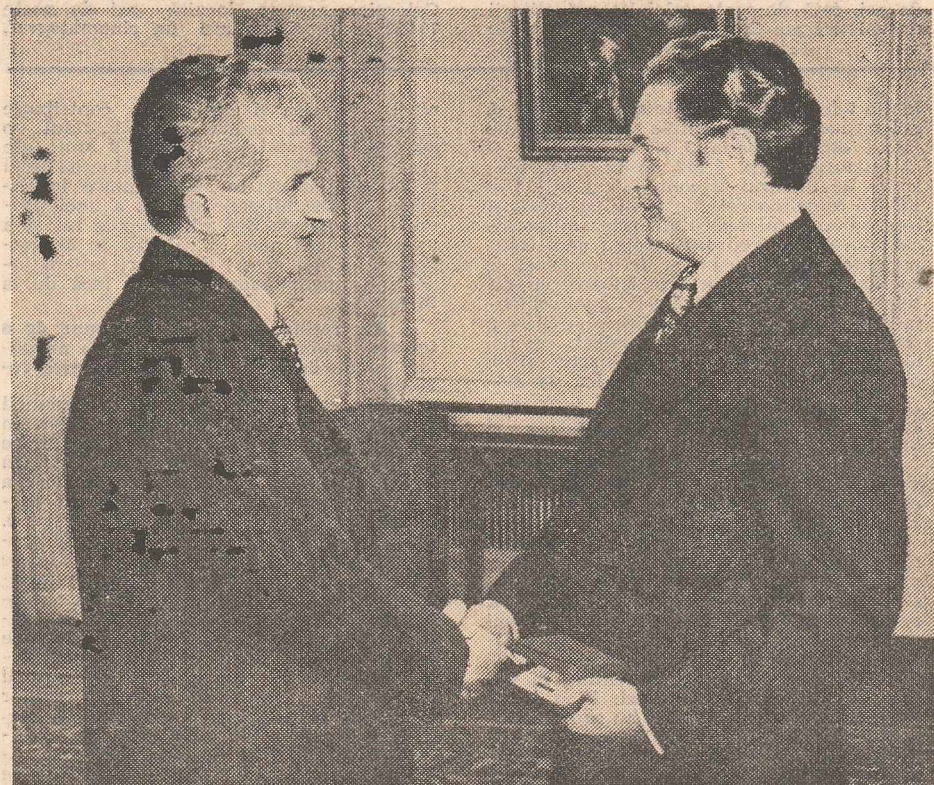
În legătură cu cele constatate pe parcursul acestui nou dialog de lucru al secretarului general al partidului la cele trei fabrici de zahăr, la Comitetul Central al partidului a avut loc o discuție cu factorii de răspundere din ministerele de resort. În cadrul discuției a fost stabilit un program vizând îmbunătățirea activității în domeniul cultivării și prelucrării sfelei de zahăr, astfel încât să sporească continuu capacitatea acestui sector în direcția satisfacerii nevoilor populației. S-a indicat ca în viitorul cincinal să fie construite noi capacități de industrializare a sfelei de zahăr, de dimensiuni de până la 1000 de tone, care să fie amplasate în raza consiliilor agroindustriale mari producătoare de sfeclă de zahăr și care să asigure valorificarea cât mai deplină a resurselor vegetale. S-a cerut ca la baza construirii acestor unități să stea o concepție nouă, care să țină seama de necesitatea evitării transporturilor costisitoare, a operațiilor de încărcare-descărcare, a depozitărilor neeconomice care provoacă deprecierea materiei prime și pierderi mari de producție. Totodată, s-a cerut să se elaboreze un program de sporire a suprafețelor cul-

tivate cu sfeclă de zahăr, care vor trebui să fie amplasate în zonele fabricilor prelucrătoare existente sau care vor fi construite.

În cadrul discuțiilor s-a indicat, de asemenea, să se studieze crearea unor unități industriale de prelucrare și a altor produse agrozootehnice, cum sînt floarea-soarelui, soia, carnea, legumele, situate, ca și noile fabrici de zahăr, în perimetrul consiliilor agroindustriale care au posibilități de producere a recoltelor respective sau dispun de materia primă necesară.

Întimpinate cu bucurie și profundă recunoștință, vizitele de lucru de alaltăieri, analizele efectuate în domeniul perfecționării mecanizării agriculturii și în ce privește dezvoltarea producției de zahăr, prin caracterul lor concret, prin concluziile desprinse în cadrul dialogului purtat cu specialiștii, cu cadre de conducere, cu lucrători din unitățile vizitate, reflectă o dată mai mult stilul direct, eficient al secretarului general al partidului, grija sa deosebită pentru bunul mers al activității în toate domeniile, pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a hotărîrilor Congresului al XII-lea privind dezvoltarea economiei naționale, creșterea producției materiale și ridicarea continuă, pe această bază, a nivelului de trai al întregului popor.

ION CODRU ■

Cu prilejul împlinirii vârstei de 60 de ani, tovarășului Petre Lupu i s-a conferit Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România”, clasa I

Simbătă, 25 octombrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a înmănat, într-un cadru festiv, tovarășului Petre Lupu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Colegiului Central de Partid, Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România” clasa I. Luînd cuvîntul cu prilejul acestei solemnități și felicitîndu-l călduros pe sărbătorit, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut să reamintească în cadrul unei ample alocuțiuni cîteva dintre cele mai reprezentative trăsături prin care se definește activitatea partidului nostru, trîncinicia, vitalitatea și caracterul lui permanent revoluționar.

Forța partidului nostru, a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, constă tocmai în felul în care el aplică adevărurile generale ale revoluției și construcției socialiste la condițiile concrete ale României, precum și datorită indisolubilității sale unități cu clasa muncitoare din țara noastră, cu întreaga noastră națiune. Uriașele succese dobîndite de poporul nostru în

anii construcției socialiste reprezintă tocmai rodul activității partidului în rîndul clasei muncitoare și a celorlalte categorii de oameni ai muncii, capacității comunistilor români de a transforma în fapt vocația unui întreg popor. Trebuie să se înțeleagă, de asemenea, a ținut să precizeze secretarul general al partidului nostru, că partidul nostru poate să-și îndeplinească rolul de detașament de frunte, de avangardă, numai mergînd în același ritm cu poporul nostru, exprimîndu-i voința și aspirațiile, elaborînd o politică justă care să fie înțeleasă de toată suflarea țării.

Referindu-se cu același prilej la unele probleme de principiu care călăuzesc politica externă a partidului și statului nostru, președintele României a ținut să reamintească faptul că un partid revoluționar cum este Partidul Comunist Român trebuie să fie întotdeauna alături de forțele revoluționare de pretutindeni, să-și desfășoare activitatea în numele adevărului, dreptății și echității internaționale, al unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Sectorul 2 al Capitalei MAGISTRALELE SOARELUI — COLENTINA, PANTELIMON, MOȘILOR

Cu plinul motorului făcut, ne-am pregătit un automobil și un bloc-notes pentru o călătorie de 355 kilometri. Nu pină la Piatra Neamț, de pildă, ci pentru a străbate cele 1 041 de străzi cât cuprinde sectorul 2 al Capitalei, sector ce ocupă locul unu ca număr de populație — 416 000 locuitori — și locul doi ca întindere — pe primul loc aflându-se însuși sectorul 1. Pornim de la primăria sectorului, pornim ca să ne începem maratonul cu „orașele” de la poarta mării, de la poarta de ieșire spre mare, poartă a soarelui, „orașele” sărutate primele de geana zorilor, de unde apoi lumina se înalță și acaparează metropola.

Ni se pare firesc să începem cu aceste deschideri spre capitala României, venind cel puțin dinspre două puncte cardinale — răsărit și miiazăzi —, deschideri metafore, încercate de multiple sensuri și simboluri pentru noi, topind în desfășurările și dezvoltările lor urbanistice actuale numeroase dintre adevărurile epocii noastre, ale construcției noastre.

Biografii comune. Sinteze ale unei noi etape în opera deschisă care e sistematizarea de azi a Bucureștiului, modernizarea unor mari artere de penetrație în oraș. Transfigurările unora dintre cele mai mizere, sordide mahalale ale Bucureștiului de altădată, actualitatea unor magistrale și bulevarde acordate orașelor moderne ale secolului XX.

★

„Arheologii au descoperit aici numeroase vestigii ale prezenței omului încă din paleoliticul inferior. Așezare rurală, Colentina este atestată documentar de un brisov al domnitorului Matei Basarab

(sec. al XVII-lea), fiind inclusă în aria orașului în anul 1833”, susțin cu documente istoricii. Pină mai ieri, noi am moștenit — ceea ce își mai aduc aminte încă și copiii care populează acum școlile noi ale cartierului — case insalubre, gropi de gunoai, lume pestriță, prelungiri de fanar și orientalism mizer... Nici măcar „un sat mare”, cum a fost în modul cel mai curent numit Bucureștiul. A avut pină în 5 000 locuințe meschinate, s-au înălțat peste 24 000 apartamente și mai sînt de construit. Avea doar cîțiva kilometri de canalizare și o prea modestă rețea de alimentare cu apă (la cismele), are azi — să luăm numai un singur indice al urbanismului — o rețea de conducte de apă cu peste 125 km, mai mult decît distanța București — Pitești. Geometriile blocurilor le cunoaștem, ne farmecă și ne atrag privirile ori de cite ori trecem printre ele — și care bucureștean n-a fost măcar o dată la marea magazin Bucur-Obor ori în piața cu același nume?! Jocuri de volume pe verticală și orizontală, forme și linii expresive în fațade, culori calde, rafinate, de gușe, la proporții gigantice, savant studiate în raport cu luminile și umbrele lăsate de soare în trecerea lui spre zenit... Nu spunem noi, o spun numeroși vizitatori, numeroși constructori și arhitecți de pe alte meridiane ale lumii, Colentina stă alături, fără complexe, de orice oraș modern, ridicat de la Le Corbusier încoace. De aceea se cuvine să ne reamintim și să reținem, alături de cei peste 3 000 de constructori ai Grupului de santiere nr. 2, unul dintre cele nouă ale Capitalei, de cei care au ridicat-o de la pămînt spre soare, etaj cu etaj și bloc cu bloc, pe cel ce a conceput și dirijat paritativa acestei veritabile creații, arhitectul Petre Iliescu, de la Institutul „Proiect” — București. Ani și ani de-a rîndul, un personaj ciudat și fantast a

putut fi văzut ceasuri de-a rîndul și la ore neașteptate ale zilei, în zori ca și la asfințit, și chiar la ore ale nopții, sub clar de lună, străbătînd la pas cartierul, poposind îndelung, ca într-o uitare de sine, asupra cine știe cărui colț. Îi studia umbrele și luminile, unghiurile, îl vedea cel mai bine în spațiu, aici, la fața locului, și apoi mergea în atelier să-și pună gîndurile pe planșetă. Personalul pitoresc era în fapt un om, un profesionist scrupulos și copleșit de responsabilitatea ce i se încredințase. Cu timpul, toată lumea i-a aflat identitatea și menirea, a devenit prietenul, egalul și colaboratorul constructorilor. Pe șantier, omul cu fire delicată și alură excesiv meditativă a fost frenetic, energic, aprig, aparînd cu cerbicie proiectul pentru care ceea ce ei, arhitecții și inginerii proiectanți, au pus pe hîrtie să se respecte, să iasă așa operă gîndită în conformitate cu indicațiile majore ale conducerii partidului privind arhitectura nouă, cu personalitate și specific național, a Bucureștiului. Aprig, dar nu absurd, ca orice creator adevărat, receptiv la ideile colaboratorilor. Gîndise Colentina nouă în griuri — se gîndise, desigur, la poluare, se gîndise la analogiile cu gresia și andezitul, la sugestiile lor de durată în eternitate, la soliditate și siguranță —, dar și-a schimbat optica la sugestia edililor sectorului și a inginerilor constructori. Aici, la porțile soarelui, în drumul spre mare, se cudevau culori solare, nuanțe fragile, lumini peste un cartier ațita vreme dominat de griurile mizeriei.

Cel ce ne dirijează călătoria, prim-vicepreședintele Consiliului popular al sectorului 2, tovarășul Ioan Furir, ne ajută să distingem și alte elemente care dau specific, personalitate distinctă Colentinei de azi, față de toate celelalte noi cîtorii urbanistice ale Capitalei. Și știm că peste

trei sferturi Bucureștiul, metropola acum, de 2 milioane de locuitori, a fost reconstruit ori construit pe cîmp gol, acolo unde nu era nimic. La talpa blocurilor din beton și sticlă ce bordisesc cei 6 km ai arterei: desfășurarea a 12 km de taluzuri verzi, gazon nobil tîvit cu transdăfiri. Întimplare de artă peisajeră aliată sufletului, psihologiei românului care și-a așezat întotdeauna casa, satul și orașul în mijlocul naturii, înconjurîndu-se de grădini. În definitiv, cea mai mare cerință a marilor aglomerații urbane de azi! De la Bucur-Obor la riul Colentina, un lucru la care nu s-a mai gîndit încă nimeni în București, nici un edil — deși componenta agrement nu lipsește neor ansambluri de locuințe — două piste pentru biciclete și bicicliști. Promenadă eliberată de șocul traficului auto. Un plus la starea de confort a locuitorilor, în alți termeni, un habitat mereu mai bine gîndit și superior conceput, ceea ce înseamnă standard de viață, nivel de trai, civilizație. Dacă în sectorul 2 există 1 500 unități comerciale, să nu uităm că multe dintre ele se află prin tradiție în zona Oborului și că aici se află cel mai mare supermarket din România și din multe alte locuri din lume, magazinul „Bucur-Obor”: cu peste 40 000 metri pătrați suprafață de desfacere și depozitare — dar mărfuri. Dacă în sectorul 2 își au lăcașul cele mai multe spitale, așezăminte de sănătate din București, 12 la număr, în Colentina se află marea centru medical de prestigiu internațional — Spitalul Fundeni —, iar anul acesta, în luna mai, a intrat în funcțiune, în slujba sănătății locuitorilor din sector, cel mai mare dispensar din Capitală, cu funcții moderne, situat la intersecția bulevardeleor Doamna Ghica și Colentina. Mai sînt și neizbinzi. Colentina aceasta, locuită azi de peste 70 000 locuitori, nu are un cinematograful,

Valorificarea superioară a capacității tehnice

(Urmare din pagina 1)

str. Polonă, str. Xenopol, str. Pitar Moși, str. Vasile Conta, str. Arghezi, Piața Rosetti, Calea Călărași, Bd. Muncii, Șoseaua Vergului, Bd. Biruinței, Șoseaua Cernica pină la linia de centură. În administrația noastră se află și comunele Voluntari, Dobroești și Pantelimon. Avem 130 de unități economice din care 41 sînt cu profil industrial; 17 institute de cercetare-proiectare; 4 trusturi industriale; 5 întreprinderi de comerț exterior; 4 laboratoare industriale; 5 unități cu grad de centrală; 12 unități sînt ale cooperației, iar alte 10 sînt instituții centrale. În toate acestea muncesc 163 000 de oameni.

Consider că este demn de știut că 82 000 dintre aceste locuri le oferă unitățile industriale, 18 500 — institutele de cercetare-proiectare, 4 000 — unitățile de învățămînt, 24 000 — deservirea populației. Această veritabilă armată a muncii include în rîndurile sale un detașament de 47 000 de comunisti, oameni cu o deosebită conștiință de clasă, patrioți desăvirșiți, capabili să capaciteze și să dinamizeze masele atît pe locurile lor de producție, cît și pe stradă și acasă, la activitățile de interes obștesc-cetățenesc. Datorită tuturor acestor oameni, în panoplia succeselor sectorului nostru pot fi distinse brevete cum ar fi cel prin care la

29.03.1979 ni s-a conferit Ordinul Muncii clasa I pentru rezultatele deosebite obținute în anul 1978 și pentru ocuparea locului I în întrecerea socialistă desfășurată între consiliile populare ale sectoarelor municipiului București privind îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, social-culturale, buna gospodărire și înfrumusețare a localităților. Mergînd pe aceeași linie a prezentării sectorului nostru ar fi de subliniat că alături de cele 14 unități economice existente dinainte — unități care au fost și ele utilizate și dezvoltate pină la aliniamentele tehnici de vîrf — în ultimii 15 ani au fost înființate alte șapte întreprinderi; iar simpla lor enumerare este de natură să euficizeze pe oricine: Calculatoare, Cinescoape, I.E.M.I., Conect, IEPER, IIRUC și Rom-control Data. Ținînd cont de structura producției pe ramuri, despre sectorul nostru putem spune că este puternic industrializat și că în el predomină ramurile de vîrf ale economiei naționale. Ca exemple aș spune că ponderea ramurii industriei de mașini în economia sectorului este de 47,3 la sută, iar 32 la sută o reprezintă industria electronică, electrotehnică și tehnică de calcul. Un adevărat triumf: peste 80 la sută din industria electronică și tehnică de calcul a României se află amplasată pe teritoriul sectorului 2, pe platforma Pipera. Dintre produsele de

înaltă tehnicitate fabricate acolo aș vrea să evidențiez echipamentele complete de calcul din generația 3 și 3,5, cum ar fi calculatorul Felix C 512, Felix 1 024, mașinile de facturat și contabilizat FC-15 și FC-30, calculatoarele de birou cu afișaj și imprimantă, minicalculatoarele, microcalculatoarele, microprocesoarele; apoi componente electrice cum ar fi tranzistoarele cu germaniu, diodele tranzistoare, circuitele integrate pentru radio-tv, apoi echipamentele de perforare, verificare și citire a datelor, pompe speciale și unicit, ceasuri electronice, aparate de control activ, scule diamantate, aparatură electronică de măsură și industrială, bunuri de larg consum electronice complet tranzitorizate și multe altele.

— Cum se aliniază și ierarhizează aceste veritabile succese în anii actualului cincinal? Referințe separate v-am ruga să faceți pentru anul 1980.

— Eficiența muncii Comitetului de partid al sectorului, amplificarea și perfecționarea formelor și metodelor de activitate s-au materializat în realizarea sarcinilor actualului cincinal cu aproape patru luni mai devreme, ceea ce ne va da posibilitatea ca pină la sfîrșitul acestui an să adăugăm o producție suplimentară în valoare de 8,7 miliarde de lei. Pină la această dată 22 întreprinderi au raportat îndeplinirea planului cincinal. Dintre acestea le-aș evidenția pe Electroaparațaj, I.P.R.S. Băneasa, I.M. Fină, Pompe, Cinescoape, IIRUC, Filatura de lînă pieptănată, Gra-

nitul, Suvelca și altele. O contribuție însemnată la realizarea cincinalului o au succesele obținute în cele 9 luni ale acestui an. Este vorba de obținerea unei producții industriale suplimentare în valoare de 650 milioane de lei, a unei producții marfă de 384 milioane de lei și a unei producții nete în valoare de 207 milioane lei. La acești indicatori ne-am îndeplinit angajamentul asumat încă de la 23 August.

— Am reținut că sectorul dispune de o forță de muncă impresionantă. Ce ne puteți spune despre modul în care este folosită?

— Din cei 163 000 de oameni ai muncii din sector sînt direct productivi 82 200. În majoritatea unităților noastre economice încadrarea forței de muncă s-a făcut în strînsă corelație cu sarcina de creștere a productivității muncii, ceea ce ne-a permis o economie relativă de 2 300 persoane. În întreprinderile sectorului deprind meseria în cadrul cursurilor de calificare 5 000 de necalificați, alți 40 000 de muncitori fiind cuprinși la cursurile de perfecționare. Atacînd pe toate căile valorificarea superioară a capacității tehnice am acționat cu hotărîre pe linia policalificării forței de muncă și a poliservirii mai multor mașini de către un singur muncitor, astfel încît, la această oră dispunem în sector de 4 250 muncitori policalificați și de 4 350 de muncitori care lucrează pe mai multe mașini; în timp ce alți 1 350 de muncitori sînt cuprinși în

de atâtea ori cerut în „tribunele democrației” de către cetățeni, de atâtea ori promis, și chiar proiectat, și cu terenul pregătit, rezervat să-i primească edificiul. Din prea mare centralizare la nivelul primăriei Capitalei, iată, un sector cu 416 000 locuitori, cit un mare județ al țării, nu are un inspectorat școlar (deși are 74 000 elevi), nu are un inspector medical, un director coordonator al spitalelor, precum nu are nici inspecție comercială proprie. Desigur, vor mai trebui gândite și perfecționate formele organizatorice și sistemul de relații Capitală-sector.

Calea deschisă a Colentinei se topește, se pierde fluid, dar nu inobservabil, ci chiar triumfal, în străvechea și atit de nouă — încă în stare de creație — Calea Moșilor, Calea Tîrgului de Afară. Trece peste pasajul Obor, lucrare urbanistică deosebită, logică și necesară în dimensiunile actuale ale orașului, trecem prin veritabilul arc de triumf al celor două blocuri-puncte de perspectivă, accentuate rafinate în compoziția zonei, așezate de-o parte și de alta a intrării în Calea Moșilor. Deosebite pagini în cartea de istorie modernă a arhitecturii românești, scrise de către arhitectii Petre Iliescu și Antonio Todorov, talente viguroase ale „Proiect-București”. Ce să observăm, pentru a nu repeta ceea ce știm — trăim și beneficiem — ca bucură-reștenă — în tot orașul? Deci, nu magazine moderne, nu apartamente cu suprafețe îmbunătățite, cu bucătării de 9 și 11 metri, nu balcoane și logii, nu finisaje în faianță strălucitoare și suav colorată, nu kilometri de conducte de apă, de gaze naturale, de cabluri telefonice, nu aceste lucruri devenite atit de firești! Să observăm exact ceea ce nu întîlnim în alte colțuri ale orașului. Fațadele acestor blocuri construite pe primul fragment intrat în sistematizare al căii, de la pasajul la Piața Mihai Eminescu (ingropind vechile căsuțe cu prăvălii în amintirile noastre), nu seamănă una cu alta. Un vechi vis al nostru, în sfîrșit, împlinit! S-a făcut cu har și pricepere, faptul inedit venind tocmai dintr-un mod inteligent cum s-au preluat elementele de arhitectură tradițională românească. Se simte, inspirăm aerul pridvorului românesc, resimțim ecouri de iubiri brăncușiene, logodite frumoase în alte plămăsiuri... Așa va fi întreaga Cale a Moșilor, proaspătă, nouă, inedită, inconfundabilă și totuși tradițională. A fost este și va fi o magistrală a comerțului, a meșteșugariilor, a prăvăliilor aduse la scara modernă a unui oraș modern și a unui locuitor modern. Șeful de proiect al arterei este același arhitect Petre Iliescu, iar constructorul — același Grup de șantier nr. 2, condus de un inginer stăpînit de aceeași patimă a muncii de excepție, decanul de vechime al directorilor de grupuri de șantier din București (de numele căruia se leagă construcția hotelului „Intercontinental”, a Teatrului Național, a Spitalului municipiului București, a Palatului sporturilor și culturii, a celor mai mari edificii moderne ale Capitalei), ing. Constantin Popa.

Premiul Uniunii arhitecților și chiar premiul Academiei R.S.R. pentru arhitectură pe anul 1976, s-a scris mult în revista noastră — ca și în toată presa — despre acest cartier reînscut, venind spre noi într-o gândire originală, rupind unele obișnuințe și comodități ale arhitecților de a ne trage orașele la săpiograf. Prima deschidere către o veritabilă revoluție în construcția de locuințe a Bucureștiului. Lucrare de excepție a cărei concepție aparține unui colectiv de specialiști conduși de arhitectul Gheorghe Nadrag de la „Proiect-București” și a cărei execuție aparține Grupului de șantier nr. 3. Pe directorul acestuia, inginerul Nicolae Chiru, care de 20 de ani construiește case în București, îl găsim la unul dintre ulti-

mele obiective ale arterei, blocul 69 de la intersecția cu Șos. Iancului. Il reținem, și-l propunem un extemporal fulger, la care marșează cu plăcere și e gata să răspundă pentru 100 de puncte. Ce a însemnat pentru sine ca inginer, și pentru grupul de construcții pe care îl conduce, această lucrare? „Cînd am demolat, erau în zonă circa 5 000 de locuitori, acum populază blocurile construite de noi peste 75 000, și împreună cu Șos. Iancului se ridică la peste 80 000. Pantelimonul are cele mai multe clădiri de înălțimi deosebite, peste regimul obișnuit în București, blocuri de la 14 la 18 etaje. Piața Socolui, centrul civic al noului ansamblu, a fost în totalitate un examen pentru cadrele noastre. Construcții foarte înalte, clădiri unice, au solicitat însă numeroase soluții constructive aparte, fiind împintate pe un teren slab, pe foste gropi. Blocul 11 A, de pildă, are fundația pe coloane cu diametrul de 1,5 m, înfipte la 14 metri de la nivelul gropii, în total la 20 de metri adîncime. Spun, — pentru că aș vrea să se cunoască — mi se pare deosebit de semnificativ faptul că pe acest loc, într-o istorie tristă, probabil situat foarte departe de capitala Țărilor Române, a fost un cimitir de ciumați, lucru atestat de istorici. Apoi, smircuri și gropi de gunoie, loc de deversare a apelor industriale ale fabricilor de prin apropiere. Sînt toate blocuri turn, blocuri unice, cu fațade deosebite și am avut nevoie, pentru execuția lor, de schele speciale — care ies din standarde — concepute și lucrate în atelierele noastre. Pantelimonul este și una dintre cele mai mari „magistrale” comerciale ale Capitalei. Pe toată lungimea arterei, de 4,5 km, pe o parte și pe alta, magazine. Prin urmare, am avut de executat peste 10 km de magazine, de la unități de piine, la restaurante de lux și „Casa modei”, cu toate profilele posibile, în serviciul cetățeanului. Cele mai multe, — mai ales în blocurile turn, în cele de la intersecții — concepute pe două nivele, parter și mezanin, cu finisaje deosebite. Muncitorii noștri au placut cu mozaicuri, marmure, faianță, ceramică, sute de mii, poate chiar milioane de metri pătrați de pereți și pardoseli în aceste unități comerciale. Au construit creșe și grădinițe cu peste 1 500 locuri, școli cu peste 100 săli de clasă, cu săli de gimnastică dotate special, cu laboratoare... Cartierul Pantelimon, excelent înzestrat edilitar-urbanistic, vă spuneam, a fost o școală și pentru noi, ca și pentru arhitecții și proiectanții. Există aici toate tipurile de apartamente ce s-au construit în ultimii 15 ani în București, de la garsoniere la locuințe duplex, situate pe două nivele, cu scară interioară (blocul G), de la apartamentele confort II la cele cu spații îmbunătățite, cu bucătării de 11 metri, așa cum ne-a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu în vizitele de lucru pe care le-a făcut nu o dată pe șantierele acestui ansamblu dedicat muncitorilor uneia dintre cele mai mari și mai vechi platforme industriale bucureștene, „23 August”. Pentru a rezolva problema deosebită a fațadelor, — predind, totodată, într-un timp cit mai scurt apartamentele către locatari — varietatea mare de forme a balcoanelor, am construit și dezvoltat o bază proprie de producție, în Vîlsănești, cu o capacitate de 5 000 mc de prefabricate în serii mici — parapetei, grinzii, aticuri, predale... — și 4 000—5 000 băi spațiale pe an.”

Chiar dacă și în Pantelimon finisajele au mai lăsat și mai lasă de dorit, seismul de la 4 martie 1977 a supus opera constructorilor lui la cel mai mare și total examen. Blocurile din Pantelimon, nici măcar edificiile celea de peste 80 metri înălțime, de 18 etaje, nu s-au clintit! Fie și numai pentru acest mare (și nu singur) fapt, merită să-i respectăm și să-i iubim pe constructorii Pantelimonului, ai Colentinei, ai bd. Lacul Tei, ai Căii Moșilor, ai Șoselei Ștefan cel Mare, ai atitor altor artere din cele 1041 de străzi din sectorul 2, în majoritate noi ori aduse la nivelul celui mai înalt urbanism.

CICI IORDACHE

PIPERA un oraș al electronicii

Sînt mai bine de 20 000 de oameni care lucrează pe platforma industrială Pipera, unul dintre cele mai noi așezăminte de muncă ale Capitalei. Dacă apucă să treacă la vreme de bariera care separă Calea Floreasca de bd. Dimitrie Pompei (acolo, cam între 6 și 6,30 o locomotivă face manevre cu o regularitate demnă de o cauză mai bună), acești oameni intră într-un spațiu al tehnicii de vîrf, cum nu s-a aflat pînă nu demult niciunde pe teritoriul României. Aici, în fapt, se află concentrată peste 80 la sută din industria electrotehnică și de tehnică de calcul a țării!

La Fabrica de calculatoare, unitatea cea mai reprezentativă fără îndoială a zonei, am mai fost și cu alte prilejuri. Această întreprindere produce unitățile centrale pentru echipamentele complete de calcul din generația 3 și 3,5 — cum sînt calculatoarele Felix C 512 și Felix 1024, efectuînd și complexul proces al integrării de sisteme. Un calculator nu este însă format numai din unitatea sa centrală, ci și din memorii interne (produce la Timișoara), discuri magnetice, lectoare de cartele, imprimante (colaborare cu R.C.D.), sau benzi magnetice, imprimante displayuri, casete magnetice, unități de discuri flexibile, lectoare și perforatoare de bandă, sisteme de introducere și verificare de date, diferite tastaturi (produce ale întreprinderii de echipamente periferice). În fapt, un sistem informatic nu se reduce numai la calculatorul propriu-zis, ci se prezintă ca o adevărată rețea de calculatoare și terminale, acestea folosite pentru prelucrarea și teleprelucrarea datelor la distanță. Uneori întinse pe sute de kilometri. Cu alte cuvinte, întreprinderea de echipamente periferice, sau IEPER-ul cum i se mai spune, are o pondere de circa 80 la sută în cadrul sistemului informatic amintit, chiar dacă ea, așa cum am arătat, livrează mare parte din producție Fabricii de calculatoare. Dealtfel, în 1975, atunci cînd IEPER a fost înființată, practic acest lucru s-a produs printr-un simplu transfer de linii tehnologice de la fabrica amintită. Și nu numai linii, ci și oameni, aproximativ 300 la ora aceea, care nu aveau de îndeplinit decît lucruri destul de simple, legate de producția masivă de factură și contabilizat. Astăzi însă, lucrurile s-au schimbat radical. Am arătat mai sus care este contribuția, în continuare, a întreprinderii pentru Fabrica de calculatoare. Fortînd puțin comparația, dacă pentru un organism uman creierul reprezintă „unitatea centrală de calcul”, atunci organele de simț, prin care se transmite tot felul de informații, pot fi socotite drept „echipamente periferice”, inclusiv „terminale”...

Astăzi muncesc la IEPER ceva mai mult de o mie de oameni, în foarte marea lor majoritate tineri, lucrînd într-o ramură interdisciplinară, care grupează din punct de vedere tehnologic probleme specifice tehnicii de calcul (informatică, componente electronice), dar și de mecanică fină, de metalurgie sau chimie. Aproape totul s-a făcut prin eforturi proprii. Inițial fusese vorba despre preluarea a cinci licențe străine, dar s-a renunțat la efortul valutar în favoarea celui de cercetare și proiectare intern, ca și de asimilare, uneori cu colaborarea institutelor noastre de specialitate. În momentul de față, cele 30 de produse omologate ale întreprinderii merg în desfacere internă fără cea mai mică problemă, excluzînd-o doar pe cea a lipsei de capacități. Începînd din anul care vine, IEPER-ului i se dă prima filă de export, de unde obligativitatea de a pătrunde într-o piață extrem de pretențioasă, cu o concurență maximă. Fiînd vorba despre un domeniu de vîrf al tehnicii mondiale, care continuă să evolueze într-un mod exploziv, producția unei astfel de întreprinderi de profil trebuie să se înnoiască total la cel mult 2 ani de zile! Altfel, uzura morală a echipa-

mentelor specifice acționează în cel mai înalt grad, iar concurența nu iartă. În cursul anului acesta, la IEPER s-au făcut deosebite eforturi în această direcție, astfel încît gradul de înnoire a produselor va atinge în 1981 proporția de 80 la sută! Pe întreaga centrală de care aparține, durata medie a ciclului de asimilare pentru un produs nou este de 25 de luni. La IEPER acest ciclu este de numai 16 luni (să nu uităm și faptul că este vorba despre produse de o complexitate superioară), dar el e socotit încă lent de conducerea întreprinderii.

Vorbînd despre această conducere, să facem cunoștință cu cîțiva oameni. Mai întii, directorul Traian Mihu, 33 de ani peste cîteva zile, absolvent al Facultății de automată, transferat acum un an de zile de la Fabrica de calculatoare, unde fusese șef de secție. Apoi inginerul șef Eugen Preotu, 34 de ani, absolvent al Facultății de electrotehnică, dar proiect în domeniul calculatoarelor, fost tot șef de secție la Fabrica de calculatoare, venit în aceeași zi cu directorul la IEPER. Și mai departe: ing. Eugen Zănea, 31 de ani, șeful atelierului de proiectare și secretar al Comitetului de partid pe întreprindere, ing. Gheorghe Sadaclie, 31 de ani, șeful biroului import, ing. Vițuț Cărbune, 29 de ani, șeful biroului de desfacere și export — și așa mai departe, numai oameni foarte tineri, numiți în funcții de șefi de secții, de ateliere sau birouri. „La noi, ne spunea inginerul șef Eugen Preotu, s-a dus o politică de cadre specială, promovînd în funcție pe baza unor rezultate concrete obținute la locul de muncă, nu prin examen. Dacă am avut mai multă candidați, le-am dat tuturor nu una, ci cîte cinci-șase sarcini dintre cele mai grele de rezolvat și am văzut cum le-au dus la îndeplinire. Acesta se cheamă principiul delegării de competență, iar noi îl acordăm cea mai mare importanță. Fiînd o întreprindere care practică o tehnică de vîrf, este nevoie de oameni de vîrf. Așa că, pe de altă parte, am avut și oameni, uneori chiar ingineri, cărora le-am arătat că ar putea fi mai potrivită în altă parte”.

Directorul Traian Mihu a ținut și el să accentueze necesitatea creșterii maturității și responsabilității oamenilor, mai cu seamă a celor foarte tineri. „Primim, spunea, băieți de numai 17—18 ani, calificăți în meseria de muncitor electronist, dar a căror minte nu prea stă la muncă, la meserie, ci mai mult la timpul pe care abia așteaptă să se scurgă. Și atunci nu ne rămîne decît să-l facem pe fiecare să înțeleagă că este plătit ca să facă un lucru bun, indiferent de ceea ce-l frămîntă pe el într-un anumit moment, să-și dovedească atașamentul față de fabrică. Acest atașament, după mine, înseamnă în primul rînd inițiativă. Peste tot sînt greutăți, fie de aprovizionare sau legate de unele defectiuni, dar omul care ține la secția sa, la colegi, la fabrică în cele din urmă se străduie, se zbate să le rezolve, nu rămîne în așteptare. Ne străduim și noi, cu alte cuvinte, să-i facem pe oameni să treacă de la starea pasivă la cea activă, în care să-și pună singuri capul la bătaie... Altă cale, dacă vrem să progreseăm, nu există”.

Intr-adevăr. Chiar dacă a crescut în numai cinci ani de la o valoare a producției de 25 de milioane (în 1976) la 420 milioane în acest an și va ajunge la peste o jumătate de miliard în 1981, pentru întreprinderea de echipamente periferice greul parcă începe. Pentru anii care urmează ritmul de înnoire al producției va fi, de la an la an, de circa 50 la sută. Ritmul de înnoire a mentalității oamenilor va trebui să fie însă mult mai mare. Chiar de sută la sută.

DUMITRU GEORGE

cursurile de policalificare ale acestui an. Cele mai bune rezultate s-au înregistrat în acest sens la Electroaparataj, Cinescoape, C.I.L. Pipera, Neferal, Metaloglobus, Metalurgica, Pompe, Suveica, Conect, Mase plastice, F.R.B. și altele. O atenție sporită acordăm în continuare pe linia pregătirii diferențiate a forței de muncă ținîndu-se cont de locul anume unde aceasta urmează să fie încadrată. Este și motivul pentru care cei 74 000 de elevi din cele 68 de diferite școli din sector știu de pe acum unde vor fi încadrați și în ce calitate. Cred că tot aici ar fi nimerit să adaug și o microstabilitate privind asigurarea condițiilor de viață: 14 cantine unde mîncîncă 50 000 de muncitori, 15 microcantine, 35 bufete de întreprindere, 48 cămine de nefamilisti cu peste 10 300 de locuri...

— Care considerați că ar fi principalele rezerve ale sectorului 2 și ce ați întreprins pentru valorificarea lor?

— Mai buna organizare a muncii o considerăm pe primul loc. Apoi, în ordine, aplicarea progresului tehnic, mecanizarea și automatizarea. De exemplu, la indicația și cu sprijinul direct al primului secretar al Comitetului de partid al municipiului, la întreprinderea Metaloglobus, încă de la începutul anului, am întreprins o vastă acțiune experimentală de reexaminare a tehnologiei la fiecare operație, la fiecare loc de muncă, inventariînd toate posibilitățile de reorganizare a fluxurilor tehnologice, de dotare cu scule și dispozitive specializate, de completare cu utilaje realizate

cu forțe proprii, de repartizare mai judicioasă a personalului în funcție de pregătirea profesională și categoria de încadrare. Rezultatul? De unde se prelininau greutăți cu asigurarea forței de muncă pe 1980, acum, cei de la Metaloglobus au ajuns să realizeze planul de producție în proporție 106 la sută, iar productivitatea muncii s-o depășească cu 8,2 la sută față de plan. În fața exemplului concret al „acțiunii Metaloglobus”, specialiștii de la C.I.L. Pipera au elaborat un proiect de agregare a unui flux de 3 mașini distincte, înzestrat cu manipulatori automate, și au reușit prin asta să reducă forța de muncă necesară de la 6 oameni la 2 — pentru fiecare grup de tăiere și fasonare. Tot în prim plan, credem că valorificarea superioară a capacității tehnice și a nivelului de calificare a colectivelor de oameni ai muncii se constituie într-o redutabilă rezervă. În acest sens am analizat în detaliu cu fiecare întreprindere în parte programele de fabricație și am stabilit concret produsele de nivel tehnic mai redus care pot fi transferate la unități cu grad de dotare fără pretenții deosebite. Astfel am oferit posibilitatea concentrării în unități mari, cu tradiție și experiență, a produselor de nivel tehnic ridicat care concomitent permit creșterea eficienței utilizării fondurilor fixe.

— La Plenara Comitetului Central din 14—15 octombrie tovarășul Nicolae Ceaușescu ne atrăgea atenția asupra faptului că, citez, nu am fi comuniști, nu am

fi revoluționari și am dăuna procesului de construcție socialistă, de dezvoltare a țării, dacă nu am lua poziție fermă față de lipsuri și neajunsuri. Care considerați că ar fi principalele lipsuri și neajunsuri din economia sectorului dv.?

— 1. Indisciplină în activitatea productivă și anume: risipă și lipsă de preocupare pentru gospodărirea cit mai judicioasă a materiilor prime, materialelor, energiei și combustibilului. Unde? La Granitul, Acumulatorul, Mase plastice ș.a. 2. Indisciplina pe locul de muncă: indiciile de utilizare a fondului de timp al muncitorilor pe trimestrul III la nivelul sectorului este de 92,2 la sută, mai mic decît cel înregistrat în aceeași perioadă a anului 1979 (93,8 la sută). Întreprinderile care se situează sub media pe sector sînt următoarele: I.P.R.S. Băneasa (88,1 la sută), Antrefrig (87,7), Pîsla (87,2), Conect (91,8), Mase plastice (91,3), Suveica (91). 3. Se înregistrează încă multe absențe nemotivate și învoiri. Pe trimestrul III, la nivelul sectorului, numărul lor este de 377 016 ore, cu ceva mai mic față de trimestrul III al anului trecut (379 715 ore/om). Numărul învoierilor și al concediilor fără plată se mențin la un nivel destul de mare, adică la 455 900 ore/om. Întreprinderile la care — cu precădere în acest an — se întîlnește astfel de situații sînt: Pompe, Conect, F.R.B., Întreprinderea de sucuri și răcoritoare, C.I.L. Pipera, Electroaparataj, Electronica, I.P.R.S. Băneasa, IIRUC, Antrefrig ș.a.

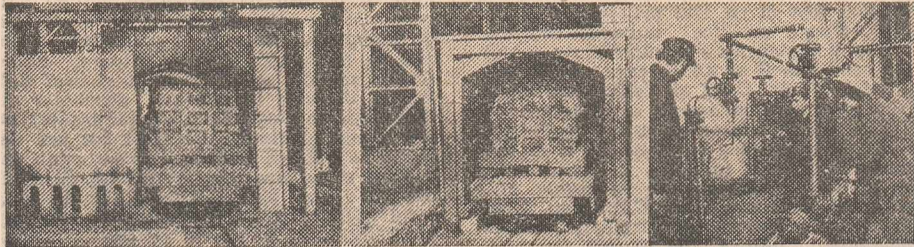
— În aceste condiții cum apreciați că se acționează în sectorul 2 pentru pregătirea anului economic 1981?

— În analiza sarcinilor de plan pe anul 1981 am pornit de la prețioasele indicații ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, formulate la cel de-al II-lea Congres al consilierilor populare în legătură cu rolul de maximă importanță care ne revine pentru conducerea întregii activități economico-sociale în profil teritorial. Am căutat să valorificăm cit mai deplin debaterile din adunările generale ale oamenilor muncii ca mijloc determinant al autoconducerii muncitorești de antrenare a tuturor capacităților tehnico-organizatorice ale colectivelor de oameni ai muncii pentru stabilirea celor mai potrivite metode de acțiune. Principalele aspecte care ne-au preocupat și ne preocupă sînt următoarele: a. măsuri pentru mai buna organizare a producției și a muncii; b. asigurarea tuturor capacităților pe care s-a fundamentat planul anului 1981; c. încheierea tuturor contractelor pentru asigurarea bazei materiale, în cantitățile și structura necesare; d. asimilarea unui volum tot mai mare de materiale, repere și subansamble din import; e. asigurarea volumului de contracte pentru întreaga producție marfă planificată la intern și la export; f. aplicarea cu consecvență a prevederilor noului mecanism economico-financiar. În mare, acestea sînt pregătirile noastre pentru 1981.

Dosarele energiei

Mintea de pe urmă și mintea dintîi

În materie de recuperare a diverselor tipuri de energie, e limpede, lumea trăiește azi bucuria descoperirii adevărilor simple. Oul lui Columb devine emblema unui mod de existență chiar și pentru economiile cele mai dezvoltate din lume, complexe de superioritate față de tot ce-i simplu ca lumina zilei transformându-se, peste noapte, într-un fel de umilință ce mai are totuși puterea să reconsidere aceste adevăruri. Pentru că, iată, nu de ieri, de alaltăieri, un obiect încălzit, răcindu-se, degajă căldură, dar numai de ieri, de azi, observăm cu seninătate, cu candoare că această căldură nu poate folosi. Lucrurile nu sînt noi, în fond, ele tîin de bun-simț și de veșnicele nevoi care te învață. Cam pe aici se află și temelia activității laboratorului economie de combustibil și energie din cadrul Institutului de cercetări metalurgice din București, laborator ai cărui cercetători, cu sirguință și tenacitate, analizează și reanalizează procese tehnologice, consumuri și pierderi, căutînd locul unde „arde”, locul din care se mai poate pune deoparte ceva energie, căutînd acea fază a procesului de producție unde energia „încâlzește”, natura.

Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, amintea în cuvîntarea rostită cu prilejul ultimei plenare, acele vorbe înțelepte care fac ochul lumii și potrivit cărora cea mai bună sursă de energie este economisirea ei. Iată ideea pe care se sprijină temeinic munca cercetătorilor din laboratorul amintit, idee care, pînă în prezent, a dus la economisirea a milioane și milioane de metri cubi de gaz metan sau energie electrică. Este un exemplu. Zecile de invenții brevetate de cercetătorii laboratorului numai în ultimul deceniu confirmă ceea ce se zice despre generozitatea lucrurilor simple și uitate. Nu se scoate energie din piatră seacă, așa cum spun scepticii, ci de acolo de unde energia există și se pierde: din arderea gazelor de furnal sau de cocserie, din zgură, de unde nimeni nu se prea gîndea cu ani în urmă, adică din gazele cu temperaturi scăzute ș.a.m.d. La ora actuală, cercetătorii de care scriem acționează cu dăruire pe trei fronturi. Se fac măsurători în întreprinderi, se încearcă noi tehnologii de recuperare în instalații pilot, se supun probelor cele mai diverse tipuri de arzătoare. Și, apropo de arzătoare, în siderurgie există peste o sută de mii de asemenea utilaje. Din motive lesne de înțeles, nu vom arăta ceea ce se întîmplă în stațiile pilot sau pe standurile de probă, dar, păstrînd ordinea preocupărilor cercetătorilor laboratorului economie de combustibil și energie, vom încerca să vedem care sînt roadele ultimilor ani

de muncă, ani care, așa cum afirma inginerul Otto Adler, șeful laboratorului, „reflectă orientarea înțeleaptă a conducerii noastre de partid în ceea ce privește politica de economisire a materiei prime, a energiei”.

Întreprinderea gălățeană „Laminorul de tablă”, întreprindere cu tradiții și mari succese, colaborează de ani de zile, fructuos, cu Institutul de cercetări metalurgice, potrivit înțelepciunii de a considera că activitatea unui cercetător nu este o treabă personală a acestuia, ci o chestiune care îi interesează pe amîndoi, și pe cercetător — adică institutul de cercetare — și pe beneficiar. Așadar, de la laminorist, de pildă, și pînă la director, oamenii se arată interesați, îndatoritori, curioși. Este atmosfera în care se desfășoară experimentarea Instalației pentru recuperarea căldurii fizice la cazanele de recoacere (este vorba de o tehnologie de recuperare), precum și a Instalației de recuperare a căldurii fizice din gazele arse evacuate la coș, experimentări conduse de inginerul Ion Cioacă, cercetător principal II la I.C.M., om cu zece invenții aplicative, fopit după meserie, care și-a mîncat multe nopți cu planșeta în față.

Pe scurt, recuperarea în primul caz se desfășoară astfel: tabla, după recoacere, iese din cuptor avînd o temperatură de 750-800 de grade, intră într-unul din cele 13 tronsoane ale instalației de recuperare a căldurii, instalație care înfășoară tabla ca un fel de cămașă și care

cuprinde niște ecrane pe unde circulă apă. Apa este pompată prin circuitul instalației, preia căldura și de la 16-17 grade, cit are inițial, ajunge în numai un sfert de oră la 50 de grade și apoi, peste alte cîteva minute, la 90 de grade. Experimentul este simplu și convingător. Victor Scorțanu, directorul întreprinderii: „Lucrarea va avea un mare succes. Vom economisi o importantă cantitate de energie pe care o vom utiliza la încălzirea grupului social (pentru 1500 de muncitori)”, Ion Roditi, șef secție mecanoenergetic: „Trebuie introdus acest sistem încă de acum zece ani, dar ne-a fost teamă să nu se producă fenomenul de abur în interiorul instalației. Acum ne-am convins, fenomenul e mai lent și poate fi controlat prin variație de debit și temperatură. Căldura fizică existentă în produsele calde, după recoacerea tabelor, este, în acest moment, cea mai importantă resursă de energie a întreprinderii, atunci cînd avem în vedere reducerea consumului de combustibil. Ambele instalații de recuperare ne aduc o economie de jumătate de milion de metri cubi gaz metan pe an.” Pavel Pufinel, instalator apă: „Lucrez de 18 ani la „laminor”. Instalația pe care o experimentăm va avea un randament foarte mare. Folosim o sursă de căldură care, pur și simplu, încălzește aerul. Cred că mărindu-se capacitatea rezervoarelor de apă s-ar putea încălzi toate clădirile întreprinderii, deoarece cele trei cuptoare pot beneficia fiecare de asemenea instalații.”

Simplu, convingător și, după spusele șefului de secție, inginerul Augustin Vals, fără să fie afectată producția. Investiții, de asemenea, minime. Pînă să ajungem la cea de a doua instalație, în hala laminor I, inginerul Ion Cioacă ne prezintă arzătoarele toroidale. „Sînt ani buni de cînd întreprinderea a trecut toate cele 600 de arzătoare pe acest tip nou. Brevet românesc. Arderea se face complet, economisindu-se gaz și dispărînd poluarea din hală. Înainte nu se putea respira, iar flacăra era un fel de pâlăle”. Adaptarea s-a făcut din mers, cu efort, dar și cu o inteligență, folosindu-se timpuri de staționare ai utilajului. „Nici calitatea tablei nu era ca lumea, afirmă Mihai Bujor, laminorist șef, oxidarea fiind mult mai mare”.

Lucrurile sînt legate unele de altele, nevoia te învață, devii deștept din mers, regreți anii pierduți și-ți faci socoteala economiilor viitoare. Practic, desigur, cu unele investiții, peste cinci-șase ani, încălzirea tuturor halelor și clădirilor întreprinderii s-ar putea datora acestei energii recuperate. Cealaltă instalație de recuperare, din gazele arse evacuate prin coș, este la fel de simplă și eficientă. Căldura gazelor de ardere de la cuptoarele de încălzire ale celor trei laminoare este preluată printr-un schimbător de

căldură și folosită la încălzirea soluției de decapat tablele laminate. Economie de gaz metan. Instalația se experimentează deocamdată. Amîndouă se experimentează. Important este drumul de la experiment la aplicare, la funcționarea instalației. Durata acestui drum, care de aici încolo se măsoară în pierderi, deși unii spun că nu se pierde, și nu se câștigă. Nu este o chestiune de nuanță, ci de mentalitate care, în condițiile economice ale lumii noastre, oriunde, aiurea pe glob, poate duce la faliment. Cercetătorii și beneficiarul colaborează foarte bine.

— Tovarășe inginer Cioacă, ce întîrzie de obicei aplicarea soluțiilor acolo unde există aceste întîrzieri, firește?

— În primul rînd cred că teama de esec. Am să vă dau un exemplu. Ani în urmă, noi, cercetătorii institutului, am făcut niște calcule tehnico-economice de rentabilitate în ceea ce privește consumul de energie electrică la preîncălzirea încărcăturii mecanice a cuptoarelor electrice. Nu intru în amănunte. Am proiectat utilajul care urma să facă preîncălzirea pentru cuptoarele electrice de la I.M.G.B. Pentru experimentări, la acea vreme, prin 1969, era nevoie de o investiție minoră, amortizabilă în cel mult două luni. Cu ocazia avizării, la care au participat cei mai buni specialiști ai întreprinderii, am răspuns convingător la toate problemele ridicate. Spre stupeora mea, după trei ore de discuții, directorul tehnic al întreprinderii din acea vreme, mă anunță, în concluzie, că se respinge propunerea de inovație, și mă întrebă dacă am ceva de zis. L-am privit, am încercat să-mi revin din uimire și m-am așezat. N-aveam nimic de zis. În acele momente mă gîndisem așa: mă adresam cu o soluție unui om care ocupa vreme-lnic un scaun și pe el nu-l încălzea cu nimic cele cîteva milioane lei economii anuale, în schimb se gîndea că, în cazul unui eșec (de fapt, aproape imposibil, treabă demonstrată în acele trei ore, iar proiectul se afla la ei de cîteva luni), va fi întrebare, va fi tras la răspundere pentru acea investiție. Ce vreau să spun? Introducerea noului cere responsabilitate, dar și curaj. Un curaj întemeiat pe argumente științifice. Apoi, competență. Eu nu contest competența celui director, ci faptul că el putea fi tras la răspundere de niște oameni fără nici o pricepere în domeniul respectiv, opaci la argumentele tehnice, pe care îl interesa doar prezentul.

Este un posibil punct de vedere. Evident, nu cel mai întemeiat, cerut de realitate.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Ce-i nou cu Teodor Caba?

Am făcut, zilele trecute, un scurt popas la Călan. La policlinica orășenească, clădire impunătoare plasată în mijlocul unui cartier de blocuri noi, semn că și această veche vatră de industrie își schimbă înfățișarea, l-am găsit pe doctorul Teodor Caba lucrînd de zor și, în altă ordine de idei, bucuros. Bucuros că, după multe tergiversări, i s-a pus la dispoziție un Serviciu de acupunctură, despre a cărui oportunitate „Flacăra” a scris în cîteva rînduri. Cînd a fost cazul, și a fost, am criticat, arătînd că doctorul Caba, distins acupuncturist și homeopat, animator pasionat al acestor practici, merita mai multă înțelegere și mai mult sprijin. Acum, cînd apelurile noastre au fost, iată, auzite, să

lăudăm o inițiativă, integral justificată, pentru care se cer felicitate, deopotrivă, Direcția sanitară a județului Hunedoara și Ministerul Sănătății.

Serviciul are, ne-am lămurit la fața locului, tot ce-i trebuie. Pe de o parte, spațiul corespunzător, un cabinet de consultații și 4 săli de tratament. Pe de alta, aparatură modernă, începînd cu 23 de canapele, fiecare cu priză pentru electroacupunctură, și terminînd cu 3 stimulatori-re-detectori de puncte din import, într-un cuvînt, echipament electronic de terapie și diagnostic. La nivelul tehnicii mondiale. Serviciul doctorului Caba e, lesne de dedus, foarte solicitat, cître el îndreptîndu-se nu doar bolnavi din județ, ci din toată țara. Cînd facem o astfel de afirmație, avem în vedere cele 23 125 de consultații acordate de la începutul anului, din care 163 chiar în ziua documentării noastre, luni, 20 octombrie. Pe Teodor Caba, fiu de mocani din Vrancea, l-am regăsit cum îl știam, muncitor și modest. El a vindecat sau ameliorat felu-

rite afecțiuni, astm bronșic, reumatism cronic degenerativ, pareze etc., dar nu-l place să vorbească prea mult, zicînd doar „cred că posed o cazuistică abundentă și semnificativă”, lucrurile sînd întocmai, după cum am mai relatat chiar în această pagină.

În puțin timp liber, doctorul Caba scrie. După „Introducere în practica acupuncturii”, 1973, „Tratamentul bolilor prin acupunctură”, 1976, „Acupunctura, tradiție și modernitate”, 1977, „Acupunctura, diagnostic și tratament”, 1978, urmează să-i apară, cit de curînd, în librărie a cincea carte în domeniul, intitulată „Funcția energetică a organismului și mecanismele acupuncturii”. Noua lucrare are la bază o concepție personală privind mecanismele acupuncturii prin intermediul prostaglandinelor și a AMPc și ea a fost, în rezumate, premiata în 1979 la cel de-al V-lea Congres mondial de acupunctură ținut la Tokio. Un extras al ei a fost publicat în „The Journal of the Japan Acupuncture and Moxibustion Society”, volumul 27,

numărul 3, paginile 69-80, ca o dovadă limpede a importanței acordate cercetării și experienței medicului român. Legat de asta, să exprimăm, o dată în plus, nedummenirea că Editura medicală, altfel generoasă cu tot felul de oferte editoriale, unele de valoare modestă, continuă să-l ignore pe Teodor Caba, silit să-și tipărească și această lucrare, deosebit de prețioasă, pe cheltuielă proprie? În sfîrșit, revenînd, să notăm că sînt gata de tipar și „Caietele Cercului de acupunctură Timișoara”, în orașul de pe Bega existînd o intensă preocupare și activitate în domeniul respectiv, medicul din Călan fiind animatorul unui cerc de elită, al cărui președinte este conferențiarul Nicolae Elian. Despre asta însă, pe larg, cu alt prilej.

Am făcut, zilele trecute, un scurt popas la Călan. Am găsit acolo la policlinica orășenească cîteva lucruri demne de stimă și respect.

EMIL NEGOIȚĂ

Investiția de inteligență

(Urmare din pagina 1)

În acest cincinal dezvoltarea economică trebuie să asigure României, așa cum prevăd Directivele Congresului al XII-lea al partidului, depășirea stadiului de țară socialistă în curs de dezvoltare și intrarea în rîndul țărilor cu dezvoltare medie. România trebuie să ia o serioasă opțiune pentru a-și asigura, pînă la finele deceniului, independența energetică. Economia în ansamblu, odată cu creșterile ce se au în vedere, trebuie să dobîndească un grad tot mai ridicat de competitivitate care să ne permită vinzarea produselor pe piețele internaționale în condiții avantajoase, asigurîndu-ne, astfel, solvabilitatea necesară procurării materiilor prime pe care nu le avem și la care nu putem renunța. În creșterea economică accentul se deplasează pe dezvoltarea intensivă menită să asigure valorificarea superioară a întregului potențial material și uman. Rezervele sînt imense. Una dintre ele a fost evocată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. Numai dacă am asigura funcționarea deplină a capacităților de producție existente la toate instalațiile, utilajele și mașinile — spunea secretarul general al partidului — am putea realiza producția planificată pentru anul 1981 fără nici o altă investiție,

fără capacități de producție suplimentare.

Revenînd la necesitatea desfășurării unei largi acțiuni de creație tehnico-științifică trebuie adăugat că ea nu este doar presupusă, ci inclusă, conținută în fiecare obiectiv al planului cincinal, în fiecare cifră. Este, pînă la urmă, sarcină de plan. Așa stau lucrurile și cu planul pe anul 1981, primul an al noului cincinal.

După cum se știe unul din obiectivele fundamentale ale planului pe anul viitor este dezvoltarea bazei de materii prime, petrol, cărbune, minereuri ferose și neferoase. Pornind de la acest obiectiv, activității de cercetare științifică i se stabilesc, prin plan, următoarele direcții de acțiune: descoperirea de noi rezerve industriale de substanțe minerale utile, în-deosebi hidrocarburi și minereuri ferose și neferoase; sporirea factorului final de recuperare a fițelului din zăcămint; introducerea în circuitul economic a zăcămintelor cu conținutul sărac; realizarea de tehnologii care să permită reducerea consumurilor specifice de energie și combustibili; obținerea de noi materiale cu consum redus de energie, combustibili și materii prime deficitare, cu caracteristici tehnico-economice superioare; înlocuirea intensă a materialelor scumpe și deficitare, în-deosebi a celor din import.

Urmărindu-se valorificarea superioară a

resurselor materiale, cercetării științifice i se stabilește prin plan sarcina de a introduce și extinde tehnologiile avansate pentru valorificarea superioară, în condiții de eficiență economică ridicată, a tuturor categoriilor de resurse materiale; perfecționarea tehnologiilor existente, în vederea reducerii consumurilor materiale de producție, a creșterii randamentului utilajelor și instalațiilor și ridicării continue a nivelului tehnic și calitativ al producției.

Un alt obiectiv de prim ordin al planului pe 1981 și pe întregul cincinal este, așa cum deja am menționat, ridicarea gradului de competitivitate a produselor românești. În acest sens cercetării i s-a stabilit ca sarcină prioritară în 1981 realizarea unor categorii și tipuri superioare de mașini, utilaje, aparate și instalații cu randamente sporite, cu consumuri energetice și greutate proprie reduse, cu performanțe tehnico-economice și funcționale la nivelul celor mai avansate realizări pe plan mondial, apte să susțină îndeplinirea programelor de investiții, dotarea la un nivel tehnic superior a ramurilor și subramurilor, să contribuie substanțial la diversificarea și structurarea avantajoasă a exporturilor și la reducerea importurilor.

Exemplele ar putea fi continuate. Ceea ce trebuie însă subliniat este că pentru prima dată, prin plan, se asigură, la noi, o îngemănare atît de puternică a științei cu producția — condiție esențială a realizării unei activități economice intensive, de mare randament.

Dar, investiții de inteligență care să asigure valorificarea superioară a posibilităților noastre economice trebuie făcute nu numai în institutele de cercetare științifică sau în alte organisme specializate, ci în fiecare unitate economică, la fiecare loc de muncă. În concepția partidului nostru, valorificarea superioară a tuturor resurselor noastre materiale este o chestiune care nu privește doar un grup de specialiști, oricît ar fi ei de mulți și de înzestrați, ci este o chestiune care privește pe toți oamenii muncii, pe fiecare cetățean al patriei. Adresîndu-se participanților la cel de al doilea Congres al consiliilor populare, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea că problema punerii în valoare a surselor de materiale și energie este una din problemele principale ale activității tuturor consiliilor populare din fiecare localitate, de la comună pînă la județ. Pentru că, adăuga secretarul general al partidului, în fiecare comună sînt posibilități să găsim o serie de materii prime și materiale pentru industrie, pentru construcții; nu există, aproape, localitate care să nu-și poată dezvolta surse proprii de energie din biogaz, energia vîntului, apei, soarelui.

Indemnul la un susținut efort de glîndire care să cuprindă mase tot mai largi de oameni ai muncii este evident. Este nu numai un îndemn, ci și cel mai evident semn de încredere, de prețuire a capacității creatoare a maselor.

Ștefan Berceanu, laureat al premiului de medicină pe anul 1980

al Academiei dei Lincei din Roma, ne declară:

„Aspir mereu la o condiție optimă pentru om“

Am vrut ca interviul cu profesorul dr. docent Ștefan Berceanu să-l încep cu obișnuitul „s-a născut în anul cutare...“ și să-l continuăm fără a ne abate de la un fir călăuzitor. Discuția avută cu eminentul doctor și om de știință care este Ștefan Berceanu a avut loc în două rânduri. La prima întâlnire domnia-sa a cerut în câteva rânduri s-o luăm sistematic. Și eu așa fi dorit, dar parcă întrebările nu ne ascultau și-o luau înaintea altora. Oricum, vina ne aparține și ce a ieșit seamănă mai mult cu un dialog ad-hoc. Dacă este o pierdere sau un câștig, rămâne de văzut.

— **Așadar, stimată tovarășe profesor, fumați?**

— Mă joc de-a fumatul. Fumez o pipă o dată pe zi. Acum, mi-a dat unul un trabuc și am zis să văd cum sint acestea. Pufal. Fumătorii adevărați sint cei care-s cu țigară și aspiră nectarul așa generos. Eu sint împotriva fumatului. Numai după vizita de prinz beau o cafea și pip. Sint nițel tulburat. Mă agit. Imi fac de lucru. De felul meu dorm puțin. Dacă fumez sau beau o cafea in plus se cunoaște. Tocmai din cauza asta nu-mi pot permite mai mult.

— **Observ că locuiți într-un apartament modest, am putea zice, la etajul șapte, două camere.**

— Sint printre profesorii șefi de clinici care nu-s bogați, dar am ce-mi trebuie și sint mulțumit. Sint singur. Acum doi ani mi-am pierdut nevasta. Copiii sint pe la casele lor. Am trei copii și trei nepoți, o minune.

— **Sinteți un bunice fericit și un interlocutor foarte plăcut. Totuși, n-am ajuns prea ușor la dumneavoastră.**

— Eu am stat pe gânduri. Cu ani în urmă, sub semnătura doctorului Romulus Balaban, ați mai publicat un interviu cu mine. Acum aș dori să discutăm despre ceea ce fac și mai ales ce pot să fac și să gîndesc. Revista dumneavoastră știe să vorbească direct, fără ocoliri. Pentru poetul și gazetarul Adrian Păunescu am o stimă deosebită și nu de azi, de ieri. Mi-a plăcut și poezia lui mai recentă, dar și ce-a dat pînă acum. Revenind la revista pe care o conduce, fie-mi permis să spun că nu s-a ocupat totdeauna de problemele mari ale medicinei și ale omenirii. Problemele noastre sint legate de ale omenirii. In probleme de sănătate, mai ales, nu ne putem rupe de problemele omenirii și unele dintre ele sint chiar probleme grave. Să nu ne ferim să spunem probleme grave. Eu mă ocup de probleme grave, de lucruri grave, de omul bolnav. In omul bolnav se trezesc multe profunzimi umane. Desigur și printre doctori mulți sint dominați de câștig și trăiesc viața la suprafață chiar in relațiile om-om și om-societate. Dacă treci peste unele și ești atent la bolnav in relația om-om il pătrunzi foarte bine și iți înțelegi mîndria.

— **Ați avut ațița bolnavi sub îngrijire încît a vă cere să relatați ceva ce n-ați uitat și n-o să uitați nici de acum înainte pare o întrebare copilărească?**

— De ce neapărat copilărească? Imi aduc aminte destule. Eu m-am născut cînd incepea primul război mondial și am luptat in cel de-al doilea, pe frontul de vest. Am trăit in case de țărani unguri și pînă la case de conți. Ne purtam firesc. Dacă era bolnav un ostaș român sau un țaran ungur noi nu făceam deosebire, nici ca efort, nici ca medicamente. Imi aduc aminte că a venit la mine un subordonat să-mi ceară calul să are cîmpul unui ungur că ar fi rămas nearat, nesemănat și fără rod. L-am dat. Auzeam in jurul nostru tot felul de întrebări de felul: „Cum, dumneavoastră sinteți românii?“ Sint lucruri pe care puteți fi sigur că nu le uit in viața mea. Acestea sint străfunduri românești care au pătruns in marea cultură și s-au numit suflet românesc la Mircea Eliade și matrice stilistică la Blaga. Sint lucruri care atunci cînd iși vor găsi condiția vor regenera spiritualitatea românească și spiritualitatea Europei.

— **Știu că serieți. Pentru că tot nu ne-ați oferit un CURRICULUM VITAE, am dori să aflăm ce-ați scris și ce scrieți?**

— Păi, am tot scris vreo zece cărți de medicină și învață oamenii pe ele, ceea ce e foarte bine. Lucrez, scriu și gîndesc. Scriu in vacanță, duminica și ori de cîte ori pot. Scriu noaptea cînd mă trezesc și n-am somn.

— **Ziarele au anunțat o apropiată premieră la Teatrul Național, cu o piesă**

scrisă de dumneavoastră, „CHEILE ORASULUI BREDA“?

— Această piesă — după un tablou al pictorului Velasquez — pornind de la un episod din inchiiziție, este o problemă de conștiință. Mai am două piese, una-i la teatrul din Craiova, din care un fragment a fost publicat in revista Ramuri. Toate sint de actualitate, sint din viața oamenilor de știință. Cheile orașului Breda are ca simbură gestul de bunăvoință al invingătorului care se jenează de faptul că l-a învins pe supus.

— **Cum vă împărțiți timpul între bolnavi, medicină și literatură?**

— Eu nu scriu romane care cer mult timp. N-am timp de așa ceva. Drama te obligă și iți oferă avantajul in același timp să spui totul in 50—60 de pagini.

— **Și in ce fel ați ajuns la aceste treburi serioase?**

— Lucrînd și gîndind. Aspirînd mereu la o condiție optimă pentru om. Prima piesă, „Străinii“ — publicată parțial in revista „Ramuri“ — este scrisă demult, pe cînd eram director adjunct la Lupu. In lupta cu relele obiceiuri mulți au fost frînți in situații grele. Eu sint oltean, și am rezistat. Prin muncă și meditație. Viața m-a dus spre teatru. Scrii și răsufli ușurat. Ajungi la o stare de echilibru sufletesc care te înalță și-ți dă puteri mai departe. Altă piesă a mea se cheamă „A doua existență a doctorului Grindei“. Ambele reprezintă căutarea unei condiții optime pentru om.

— **Ne aducem aminte de eseurile „UMANISMUL CLASIC ȘI UMANISMUL ȘTIINȚEI“, publicat in revista „Contemporanul“, și „CONDIȚIA BIOLOGICĂ A OMULUI“, apărut in revista craioveană „Ramuri“.** Ne permitem o întrebare furată din interviurile cu scriitorii: „Ce aveți pe masa de lucru?“

— Chiar pe masă nu pot să zic, dar trudesca un jurnal de călătorie. Sint un om al lecturilor. Am citit o carte de Hermann Hesse — un jurnal de voiaj in Orient, o ficțiune, o pornire spirituală in Orient. Eu sint din Orient, de la traci și de la Orfeu. Ce caut eu călătorînd, reflectînd și scriînd? Vreau să caut o condiție optimă pentru om. Am contacte in toată lumea cu doctori, cu literați. Am citit o carte de-a lui Mircea Eliade, in care se caută pămîntul fără rău. Și apoi există in om o nostalgie de a perfecta omul lui de-acasă. Eu sint din Măceșul de Jos, din Dolj, nu departe de Barca, de unde sint strămoșii mei numiți preafrumos Berceni. Am vrut să pot zidi ceva la mine acasă. Și am început să mă zidesc mai bine pe mine. Cartea aceasta va fi o confruntare a ceea ce se numește cultură a altora cu omul format aici. Un sunam a ceea ce pot lua eu ca om de știință pentru ca să creez condiția optimă in lumea mea.

— **Cred că o asemenea carte este așteptată cu interes de foarte multă lume. Aveți foarte multe de spus. M-ați avertizat că nu doriți alt de mult să vorbiți despre ceea ce ați făcut cit despre ceea ce veți face. Totuși, ziarele au anunțat că dumneavoastră, șef al Clinicii de hematologie din cadrul Spitalului clinic Fundeni și, totodată, șeful catedrei de hematologie de la Institutul de medicină și farmacie București, sinteți lau-**

reat, împreună cu colaboratorii dr. Elena Butoianu și dr. Stelică Nicoară, al premiului de medicină pe anul 1980, acordat de către Academia dei Lincei din Roma?

— M-am zbatut să fac ceva. M-am zbatut să am un colectiv de lucru bun. Singur mi-ar fi fost foarte greu sau aproape imposibil. Sint într-o trudă continuă. De aici și preocupările mele pe alt plan. Inminarea oficială a premiului de care vorbiți a avut loc la 26 iunie anul acesta, dar eu am fost anunțat in 24 iunie. L-am luat doar in 24 septembrie. De fapt, a fost inminat in prezența președintelui republicii, Sandro Pertini, care a dat mîna cu secretarul cultural al ambasadei și a crezut că sint eu. Cercetările nu le-am făcut pentru premiu, ele figurau in planul nostru de mult. Italianii nu dau premiul decît șefului colectivului, dar eu am anunțat colaboratorii mei pe care i-ați pomenit, oameni de mare nădejde pentru cercetare, cu care am împărțit premiul, așa cum se cuvenea.

— **Cum vedeți dumneavoastră cercetarea medicală?**

— Cercetarea medicală, așa cum o concep eu, este o cercetare in producție, îngrijind bolnavul și căutînd căi mai bune, neuitînd partea fundamentală. Profesorul din Milano Elio Polli mi-a zis: „Ați legat problemele fundamentale de practică, de tratament și descoperirile dumneavoastră se aplică in mai multe centre din țară. Cercetările dumneavoastră s-au concretizat in adevărate protocoale de lucru practice“. Și Elio Polli este președintele Societății italiene de hematologie și vicepreședinte al Societății internaționale de hematologie, al cărei membru sint și eu de mult timp.

— **Practic, ce inseamnă descoperirea despre care e vorba?**

— Policitemie inseamnă mai multe celule. Se știe că creșterea numărului de globule roșii și îngroșarea sîngelui duce la supraîncărcarea circulației și cu timpul la accidente cerebrale, la insuficiența cordului și la alte efecte neplăcute, la accidente de tromboză, adică astupare de vase. Pentru că oamenii au surplus de sînge, între alte tratamente, le facem sîngerări regulate. Luăm sîngele și-i tratăm pe cei care au o formă inversă — lipsa formării globulelor roșii. Acest lucru l-am remarcat de mult. Sîngele are capacitatea de a regenera mîduva la acei bolnavi cu aplezie medulară, adică lipsa formării sîngelui. Este ca un fel de transplant. Cel cu aplezie au in jur de un milion de globule roșii, cei cu policitemie au in jur de opt milioane de globule roșii. Noi transplantăm factorii stimulatori din sînge la ceilalți. Inainte de a-l transplanta, il conservăm. Este un lucru nou care urmează să se aplice peste tot. In ultimul timp avem aparate in multe centre din țară. Treaba asta am anunțat-o la Galați acum patru ani la o reuniune și am publicat-o.

— **Ați publicat-o, dar cum stăm cu aplicarea ei in județe?**

— In planul meu de învățămînt figura ca in cinci ani, mai exact între 1975 și 1980, să formez cite un centru mic in fiecare județ. Am înființat 12 asemenea centre și sper ca pînă la pensie să reușesc să acopăr toate județele.

— **In București, care-i situația?**

— Este o situație bună. Toți bolnavii sint dispensarizați. Colegul meu, dr. Stelică Nicoară, de unul singur, le-a făcut fișe, bolnavii sint urmăriți și se evită complicațiile. Oamenii trăiesc, in majoritatea lor, normal.

— **Am aflat că sinteți, între altele, membru al comitetului de conducere al Societății de chimioterapie și imunoterapie, cu sediul la Viena.**

— Da și aceasta este un lucru important pentru noi. Societatea este condusă de ministrul sănătății al landului Viena și are reuniuni de două ori pe an. Acum o trimit pe dr. Mariana Gociu să ne reprezinte și pentru că merită, dar și pentru că un cadru universitar n-are voie să pice peste noare in timpul anului universitar nici măcar trei zile! In cooperare cu Viena, avem rezultate in limfoame și mielome. In mielom inainte nu se supraviețuia un an. Avem un număr bun de cazuri, oameni normali de 5—6 ani și chiar de zece, in viață ca supraviețuitori. Iși văd de treabă, conduc instituții. Prezentăm cea mai bună statistică din Europa centrală și de est. Dar avem și necazuri. Bolile astea se tratează ciclic. Dacă sari o etapă ai făcut tratamentul degeaba. In 1980 nu putem face o radiografie pentru că nu avem filme. Și unde mai pui că la bolnavii de felul acesta trebuie să le urmărești tot scheletul cu luminașul.

— **Înțeleg că medicina presupune o luptă.**

— Da. Să ne luptăm pentru prioritatea medicinei ca o problemă socială. Mulți spun greșit că medicina nu produce și trebuie lăsată la urmă. Medicina nu este pur și simplu medicină și alit. Ea este efortul societății pentru omul bolnav. Și acest efort să fie prioritar. Bolnavul va produce dacă se face bine.

— **Ce părere aveți despre dr. Mihail Leontopol?**

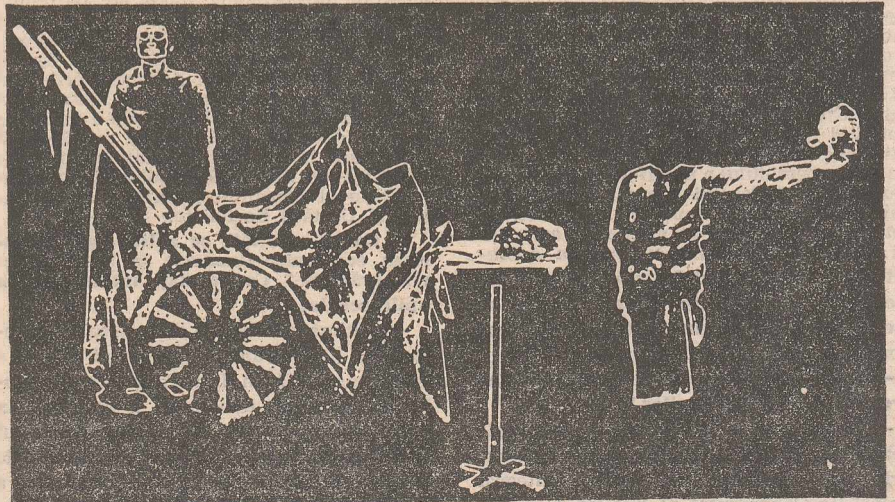
— Sint președintele comisiei care se ocupă de acest caz. Mi se spune adesea: „L-ai luat in brațe!“ Rezist pentru că am argumente. Ca om de știință vreau să mă conving ce este și ce nu este adevăr in cazul Leontopol. Preciez la revista dumneavoastră promovarea noului, dar care trebuie verificat riguros științific. Păstrez ce este adevăr științific și resping ce este ignoranță. Spre exemplu, la Leontopol, din 36 de bolnavi, 18 sint cu efecte deosebite! Eu nu pot trece peste asta. Am informat ministrul. Este un lucru deosebit! Unii sint porniți dinainte, precum într-o piesă de Brecht cînd Galileu vrea să-i arate inchișitorului cum se vede soarele cu luneta, iar inchișitorul spune: „Eu nu vreau să văd, că știu dinainte“. Cum poți ști dinainte?! Omul așa arată metastaze de cancer vîdecate — mai multe cazuri, remisiuni complete. M-am angajat să tratez bolnavii mei cu metodele lui, conform protocolului, ca să văd ce concluzii trag.

— **Sint că refuzați să răspundeți la o întrebare despre formarea dumneavoastră de cercetător. Ce părere aveți despre condițiile actuale?**

— Eu vreau să vorbesc și de ce n-am făcut eu. Adrian Păunescu — ca om cinstit ce-l știu — se bate pentru multe dar asta n-ajunge. Trebuie să se ocupe și de lucruri mai grave. Spre exemplu, s-a desființat internatul, forma superioară de pregătire a cadrelor tinere. Așa ne-am pregătit toți profesorii de astăzi. Au zis acum să facem un fel de internat obligatoriu pentru toți. Stagiul nu e convenabil. Un student din anii 4—5 face același lucru. Numai că acum este un student la un pat de bolnav. Pe vremea mea un student ca extern răspundea de 20 de paturi. Astăzi un asistent se-nvîrte in jurul unei grupe de șapte studenți. Se dau note mari peste tot. S-a prevăzut să stea trei ani dar nu sint fonduri. Au fost numiți in posturi libere și acolo unde n-au fost posturi libere au fost trimiși in locul lor specialității și absolvenții au rămas in spitalele centrale. Dar de la cine să învețe? Am văzut medici primari anesteziologi trimiși la circă. Nu s-a mai pomenit așa ceva! Anul acesta există absolvenți dar nu s-a făcut repartiția?!

(Va urma)

ION PREDOȘANU

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Ordin de zi în cea mai scurtă campanie!

Culesul în Insula Mare a Brăilei

Sintem în Insula Mare a Brăilei, am venit să-i dăm onorul de suflet. De două ori pe an, pământul acesta își revarsă roadele în hambarele țării. Vara, patima insularilor înseamnă griu. Toamna, zilele și nopțile lor sînt bînuite de năluca porumbului. Deschizi ochii și vezi porumb. Închizi ochii și vezi tot porumb. E suficient să adie vîntul cit o părere și auzi sunind clopotul pădurii de porumb. Halucinant, ușor metalic, sunetul te cotropește.

— Sinteți mulți? Il întreb pe tovarășul colonel care conduce unitatea de militari sosită să ajute la strînsul recoltei.

— În insulă, numai, vreo 4 000!

Ca în fiecare toamnă, soldații și gradații din forțele noastre armate au venit să-i ajute pe oamenii de aici la culesul porumbului: infanteriști, cu drumurile legate parcă de picioare, vînători de munte de la Predeal și Tirgu Jiu, amintind de sprinteneala caprelor negre, artileriști și tanchiști, geniști și transmisioniști, radiști de locație, pină și aviatori, cu aripile lor de icari pe umăr, oameni din toate armele și din toate gradele au venit să culeagă, să transporte cu mașinile lor de luptă porumb. Sînt soldați și caporali, sergenți și majori, subofițeri și ofițeri, maiori și colonel. N-am văzut generali, dar cred, măcar în inspecție, sînt și generali. În insulă sînt, după cum ni se spune, 8 000 de epoleți! În bătălia lor cu porumbul, cu această armată a lui Păpușă-Vodă, militarii, infierbîntați de efort, își dezbracă tunicile, le aștern peste grămezile de porumb și insula, mi se pare mie acum, și-a pus parcă epoleți de toate gradele și o numesc în gînd, așa încît nimeni să nu mă audă: Insula cu epoleți!

La ferma Filipoiu, pe o suprafață de 4 000 hectare cu porumb, recoltează 90 de vînători de munte de la Tirgu Jiu, abia veniți de la aplicații. Sînt oamenii locotenent-colonelului Nicolae Olteanu, ai căpitanului Victor Renghiuc, ai altor comandanți. Printre cei mai buni soldați care își depășesc zilnic normele se află Dănuț Pungan, Ion Dezrobitu, Florian Neamtu, Tiberiu Kovacs. O subunitate comandată de locotenentul major Nicolae Mereuță a reușit ieri, în cinstea Zilei Forțelor noastre Armate, să realizeze de două ori norma. Și merg tot așa înainte. De reținut că militarii care s-au evidențiat în pregătirea de luptă și politică, în aplicații, se evidențiază și la recoltat porumb. Și cum sînt obișnuți să colaboreze în aplicații, tot astfel colaborează și aici: cei care recoltează cu cei care transportă. Transportul îl asigură, la Filipoiu, o coloană auto de la Predeal, formată din 25 de mașini, toate în funcțiune. Cum reușesc să le mențină zilnic în funcțiune? Ingrijindu-le și reparându-le singuri. Un fapt: soldatul Adrian Chircă, 21 ani, născut în Brebu (Prahova) face cite trei curse pe zi. La un moment dat, sub povara porumbului, s-a rupt o bielă și a lesit prin blocul motor: „cedare de material”, așa a fost socotită defecțiunea. Adică n-a fost vina soldatului. O astfel de reparație cerea condiții speciale de atelier. Ei, fruntașul Vasile Rusu, din Cri-

vești (Iasi), Adrian Chircă, șoferul, și maistrul militar Ion China au schimbat blocul motor în numai două zile, în condițiile vitrege ale insulei. Ion Dumitrache, un alt soldat din coloana auto, a fost citat, evidențiat prin Ordin de Zi: reușește să facă zilnic trei curse. Asemenea lui s-au evidențiat și soldații Sterian Sterie, Eugen Minea, caporalii Andraș Soos, Marian Bătu și alții.

Rulăm cu un ARO militar, condus de Tudorache Răducanu, spre complexul Blasova. Ne însoțește un căpitan tînăr, procuror militar, venit de prin Ardeal să facă educație la fața locului; să-i învețe pe soldați să respecte legile. Căpitanul se numește Viorel Ciobotă și vine pentru prima dată în insulă. E uluit de această invazie de porumb, se zbate și se bate pentru condițiile de cazare și de masă ale militari-

lor, se bucură din toată inima cînd constată că unele nereguli au fost înlăturate. Pe frontul porumbului nu se trăiește chiar ca la cazarmă. Militarii, pentru că știu că sînt militari, nu se plîng. Culeg din zori în noapte porumb, transportă porumb la bazele de recepție, la gurile de încărcare în bacuri, la silozuri și la fabricile de nutrețuri combinate, depănușează porumb. Uneori uită de ei și grămezile de porumb îi asediază: le ajung la briu, la umeri, la gît! Privindu-i, ai impresia că au crescut deodată cu porumbul, din același pămînt. Complexul Blasova are 8 000 hectare cu porumb! Recoltează 250 de militari cu 71 de mașini, organizați în trei coloane. Coloană fruntașă este aceea condusă de maiorul Mihai Cirlan, de la motorizate din Birlad.

— Eu sînt în insulă de 15 ani, ne mărturisește inginerul Traian Pușcă, șeful complexului, dar n-am văzut oameni mai buni și mai harnici ca militarii de sub comanda lui Cirlan: transportă peste 12 tone de porumb zilnic la bază. Dimineața, la 6,30 sînt în cîmp, iar seara se întorc ultimii la dormitoare.

Se proptesc cu lumina farurilor în Dunăre, descarcă ce au de descărcat, întorc nervos în loc și aleargă din nou printre grămezile de porumb. În bătaia farurilor lor, înțesată cu șlepuri afunde de atîta porumb, Dunărea pare o holdă lunară de porumb. Cite un știulete cade în valuri și guri nevăzute, dar evident flămînde, îl trag la fund: sînt pești fluvialului răscolii și ei de culesul porumbului. Păsările iau și ele în cioc boabele de porumb. Mistreții, mulți spun insularii, sînt hăituiți de combine, de mașini, de militari, se retrag spre ultimele sole, neculese încă, și cînd nu mai au încotro se aruncă disperati în fluviu, îl trec înot și se risipesc ca niște umbre negre în desigurile bălților care au mai rămas prin jur. Căprioarele s-au domesticit într-atîta încît le alungi de pe o solă și trec pe cea de alături, de preferință cu griul verde. Fermierilor, am înțeles, nu le prea convine nepăsarea lor. Le cam strică griul. În aceste condiții, pentru a evita pe cît posibil risipa, campania de recoltare a porumbului din Insula Mare a Brăilei are de data aceasta o caracteristică: va fi cea mai scurtă campanie de recoltare. Militarii știu asta și se comportă ca atare. Culeg din zori pînă în seară porumb. Cu atît mai inverșunați, cu cît se apropie „libirarea”. Printre lanurile de porumb aud cîntece despre „libirare”. Formula magică e asta: „AMR 30”. Știți ce înseamnă? Nu cred, am să vă dezleg eu această enigmă.

În argou, înseamnă: au mai rămas 30 de zile. Evident, pînă la „libirare”. Zilele sînt năuce de porumb, nopțile nu mai sînt nopți, visul lor, al militarilor în termen, pendulează între ultima zi a campaniei de recoltare și prima zi a lăsării la vatră.

Un alt fapt. La complexul Blasova a apărut o defecțiune la elevatoare: nu mai

Să fim eficienți în tot ce facem

(Urmare din pagina 1)

de cincinalul precedent, cu 845 mii tone cereale, 158 mii tone legume și cartofi, peste 92 mii tone carne, 960 mii hectolitri de lapte. Merită subliniat faptul că în anul 1990, pentru prima dată în istoria județului, obținem peste un milion tone cereale.

— Urmare cîror măsuri ați putut obține cea mai mare producție de cereale de pînă acum?

— Dotării tehnice, în primul rînd, organizării mai bune a muncii, aplicării unor tehnologii înaintate și, firește, responsabilității mai mari cu care oamenii muncii din agricultura județului au răspuns lucrărilor agricole, calității acestora. Nu trebuie să uităm că la sfîrșitul acestui cincinal suprafața amenajată pentru irigat va fi de peste 225 mii hectare, ceea ce reprezintă 62,5 la sută din suprafața arabilă a județului. Este un lucru care ne obligă la producții și mai mari. Numai așa vom putea răspunde grijii permanente pe care conducerea partidului a manifestat-o față de dezvoltarea județului nostru. Vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu au constituit tot atitea momente de analiză a activității noastre, au însemnat un sprijin deosebit în rezolvarea problemelor mai dificile ale dezvoltării noastre, au stabilit noi obiective care să asigure o dezvoltare economico-socială mai echilibrată.

— În raport de aceste realizări, cum apreciați munca brăilenilor?

— Oamenii muncii brăileni se caracterizează prin hărnicie, talent, spirit novator, prin preocuparea de a realiza integral hotărîrile Congresului al XII-lea al partidului, prin dăruire pentru realizarea sarcinilor de plan. Brăilenii au o mare am-

biție de a-și dezvolta, înfrumuseța și gospodări localitățile în care muncesc și trăiesc. Avem multe dovezi care probează aceste calități: municipiul Brăila a obținut, nu demult, locul I în întrecerea socialistă dintre municipii. Brăilenii care lucrează la întreprinderea de utilaj greu „Progresul”, Electrocentrale, Laminorul, la I.P.I.L.F. Vădeni, cooperatorii de la C.A.P. Tudor Vladimirescu și Chișcani au fost distinși cu mai multe ordine și medalii ale Republicii Socialiste România. Marea majoritate a brăilenilor probează aceste calități, dar nu pot spune că sintem pe deplin mulțumiți, pentru că mai sînt încă oameni care, în întreprinderi, nu-și fac pe deplin datoria, nu manifestă suficientă grijă față de avutul obștesc, oameni care, pe nedrept, încearcă să cîștige mai mult decît dau ei societății. Mă folosesc de acest prilej, al întîlnirii cu revista Flacăra, și fac un apel fierbinte la cetățenii Brăilei de a participa mai solidar și mai efectiv, în număr mult mai mare la acțiunile inițiate de noi, de deputați, de Consiliul popular și de organizațiile și consiliile Frontului Democrat și Unității Socialiste.

— Cu ce rezultate se aplică noul mecanism economico-financiar în întreprinderile brăilene? Ce greutăți întîmpinați în aplicarea lui?

— Ultima plenară a Comitetului județean de partid, din trimestrul al treilea, a fost consacrată în întregime acestei probleme, analizei temeinice a aplicării în producție a acestui mecanism. Am avut astfel posibilitatea să constatăm gradul de înțelegere de către cadrele de conducere a noului mecanism economic, pătrunderea lui pînă la cele mai mici subunități ale întreprinderilor: secții, ateliere, echipa-

Și am mai putut constata că producția netă, de pildă, în comparație cu aceeași perioadă a anului trecut a crescut cu 7,8 la sută. Este, fără îndoială, un succes, mai ales dacă ținem cont de faptul că indicatorul producției nete va fi îndeplinit, chiar dacă unele întreprinderi mai au, la ora actuală, unele rămîneri în urmă. Noul mecanism economico-financiar înseamnă, în primul rînd, creșterea răspunderii tuturor față de realizarea sarcinilor, de creștere a inițiativei, de sporire a eficienței fiecărei activități economico-sociale și nu așa cum au considerat unii tovarăși — chiar cadre de conducere — că noul mecanism economic ar însemna în primul rînd obținerea unor drepturi suplimentare, a unor avantaje materiale, care nu pot fi realizate decît prin obținerea unor sporuri de producție, prin creșterea productivității muncii, a responsabilității față de muncă, a inițiativelor și a bunei organizări. Noul mecanism economic înseamnă, așadar, formarea unei noi concepții despre muncă.

— Unii conducători de întreprinderi s-au manifestat cu oarecare scepticism în promovarea acestui mecanism; alții, din comoditate, nu s-au angajat prea ferm în aplicarea lui în practică. Cum ați acționat în astfel de cazuri?

— Unii s-au cam speriat în fața acestor cerințe de eficiență: nu e chiar așa de ușor să faci producție în condiții de maximă eficiență; alții nu l-au înțeles, iar cei mai mulți — mă refer în primul rînd la cadrele de conducere — se obișnuiseră cu producția globală, valorică, care de fapt ascundea unele neajunsuri proprii. Au fost și unii care gîndeau că în socialism se pot obține venituri mari, chiar dacă obținem producții în condiții de eficiență scăzută. Unele întreprinderi lucrau cu așa-zisele pierderi planificate. Noul mecanism a schimbat și schimbă radical conștiința oamenilor, îi îndreaptă cu fața spre producție. La noi în județ se simte cu pregnanță aceasta.

— Ce argumente susțin o astfel de afirmație?

— Dacă doriți, puteți nota: pe 9 luni am economisit 1 264 tone metal. 2 200 tone combustibil convențional și aproape 22 milioane kWh energie electrică. Ne înscrim, de asemenea, cu depășiri la indicile de utilizare a mașinilor unelte, la mulți alți indicatori.

— Stimată tovarășe prim-secretar, care este valoarea realizată într-un an de un om al muncii din industria județului?

— Fiecare om al muncii din industrie realizează o valoare de 401 248 lei. În acest cincinal, 80 la sută din sporul producției industriale s-a realizat pe seama creșterii productivității muncii. Am pus accentul pe introducerea mecanizării și automatizării, pe organizarea producției și a muncii, pe introducerea unor tehnologii noi sau reprojecțate, prin construcția unor mașini și agregate de mare randament de concepție proprie. Am orientat către activitatea direct productivă, conform indicațiilor conducerii partidului, 950 de oameni ai muncii, am policalificat alți 665, iar 2 300 de muncitori lucrează la două-trei și chiar patru mașini deodată.

— Ce schimbări mai deosebite s-au produs în structura producției?

— Sînt obligat să apelez din nou la statistică: subliniez că peste 54 la sută din valoarea producției marfă o reprezintă produsele noi și reprojecțate, depășind astfel sarcina planificată. Ați auzit, desigur, de unele din aceste produse: excavatorul electric cu cupă de 8-10 metri cubi, draglina cu braț telescopat, seria de excavatoare hidraulice pentru marile șantiere ale patriei, Canalul Dunăre-Marea Neagră, bazinul minier Gorj; ați auzit, cred, de supertraulerele noastre, de nava oceanografică, navele de aprovizionare de mare capacitate, de celofibrele în toată gama de culori care au dus la eliminarea importului, de multe altele. Este, în structura multor produse, o adevărată revoluție!

Încărcau. În timp erau 400 tone porumb boabe. A venit o ploaie, cam 20 litri pe metru pătrat, ce amenința cu deprecierea recoltei culesse. Militarii au alergat și au dat ajutor oamenilor de la elevator. Le-au reparat într-un timp record. Dar porumbul trebuia cărat, ziua, noaptea, în orice condiții. Și când plouă, drumurile insulei se desfundă, clisa se agață cu o mie de guri de roți, roțile patinează, canalele de irigație sunt aproape și pericolul crește. Au venit cei 37 de șoferi militari din coloana lui Mihai Cirlan, maior, din coloana forte cum li se spune, au salvat producția: au transportat-o și băgat-o la uscător, ei, cei 37 de artilleriști: caporal Constantin Aldea, cu grupa lui, soldații Ion Sutea, Mircea Bucureșcu, Eleodor Cojocaru, Nicolae Cioacă, frații Viorel și Sorrel Milton, din Rucăr, și alții.

La ora 16 văzduhul fierbe: militarii au început teleconferința, dirijată de colonelul Constantin Ghigeanu, 50 ani, născut în București, comandantul grupei de coordonare a muncilor agricole din județul Brăila. Am stat de vorbă cu el, la Brăila, acum îl aud din ordine ca pe front. 60 de stații de radio au început să emită și să recepționeze în același timp. Într-o zi se emit și se recepționează cam 500, până la 600 de știri, în toate direcțiile insulei. Știri referitoare la organizare, la mobilizare, la dirijarea forțelor umane și mecanice, știri de la garnizoană și de acasă; știri care anunță nașterea, de când sunt în insulă cîțiva militari au devenit tătici. Că și aici viața traversează toate limitele ei! În insulă intră 6 000 kilograme de piine pe zi, aproape 1 000 kilograme de carne, 3 500 pachete de țigări, 1 500 litri

apă minerală. Sint cîteva cifre pe care ni le furnizează contabilul-șef al I.A.S. Insula Mare a Brăilei.

Am fi vrut să ajungem și la alte detașamente de militari, dar ca să străbătim insula de la un capăt la altul am fi avut nevoie și noi de două zile. Colonelul Dumitru Haralambie, locțiitor tehnic, ne roagă să nu scăpăm din vedere meritele coloanei de transport de la complexul Băndoiu, comandată de maiorul Ludovic Călin, ai cărui soldați și-au dublat normele zilnice. Maiorul lucrează de 12 ani în insulă, campanie de campanie. Să nu-i uităm nici pe aceia care formează cea mai mare coloană din insulă, infanteriștii conduși de căpitanul inginer Dumitru Fulea, care au transportat pînă acum 2 500 tone de porumb și au parcurs 72 000 kilometri. Lucrează la ferma Rogoz-Secuța. Nu am uitat pe nimeni, nici pe cei al căror nume nu a putut să apară în acest reportaj. Rîndurile de fafă se vor un fel de ordin de zi, un ordin de suflet, un onor în cinstea tuturor celor 4 000 de soldați și gradați care culeg porumb, transportă porumb, visează porumb. Un optimist onor dat celor 4 000 de cațarole, de gamele adică, care la orele prinzului sună ca 4 000 de tătăngi, de clopote mai mici care își revarsă melodiile în marele clopot al porumbului. Am văzut aceste clopote, le-am ascultat clinchetele, i-am cunoscut pe cel care le poartă la briu, și cred și acum că un bob de porumb s-a rupt cîndva din soare și a format aici, în spațiul copilăriei mele, o fascinantă planetă de porumb!

NICOLAE GRIGORE

— Tovarășe prim-secretar Ion Catrinescu, județul Brăila este unul dintre județele cu suprafețele agricole cele mai mari. Mari sint însă aici, în județul dumneavoastră, și suprafețele de terenuri depreciate, sărăturate mai ales. Ce se întreprinde pentru „însănătoșirea” acestor suprafețe?

— O întrebare de acută actualitate, într-adevăr, pentru noi, pentru preocupările noastre de a spori suprafața fondului funciar — principalul mijloc de obținere și sporire a produselor agricole. Este o problemă foarte serioasă căreia îi acordăm întreaga atenție. Avem un program riguros în acest sens: pe aproape 67 000 hectare se aplică în prezent un complex de lucrări, eșalonate în trei etape: lucrări hidroameliorative, lucrări pedoameliorative, pe terenurile amenajate pentru irigație și, în fine, lucrări agroameliorative. Stațiunea experimentală din Brăila a primit sarcina de a se ocupa de combaterea terenurilor sărăturate. Noi vrem ca specialiștii de la stațiune să acționeze în așa fel încît să creeze loturi experimentale în diferite zone, pentru a aplica tehnologiile diferențiate din acest punct de vedere. Avem nevoie, în același timp, de ajutorul mai substanțial al specialiștilor de la Academia de Științe agricole și silvice, angajați deopotrivă în această luptă deloc ușoară: dorim să se acționeze mai repede, să ni se ofere un ajutor de specialitate mai eficient, avem nevoie de o participare mai directă la aceste lucrări.

— O statistică pe care o consult aici, în fața dumneavoastră, ne arată că în satele județului, din cele 57 721 de familii mai mult de jumătate nu cresc nici o vacă de lapte. Foarte mic este și numărul celorlalte animale și păsări. Ce întreprindeți pentru sporirea numărului de animale și păsări în gospodăriile cetățenilor? Ce posibilități de pășuni și furaje există?

— Nu avem rezultate pe măsura posibilităților. Și nu avem pentru că nici consiliile populare comunale, nici chiar consiliul popular județean nu au abordat la vremea această problemă. Dacă o abordăm

cu doi sau trei ani mai în urmă, în mod organizat, rezultatele ar fi fost mai bune. Acum am luat unele măsuri privind îmbunătățirea potențialului productiv al pășunilor naturale și al pășunilor din fondul silvic repartizate gospodăriilor populației. Numai în acest an s-au însămînțat 5 930 hectare și s-au executat lucrări de fertilizare pe 12 000 hectare: s-au însămînțat cu furaje peste 6 000 hectare din loturile personale ale membrilor cooperatori.

— Unii locuitori ai satelor s-au molipsit, să spunem astfel, de o anume comoditate: nu mai cresc păsări, nu mai cresc nici o vacă, nici chiar un porc, au devenit, din producători, consumatori exclusivi și vin și cumpără păsări și ouă de la oraș. Cum combatem o astfel de practică?

— Luptăm foarte serios împotriva acestei concepții chiar prin măsurile întreprinse. În baza indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, am dezbătut cu obștea satelor necesitatea ca fiecare gospodărie să crească un număr de animale: bovine, porcine, ovine, păsări, pentru că unii, așa cum ați remarcat, nici păsări nu mai cresc. Cu prilejul adunărilor care vor avea loc după campania agricolă, vom dezbate încă o dată acest aspect al problemei, vom fixa chiar și numărul de animale și păsări pe care trebuie să-l crească fiecare gospodărie, rasele de înaltă productivitate, suprafețele de furaje.

— În ce măsură sint aprovizionați oamenii muncii din județ cu legume și alte produse alimentare?

— Față de aceeași perioadă a anului trecut am desfășurat mai multe produse alimentare: 1095 tone mălai, 132 tone zahăr, 275 tone ulei, 124 tone făină și alte produse și legume. Pînă în prezent s-au desfășurat mărfuri în valoare de 2,6 miliarde lei, urmînd ca pînă la sfîrșitul anului să se vîndă către populație mărfuri în valoare de peste 3,6 miliarde lei. Brăila a fost un centru comercial puternic și nu vrem să dezmințim această tradiție, ci dimpotrivă să i-o sporim.

O mai veche cunoștință a revistei noastre,

inginerul Petre Buleci, anunță:

Ofer gratis butelii de aragaz!

Acum aproximativ o lună, cînd ne-a sosit la redacție anunțul de mai sus, am fost realmente surprinși, ba chiar și intrigati, intrucît anunțul, extrem de laconic, era însoțit și de un post-scriptum la fel de laconic, potrivit căruia, pentru alte eventuale amănunte, trebuia neapărat să ne prezentăm la Brăila, la Șantierul naval, în ziua de 24 octombrie.

Și pentru că această oarecum ciudată invitație era semnată de inginerul Petre Buleci, un reputat inventor, autorul, printre altele, acelei foarte eficiente tehnologii de remediere a arborilor cotiți fisurați, iată-ne la Brăila, în ziua de 24 octombrie, printre participanții la cea de-a III-a sesiune de comunicări și referate științifice „Ancora de aur”, sesiune care a făcut o amplă trecere în revistă a celor mai noi soluții tehnice ce se aplică în șantierele navale ale țării. Departe de noi gîndul de a stabili o anumită ierarhie valorică a lucrărilor prezentate, dar, între comunicări, surpriza zilei avea să o constituie cea intitulată **Sisteme energetice neconvenționale, biogazul, cercetări și aplicații**, comunicare aparținînd unui larg colectiv de la Șantierul naval din Brăila. Și pentru că totul să fie cit se poate de limpede, să notăm mai întîi și-nții numele tuturor celor ce fac parte din acest colectiv care, prin pasiune, perseverență și entuziasm, a reușit, după părerea noastră, să o ia înaintea multora dintre specialiștii care, oficial, se ocupă de problema biogazului. Acești oameni sint inginerii Petre Buleci, Victor Trifan, Octavian Sanco, Florian Nedelcuț, tehnicianul Gheorghe Popa, maistrul Gheorghe Rădulescu, lăcătușii mecanici Toma Muichis și Ioan Dima, precum și sudorii Gheorghe Stroe și Ion Ghițica, acestora adăugîndu-li-se și profesorul Spiridon Tomulescu a cărui contribuție s-a materializat prin traducerea unor articole de specialitate apărute în presa străină.

Aceștea fiind zise, să transcriem din comunicarea prezentată de inginerul Petre Buleci: „După unele date ale Institutului național de cercetări agronomice din Franța, în această țară se vor produce în viitorul apropiat circa 4 milioane tone combustibil convențional numai prin bioconversia substanțelor organice conținute în dejecțiile de la crescătoriile animale. În ceea ce privește județul Brăila, după unele date informative, se produc anual 800 000 tone de dejecții animale, cantitate ce ar putea oferi cel puțin 100 000 tone combustibil convențional, adică biogaz. Dincolo de obținerea biogazului, dejecțiile s-au dovedit a fi un excelent îngrășămint natural. Cercetările efectuate pînă acum au demonstrat că acest îngrășămint a dus la importante sporuri în cultura porumbului, aproximativ 9 la sută, sau în cultura sfeclei de zahăr unde s-au înregistrat sporuri de aproape 20 la sută. Revenind la biogaz, producerea lui ar rezolva și o problemă tot mai stringentă la ora actuală, cea a combustibilului la sate. În ceea ce ne privește, în comuna Movila Miresei, în grădina țăranelor cooperatori Marin Niță, am construit un model de instalație. În doar cîteva cuvinte este vorba de un fermentator care, încărcat cu dejecții animale, poate produce, la numai trei zile de la încărcare, între 3 și 5 metri cubi de biogaz pe zi. Din fermentator, un cazan îngropat sub pămînt, astfel încît să nu afecteze suprafața grădinii, biogazul este extras cu ajutorul unei tubulaturii ce se ramifică în toate camerele casei, inclu-

siv în bucătărie unde clasică butelie de aragaz a fost total înlocuită. Sint în curs de finalizare alte două instalații, mai mari, pentru gazeificarea cu biogaz a unui bloc de nefamilisti, un bloc aparținînd șantierului nostru, și a unei cantine de 400 de persoane. Aici, în șantier, unde colectivul nostru a efectuat majoritatea cercetărilor demarate încă de la începutul acestui an, am reușit să acționăm cu ajutorul biogazului o mașină cu aburi, o caldarină la care am adăugat un dinam, iar de dinam am legat un bec de 12 volți. Becul, se poate vedea, arde normal, de parcă ar fi legat la rețea. Tot aici am reușit să acționăm și un motor cu ardere internă, mai exact spus am efectuat o cursă limitată cu un autoturism Skoda care s-a alimentat efectiv numai cu biogaz. Și tot aici, pe șantier, am mai reușit să efectuăm diverse operații de sudare și tăiere a tablei folosite în construcția de nave. Totodată am mai constatat că flacăra de biogaz, închisă într-o sită de sîrmă precum cea folosită la lămpile cu petromax, răspîndește o lumină extrem de puternică, mult mai puternică decît cea electrică. În consecință, stimatei colegi, vă punem la dispoziție o documentație amănunțită, așa zice totală, astfel încît, reînțorși pe șantierele în care vă desfășurați activitatea, să militați pentru extinderea celor realizate aici, la Brăila”.

Și iată-ne pe una din platformele șantierului brăilean, în fața atelierului mecanic, lângă instalația de acetilenă. Trei fermentatoare de dimensiuni diferite, încărcate o singură dată, în primăvara acestui an, fac din plin dovada celor afirmate de inginerul Petre Buleci. Două fragmente de tub folosit de obicei în irigații sint sudate de Ion Ghițica în numai cîteva clipe. În loc de acetilenă, biogaz. Lîngă el, sudorul Gheorghe Stroe. Taie o tablă groasă de aproximativ 1,5 centimetri. Lîngă caldarină se aprinde un bec de 12 volți. Împrejur, nici o urmă de miros de dejecții. „M-am ocupat, mărturiseste inginerul Petre Buleci, de numeroase invenții, dar metanogeneza, adică producerea biogazului, m-a captivat peste măsură. Am citit acum cîteva zile o frază uluitoare, singura în stare să exprime importanța metanogenezei. Cum suna această frază? Simplu: pentru omenire, metanogeneza controlată are aceeași valoare ca și descoperirea focului. Și, iată, după cum se vede, biogazul se produce extrem de simplu, fără instalații ultrasofisticate, așa cum, din păcate, am văzut că s-a atacat problema în diverse institute de cercetare. Un cazan de numai 50 de metri cubi ar putea furniza o cantitate de biogaz egală cu cea conținută de 5 butelii. Un țaran cooperator își poate construi un astfel de cazan la un preț de cel mult 5 000 lei. Dar, cu aceeași rezultate, poate să facă și o groapă ai cărei pereți să-i betoneze. Această groapă betonată s-a dovedit a fi un cazan excepțional, foarte ieftin și, în același timp, acoperit fiind cu pămînt, rezistent la orice șocuri termice. Așa cum, la Movila Miresei, exemplul țăranelor Marin Niță va fi urmat de peste o sută de familii, sint gata să fac și-n alte sate sau comune astfel de instalații care, pentru mediul rural, vor transforma butelie de aragaz, în obiect de muzeu. Sint, ca să zic așa, în așteptarea unor comenzi pe care să le onorez gratuit”.

În loc de oricare altă încheiere, o singură întrebare: cine face comanda?

VICTOR NIȚĂ

Porțile Maramureșului — Fotografie de V. LAZĂRESCU

Un decret nu se aplică de la sine

Sînt la Roman de citeva ore. Orașul este frumos, bine îngrijit și, cînd nu plouă, însoțit. Nu plouă totuși prea des și firea romanilor este prietenoasă și optimistă. La șase kilometri de Roman începe comuna Horia. Primăria, o femeie vajnică și încrezătoare în viitorul comunei, zice: „Chiar dacă ați venit la noi cu o sesizare sinteți oaspetele nostru“. Cea mai importantă clădire de aici aparține Liceului agroindustrial „Ion Ionescu de la Brad“, liceu centenar, situat în mijlocul unui superb parc. Pe aleea principală înainteză schiopătînd un bărbat cu chipul ponosit de griji, îmbrăcat în costumul lui de sărbătoare care nu este nici nou, nici prea bine îngrijit. Are un picior mai scurt cu 7 cm, nici rotula nu mai are la genunchi, i-a fost roasă de un tbc osos, și-l cheamă Vasile C. Hanganu. E muncitor pe șantiierul TCH Bacău, cu jumătate de normă, din pricina bolii. Are cinci copii, toți în întreținerea sa și a soției, cooperatoare, din păcate la un CAP nu prea chivernisit unde norma nu depășește niciodată 20-30 de zile pe an. A venit s-o ia acasă pe Doina, înscrisă în anul I (clasa a IX-a). Nu-i place? îl întreb. Ba sărăcuța, zice, stă cu lacrimile în git. Atunci? insist eu. Atunci, spune, eu n-am ce face. Ea e a mai gingașă și a plîns să vină încoace că-i place natura.

Doina este o fată pe cit de sfioasă, pe atît de frumoasă. Lacrimile și-au mutat reședința din git în ochii acum de un albastru profund. Vrei să rămîi aici, Doina? Dă din cap. Îți place aici? Lacrimile o sufocă și nu mai are puterea de a da nici măcar din cap.

De ce nu-i faci contract cu un CAP, îl întreb pe tatăl. Nu se mai acordă burse de la buget, dar se acordă burse pe bază de contract. Ca pe urmă, zice, să mă „blasțemi copilul pi mini“? Firește, nu înțeleg și aflu că ceapele lor e al mai sărman din județ și plin de datorii cum e și fără muncă destulă, numai de burse nu-i arde, iar dacă de gura lumii ar accepta contractul pe urmă lunar ar desface casieria goală și spune „lunați dacă aveți de unde“ și școala ce-ar spune sau cui i-ar spune, nu Doiniței, și el cum să oblige ceapele să-și țină promisiunea, dar să zicem că doi ani ar trece, nu-i năzuos nici el, nici Doinița, pe urmă, însă, pe urmă ce va fi Doinița, conform contractului, n-are voie să studieze mai departe, la 16 ani e obligată să muncească cinci ani la ceape, fără carnet de muncă, fără calificare, astăzi cînd fetele, ca să se mărite, nu-și mai fac zestre, ci o meserie sigură, căci așa i s-a spus, cine face contract pe urmă, după doi ani, adică la vîrsta de 16 ani, trebuie să lucreze cinci ani la cooperativă fără drept de studiu decît la seral, adică seară de seară să vină din Bacău în Roman și din Roman la Horia și înapoi în Roman și înapoi în Bacău, fiindcă ministerul a desființat seralul comasat din lumile de răgaz și-i obligă și pe tinerii din agricultură să vină seară de seară cînd ei muncesc de cînd iasă soarele pînă se asfințește...

Doina plînge în picioare. „O duc la Buhuși, continuă tatăl, la fabrică, face naveta, unde mîncă șase guri o mînca și a șaptea, dar e sigur, carnet de muncă, seralul e mai lesnicus...“

Presupun absurd că de la ultima mea deplasare în agricultură, cu două săptămîni în urmă, s-a ajuns la un surplus de forță de muncă de înaltă calificare, adică nu pricepe pe moment rațiunile măsurilor restrictive preconizate recent prin Decretul 198 de Ministerul Educației și Învățămîntului.

Decretul care reglementează modalitatea acordării bursei în anul de învățămînt 1980/1981 a apărut la 21 iunie. În școli ajunge tîrziu. Inscriserile urmează cursul obișnuit, fără precizarea că în acest an nu se mai acordă burse decît pe bază de contract. La liceele agroindustriale s-au înscris 27 452 de elevi. La astfel de licee, pasiunea pentru munca în agricultură era stimulată de procentul ridicat al numărului de burse, de condițiile de studiu avantajoase. Grăbită sau nu observația de mai sus este susținută de realitate: în școlile agroindustriale au venit și au continuat să vină și în acest an copiii proveniți din familiile cu veniturile cele mai modeste și greutățile cele mai mari. Liceele așteaptă instrucțiunile de aplicare ale prevederilor generale din decret. Copiii încep anul școlar, părinții fac ce fac pentru plata cheltuielilor de la internatul școlii în așteptarea bursei. Află în cele din urmă că nu se mai acordă burse decît pe bază de contract. Unitățile agricole n-au aflat nici pînă acum de obligațiile apărute pe neașteptate. Fiecare are probleme, mai ales în acest an agricol capricios. Încheierea contractelor întîrzie. Copiii continuă să învețe. Liceele se descurcă din ce în ce mai greu cu cheltuielile de întreținere. Incertitudinile din sector se repercutază asupra părinților. Acum cit nu este prea tîrziu încep să-și retragă copiii de la licee și-i transferă fie în industrie, fie la școlile generale din comune. La liceul din Horia s-au retras pînă acum aproape o clasă întreagă. Procesul continuă, întrucît nu toți părinții au aflat sau dacă au aflat n-au înțeles

despre ce este vorba. Sondajele indică pînă la sfîrșit o retragere masivă de aproape jumătate din efectivul înscris. Apellînd la aritmetică notăm că în 1984, anul hotărîtor al viitorului cincinal, cincinal care-și propune în agricultură generalizarea mecanizării, va exista un deficit de forță de muncă cu o calificare corespunzătoare de aproape 14 000 de oameni. Nu este încă tîrziu ca Ministerul Educației și Învățămîntului să intervină cu precizările necesare așa cum dealtfel a făcut-o de pildă în cazul acordării bursei de școlarizare elevilor care nu au unități de învățămînt în localitățile de domiciliu. Deci se poate. Inspectoratele școlare susțin că prevederile generale nu au nevoie de instrucțiuni de aplicare. Au. Decretul de pildă arată că bursele pe bază de contract vor fi acordate în următoarea prioritate: orfanilor de amîbii părinți de la casele de copii, copiilor proveniți din familiile care nu le pot asigura o educație corespunzătoare etc. Lîmpele, nu? susțin inspectorii școlari. Nu e lîmpele fiindcă un contract presupune prin definiție două părți. Care ar fi părțile în cazurile enumerate? Desigur unitatea agricolă, care să zicem că pînă la urmă va accepta. Dar a doua parte în cazul copiilor orfani care ar mai fi? Copiii au numai 14 ani și deci nu au investitura de a figura ca parte într-un contract. Unii zic: directorii școlilor de copii. Dar ce vină are directorul școlii de copii dacă unul sau mai mulți din cei pentru care semnează fuge, se retrage sau merge mai departe în învățămîntul superior? Cine înapoiază banii — conform legii? Alții spun: În cazul copiilor orfani — casa de copii transferă fondurile alocate de stat liceelor. Dar casele de copii nu au o asemenea dispoziție. În cazul copiilor proveniți din familiile ce nu le pot asigura o educație corespunzătoare este nevoie de o anchetă socială, anchetă pe care consiliile populare refuză s-o elibereze la cerere fiindcă nici ele nu au dispoziții în acest sens.

Ce se întîmplă cu elevii claselor a X-a care au beneficiat anul trecut de burse de la stat și care acum se află în situația de a nu mai urma mai departe din lipsă de posibilități materiale? Se retrag. Dar dacă se retrag cine suportă cheltuielile de burse din anul trecut. Elevii? Dacă ei ar dispune de fondurile respective le-ar înainta pentru a studia în continuare.

Lipsa precizărilor pe care ar trebui să le facă ministerul de resort lovește în două categorii de copii: în copiii cu probleme grave în familie și în cei orfani, pe de o parte, iar pe de altă parte în copiii eminenți. Lipsa precizărilor de care vorbeam exclude din criteriul tocmai pe acelea care în țara noastră sînt fundamentale: nevoia, valoarea, munca. Și, în final, eficiența. Cheltuiala cu care statul se încarcă în vederea întreținerii unei persoane într-o casă a copilului timp de 14 ani urmărește o dublă finalitate: în plan social uman egalizarea șanselor în fața vieții ale unor copii cu destine potrivnice iar în plan general valorificarea integrală a capacității lor de muncă. De inteligentă. Lipsa individualizării normelor decretului le spulberă pe amîndouă. Dacă oricare copil al țării, inclusiv Doina Hanganu, al cărei tată a fost atacat nedrept și crud și de o boală neiertătoare, dispune de mai multe șanse după împlinirea celor 14 ani, un copil provenit de la casa copilului care a optat pentru liceul agroindustrial nu are decît una: să încheie un contract cu o cooperativă agricolă, să învețe aici doi ani, după care să treacă în producție fără posibilitatea de a studia mai departe din cauza indicațiilor aceluiași minister și a condițiilor specifice din acest domeniu. Va trece în producție fără carnet de muncă, fără o calificare corespunzătoare, va locui nu se știe unde, va lucra într-un mediu pe care, la casa copilului, nu l-a cunoscut, va avea un statut social neclar. Va amortiza investiția statului în limitele unei munci care n-acoperă nici pe departe capacitatea lui de muncă. Și dacă este o eminență? Chiar și geniu dacă ar fi precizările ministerului lipsesc. Cine acoperă pierderea social-umană? Cine suportă daunele rezultate din nefolosirea acestei resurse de inteligență? Cine răspunde pentru daunele morale provocate în conștiințele unor copii care nu înțeleg desigur de ce viața lor se hotărăște astfel, de ce li se refuză dreptul de a visa? Sigur, unii vor spune că nu e vorba decît de cinci ani. Da, dar acești cinci ani se scurg de la 16 la 21 de ani. Și fiindcă veni vorba: ce se va întîmpla cu stagiul militar? Dar cu cooperativele care au încheiat contract pe cinci ani? Includ cei cinci ani și anul de militarie?

Se impune o precizare: nu ne chinuim aici pe tîrîmul unor false sau desuete sentimentalisme, ci dimpotrivă, demersul nostru vizează în modul cel mai concret cu putință eficiența economică, viitorul bazelor sociale ale agriculturii, nu ne impotrivim necesității, dacă ea apare și există, ci neputinței sau indiferenței care lasă deoparte nuanțele, fondul însuși constituindu-se din nuanțe. Iată-o de pildă pe una din fetele cu cele mai dotate minți ale liceului, secretara organizației UTC, Laura Savin. A terminat clasa a VIII-a cu media 9,82. Acum e în ultimul an. Conform

criteriilor nediferențiate de minister n-are dreptul la burse. N-are dreptul nici la contract, contractul fiind prevăzut numai pentru treapta întii de liceu. Locuiește în comuna Hangu. Tata este muncitor forestier cu un venit mediu de 1700 lei lunar. Mama este casnică avînd de întreținut patru fete în școală. Casa, în urma aprobării proiectului de sistematizare a vetrei satului, și-au demolat-o, au fost nevoiți s-o demoleze și să-și construiască alta nouă. Au împrumutat de la bancă 10 000 lei. Ce face Laura? Se retrage? Cine suportă întreținerea anilor în care a avut burse? Este bine ca tinerii eminenți să plece din agricultură și să rămîină doar cei de valoare medie și mediocri care au bani să studieze mai departe?

Sau acest minunat om, acest curat și frumos băiat tot din ultimul an despre care profesorul Gheorghe Anghel spune că are mîntea organizată ca a unui savant, Ion Miu, și el în imposibilitate de a urma mai departe, tata — tractorist, mama — cooperatoare, patru frați, tata a avut un accident care-l costă cinci mii de lei. Sau Horciu Vasile, avînd numai mamă și ea foarte boală, patru copii acasă, cooperatoare cu citeva sute de lei pe an, sau Gheorghe Gherghiniș, o altă capacitate a școlii, care a venit plîngînd să ceară păsuire, să i se dea voie să muncească undeva.

Pe 21 octombrie, la patru luni decît de la apariția decretului și după o lungă de a înțeperea școlii, situația nu este lîmpele.

A doua zi, am însoțit conducerea Liceului „Ion Ionescu de la Brad“ la Piatra Neamț. Nu este întia oară că oamenii aceștia vin la Piatra Neamț. Am fost primiți de un inspector școlar jovial și inteligent. Desigur, conducerea unui liceu și un inspector școlar au, în planul superior al intereselor generale, țeluri comune. Din această perspectivă este greu de înțeles de ce de aproape patru luni lucrurile nu pot fi urnite din punctul de vedere al direcției. Viorica Roșca prezintă tablele cu situațiile familiale ale elevilor înscrisi în anul întii. Citesc în dreptul rubricilor: cooperatori, tîmplari, șoferi, vopstitori, mineri, tractoriști, pensionari, tinichigii, sudori, electricieni, manipulanți, paznici, zidari, mecanici, muncitori forestieri, îngrijitori animale, dulgheri, și iarăși tractoriști etc. Majoritatea covârșitoare au între patru și zece copii. Numai șase dintre ei depășesc un venit lunar de 2 000 lei. Miine, directorul și directoarea adjunctă vor trebui să răspundă în fața acestor oameni nu pentru cei copii lor nu primesc burse, ci de ce dacă statul admite să acorde burse pe bază de contract organele de resort întirzie să le aprobe și, cu aceasta, dreptul de a participa la competiția națională a valorilor? Fiindcă, în fapt, aceasta înseamnă să oblige niște copii să urmeze după expirarea contractelor numai cursurile serale în timp ce pe de altă parte faci imposibilă organizarea lor. (Am arătat la începutul raportului că o dispoziție a M.E.I. desființează cursurile serale comasate în sezonul mort generalizînd o singură formă, cea devenită clasică, zi de zi sau seară de seară, cînd în campaniile din agricultură, după cum bine se știe, se lucrează zi-lumină.) Conducerea liceului va răspunde decît pentru ceea ce n-a făcut. E mai puțin probabil ca inspectorul școlar să fie tras la răspundere pentru ce n-a făcut. El va da socoteală în fața ministerului pentru ceea ce a aprobat și iarăși se știe că uneori ce nu se aprobă nu se fluieră. Firește, un inspector școlar nu execută decît dispozițiile date de minister, deși dispozițiile, dacă trebuie executate fără roditărea caznă a înțelegerii, acest fapt simplu și responsabil ar putea fi făcut direct de activiștii din școli fără intermediarii neputincioși, realizîndu-se în acest fel și dorita economie de fonduri.

La U.J.C.A.P. lucrurile sînt privite realist. Perfectarea contractelor nu va fi o floare la ureche. Unitățile agricole suportă bursele din beneficiu într-un agricol nefavorabil. Prin specificul lor, cooperativele sînt obișnuite să-și contabilizeze interesele din perspectiva viitorului imediat. Beneficiarii bursei nu aparțin acestui viitor. Demersul va fi anevoie ca orice început, dar odată demarat, el, începutul, va putea fi generalizat intrucît nu contravine intereselor unităților agricole ci dimpotrivă le implică în perspectivă. U.J.C.A.P. se obligă să perfecteze întreg numărul de contracte de care va fi nevoie. O discuție telefonică cu dr. ing. Teodor Marian din Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare ne lămurește că există și certitudinea că numărul de burse prin contract nu va fi limitat arbitrar. Deci nu de bani e vorba în primul rînd, ci de criteriile distribuțiilor lor și anume de recunoașterea de către ministerul de resort și în acest sector și în această împrejurare a criteriilor fundamentale din societatea noastră: MUNCĂ, VALOAREA, NEVOIA! Recunoașterea dreptului afirmării lor neingrădite.

NICOLAE CRISTACHE

Cu „ocaua mică“ la fraudă mare

De la Mișia județului Maramureș aflăm că, recent, cu prilejul unui control efectuat de serviciile economice și circulație pe linia prevenirii și combaterii eventualelor nereguli în transportul de călători, constatările au fost de-a dreptul surprinzătoare.

Șoferul Vasile Boboș de la I.T.A. Maramureș, care circula cu autobuzul pe ruta Zalău — Cehu Silvaniei — Baia Mare a transportat nu mai puțin de 11 călători în mod fraudulos. De precizat că în momentul în care și-a dat seama că este oprit pentru un altfel de control decît cel obișnuit pentru verificarea permisului de circulație, foii de parcurs și stării tehnice a autovehiculului, s-a grăbit să emită celor 11 călători amintii bilete în valoare de 5 lei fiecare, atît cît costa cursa din localitatea respectivă și pînă la destinație. Nemaavînd însă timp să se pună de acord cu călătorii vizați, aceștia au recunoscut că s-au urcat la Zalău și au plătit, de fapt, șoferului cite 23 lei de persoană.

— Dar de ce aveți bilete numai de cite 5 lei? au fost întrebaji.

— Da, este și vina noastră că nu am insistat, dar șoferul după ce ne-a luat banii, a spus că să ocupăm noi locurile mai întii, și o să ne dea biletele pe urmă. Apoi a mai adăugat că trebuie să pornească autobuzul că este în întîrziere și o să ne dea biletele pe drum. El s-a făcut că uită, nouă ne-a fost jenă să le mai cerem și lată-ne acum cu toții în neregulă.

Au recunoscut, într-adevăr, că au greșit și ei, deși l-au acuzat, cum era și firesc, pe șoferul incorect, dar se pune întrebarea, în cazul că nu interveneau organele de control, nu rămîneau ei complicități ai abuzului în serviciu comis de Vasile Boboș care și-ar fi însușit suma de peste 250 lei la o singură cursă? Între 2-5 călători frauduloși au fost găsiți și la alte 5 autobuze controlate în Maramureș în aceeași după-amiază. De unde se poate deduce că asemenea practici incurajate și de către unii călători nu sînt străine mai multor șoferi de la I.T.A. Maramureș. Tot la Baia Mare, iată și alte mostre de ciu-peli, mai mari sau mai mici, care lezează atît interesele cetățeanului neatent sau grăbit cît și avutul obștec, pentru că indivizii incorecți n-au preferințe atunci cînd li se iveau prilejul să „ciupească“. La magazinul Agrocorp al cărui responsabil este Aurica Hordău, spre exemplu, un cîntar decimale, era „dereglat“ cu bună-știință bineînțeles, incît indica cu 20 la sută mai puțin decît cantitatea de produse pe care o plătea cumpărătorul. La cantina restaurant „Forestierul“ din Tăuți de Sus — Baia Sprie, responsabilul Teodor Colțău își crease în numai două zile, prin diminuarea porțiilor de mîncare ale celor 500 de consumatori abonați, un plus de nu mai puțin de 54 kg carne. Iar la chioscul alimentar din incinta Fabricii de produse ceramice „Foimar“, echipa de control a mișcării a constatat că gestionara Lenuța Pop a incasat în primele două săptămîni din luna octombrie a.c. numai pentru laptele distribuit pe bază de tabel suma de 3 302 lei, cu toate că potrivit avizelor de expediție, nu primise în mod legal decît jumătate din laptele respectiv.

Avînd în vedere că cel care a aprovizionat pe gestionară cu lapte era chiar soțul ei — șofer al I.C.I.L. — nu este deloc greu de presupus cum poate fi explicat acest mister prin care avutul obștec fusese păgubit cu peste 1 600 lei. Aceasta, cu ocazia unei singure constatări, dar cercetările continuă.

La Mișia județului Dolj lt. colonel I. D. a definitivat cercetările într-un dosar cu 9 inculpați, între care Constantin Istrate, maistru constructor, Gheorghe Marius, gestionar de materiale, Valentin Stanculescu, merceolog și alții care au sustras din avutul obștec și valorificat în interes personal tablă galvanizată, produse chimice, însușindu-și suma de peste 230 000 lei.

Printre condițiile care au favorizat faptele comise de infractorii menționați: superficialitatea cu care se efectua recepționarea materialelor la I.J.G.C.L. Dolj, lipsa de control din partea factorilor de răspundere privind încorporarea în lucrările efectuate, a tuturor materialelor scoase de la magazie, slaba exigență a beneficiarilor față de calitatea lucrărilor executate de I.J.G.C.L. și nu în ultimul rînd, sesizarea cu întîrziere de către cetățenii amintii a ilegalităților comise de cei în cauză, cu toate că modul lor de viață și relațiile atrăseseră mai de mult atenția celor din jur.

MIHAI GROZAVU

CANTINELE (I)

Intrarea principală și intrarea de serviciu

Timp de aproape o săptămână de zile ne-am alăturat unui colectiv format din reprezentanți ai Inspectoratului general și municipal de stat pentru controlul calității produselor, ai Direcției generale comerciale. Controlul de specialitate s-a oprit asupra unui capitol distinct: CANTINELE — muncitorești, școlare și preșcolare și cantinele restaurant. Am participat deci la urmărirea calitatilor, a igienei produselor, la analiza respectării rețetelor și la alte asemenea aspecte legate de bunul mers al unităților în cauză, încit, în final, am cîștigat o experiență demnă de invidiat chiar de către unii dintre șefii de cantine. Pentru început ne vom opri la cantina muncitorească a Trus-tului de construcții industriale București și la cea a Intreprinderii Policolor.

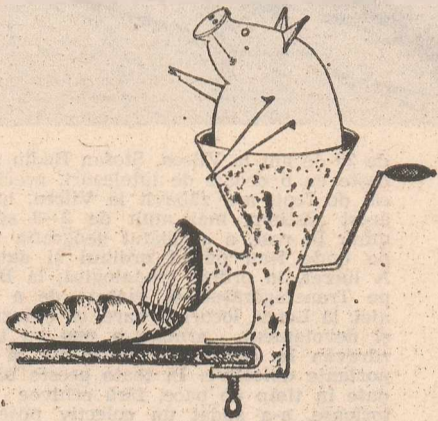
PROBLEMA „CHIFTELUTELE” SAU CUM SE PUNE PE ROATE MICA CIUPEALĂ

Descoperim cu destulă greutate cantina T.C.I.B.-ului, amplasată cam la 1 km de Bd. Ion Șulea, pe o alee ce începe din dreptul Policolorului. Ne adusese acolo o sesizare primită pe adresa redacției, încercată de semnalați privitoare la unele nereguli și încălcări ale legalității. Și fiindcă ochiul nostru nespecializat (plecaserăm, pentru început, în documentare singuri) a reținut câteva aspecte care stîrneau suspiciunea, am apelat la ajutorul contabilului șef și la cel al președintelui de sindicat pe T.C.I.B. Au constatat și aceștia că sistemul scoaterii alimentelor din magazine pe niște fițuici scrise de mîină nu era cel legal, după cum iarăși au constatat că unele bonuri pentru flo-tanți nu erau rupte după folosire, cîteva dintre ele prezentînd și evidente urme de schimbare a datei. În sfîrșit, l-au certat pîrînteste pe Gorea, șeful de cantină, și pe casieria Aurelia Tudose, le-au spus cum este bine să procedeze, după care ne-am luat cu toții rămas bun și duși am fost.

Ne așteptam, fie-ne cu lertare, la ceva mai mult decît o simplă muștruluială, cele două nereguli pomenite ascunzînd în ele suspiciuni de încălcare mai serioasă a legalității. De aceea am descins din nou la amintita cantină, de data asta însoțit de un întreg colectiv de specialiști. Se deschisese de mai bine de o oră, așa încît dezordinea de pe mese își avea cit de cit o scîuză; mîncarea era pe sfîrșite; re-prezentantele I.O.R. 1 (Elena Eftimie) și I.O.R. 2 (Elena Stoian) așteptau cu mașina la scară să ridice porțiile abonaților lor. (Cele două unități aveau cîte o microcantină deservită de cantina noastră.) Demn de reținut este că și una și cealaltă dintre reprezentantele I.O.R.-ului erau gata a pleca fără aviz de expediție sau de transfer. Așa se obișnuiesc! — ni s-a spus — explicație care era departe de a liniști gîndul ce ne tot dădea tircoale: nestîindu-se cîte porții transportă, cum poți fi sigur că toate ajung la destinatar și nu rămîn în drum, pe te miri unde?

Reținem problema chiftelele: la numărarea lor, pentru I.O.R. 2 s-au găsit 20 bucăți în plus (după eliminarea plusului legal) — față de cele 206 cite ar fi intrat în porțiile abonaților. În final, după degustare, plusul s-a dovedit a fi o problemă, ca să-l sunem așa, secundă a chiftelelor. Nu puteai să nu-ți zici, doar gustîndu-le, ce bună-i piineea noastră cea de toate zilele cînd este trecută prin mașina de tocat și prăjită după toate condițiile: „Unde-i carnea din chiftele?” — l-am întrebat nedumerit pe Gorea. „Chiftelele sînt cu risc! — a venit rîspunsul — a fost porcul mai gras și s-a tocit!” (Pe mesele din bucătărie cîteva hălci de carne macră erau mărtu-

rie că lucrurile nu stăteau chiar așa.) Deci unul din necazurile lui Gorea ține de starea în care sosește porcul la cantină. El se aprovizionează direct de la abator, care abator una scrie pe avizul de expediție și alta-i dă: adică, în loc de carne porc fără grăsime, i se dă porc cu grăsime. De ce nu reclamă starea de fapt? Cum să facă așa ceva! S-ar pomeni în situația ca abatorul să refuze să-i mai dea carne de acîl incolo (cu toate că are contract ferm în acest sens). Facem o paranteză și, drept orice comentariu al unei asemenea replici, apelăm la spusele unui alt șef de cantină, cel al cantinei restaurant I.M.M.R. Grivița Roșie, tov. Petre Dobrescu: „Și mie mi s-a întîmplat cu vreo 3 ani în urmă să primesc o carne necorespunzătoare. N-am

SORIN POSTOLACHE

stat cu brațele încrucșate. L-am chemat pe directorul abatorului, i-am arătat-o, i-am pus legea în față, și de atunci lucrurile au fost puse la punct. N-ai dreptul, ca șef de cantină, să faci concesii. Răspunzi de hrana muncitorilor și a elevilor, asta-i esența. A nu te comporta așa, în astfel de situații, înseamnă a participa cu bună-știință la hoția altora.”

Iată și rezultatele controlului asupra modului de respectare a rețetelor de fabricație, a calității produselor culinare și a materiilor prime. Se introduc în compoziția preparatelor culinare materiile prime ce prezintă termenul de garanție expirat: 15 kg brînză grasă de vaci și 9 kg de smîntînă. Nu se introduc în preparatele unele materii prime prevăzute pe rețete și ridicate pe foaia de alimente din magazine: smîntînă, sare de lămiie, țelină, boia de ardei, iar din varza albă numai nervurile s-au mai găsit. Sortimentul chiftelelor prăjite conține piine în exces, avînd gust și aspect necaracteristici produsului.

Să ne mutăm aria de investigație cam

la 500 m de cantină, la bufetul de incintă al C.M.C.I.B. — I.U.G.T.C., secția I, bufet a cărui aprovizionare intră în sarcina cantinei. Gherghina Vasile vindea oame-nilor muncii de aici singurele preparate pe care le primise în acea zi: salam cu piine. Aici, murdărie, neglijență. (Vorba cuiva dintre clienți — dacă-ți pui mîntea, dai și de dracul rătăcit printre ce vrei și ce nu vrei.) Vitrina frigorifică nu funcționa; cîntarul era defect — stări de fapt neurnite din loc cu toată intervenția controlului muncitoresc. Mai găsim, răsfoind registrul de control muncitoresc, și alte elemente ce îmbracă haina necinstei, cum ar fi: scoaterea în vînzare a unor produse degradate, punerea în vînzare a unor chiftele care nu apar pe factură; iar ca un refren, ni s-a repetat de cîte ori i muncitorii cu care am stat de vorbă că foarte rar este aprovizionat bufetul lor cu preparate de bucătărie și semipreparate, că de cele mai multe ori chiftelele se dovedesc a fi piine prăjită (așa-dar, sub această formă ele au intrat în tradiție) ș.a. „Ce sancțiuni i-ați dat Gherghinei Vasile pentru asemenea încălcări flagrante?” — l-am întrebat pe secretarul comitetului de partid, Vasile Tănase. „N-am putut să-i dăm nici una. Femeia care face pe gestionara bufetului este de fapt o muncitoare necalificată de-a noastră.”

Sigur că în aceste condiții colaborarea dintre cantină și bufet la căile necinstei. Așa cum rețetările sînt urmărite mai mult formal, așa cum preparatele finite sînt puse pe masă mult subțiate, experiența în materie de „mică ciupeală” se extinde, după cum am văzut, și dincolo de cantină, la o situație care se cere cu seriozitate revizuită și pusă de urgență la punct.

MURĂTURI CU PĂMÎNT, PIETRICELE LA RNICHÎ ÎNSEAMNĂ

La nici două stații de tramvai se află cantina restaurant a Policolorului. Admirasem în trecere grădina de legume a întreprinderii, gospodărește întreținută, admirasem deci inițiativa ale cărei roade puteau fi văzute de oricine. Și cum știam despre această cantină că are și o anexă cu 173 de porci, născută din aceeași inițiativă gospodărească, ne așteptam ca aici în unitate lucrurile să meargă ca la carte. N-a fost să fie așa! Simțul negospodăresc tronează. În magazine, butoaiele și bidoanele cu legume semiindustriale zăteau stăteu aliniate ca la paradă. Uitîndu-ne prin cîteva dintre ele, mare ne-a fost mirarea să descoperim că produsele fuseseră puse nespălate, cu părți alterate nesectionate, grație bunăvoinței „gospodărilor” cantinei. Și aici, cîteva bidoane cu smîntînă ce începuse să fermenteze așteptau să fie utilizate; o garnitură de orez fusesse făcută cu niște ulei rînced, rest de pe la alte mîncăruri, fapt pentru care alt culoarea cit și gustul te puneau mai degrabă pe fugă decît să te rețînă. Nu ne mirăm deci că în aceste condiții cantina nu are nici un abonat; cei 200 de abonați ai celor 4 microcantine (în prezent închise și ele pentru renovare) sînt mult prea pușini față de mîile de muncitori care ar putea lua masa. Rostul ei, pare-se, este acela de a deveni gazdă nunțiilor, unitatea fiind modernă, frumoasă, spațioasă. Și-a cîștigat chiar un renume în această direcție. Pe cînd însă un bun renume și printre muncitorii pentru care a fost creată?

GEORGETA BLANARU

Către omul de nota 10

Toamnă cu miresme de rod bogat, încălzită de bucuria împlinirii muncii noastre. Se culeg recoltele, se umplu hambarele, se inseninează sufletele cu credința în viitor. E timp bogat, timp de aur, un timp al bilanțurilor, al realizărilor.

În Timișoara universitară, o întîlnire devenită tradițională: întîlnirea studenților de nota 10.

O acțiune frumoasă, organizată de Consiliul Uniunii Asociației Studenților Comuniști din centrul universitar Timișoara, menită să evidențieze pregătirea profesională a celor mai buni dintre cei mai buni. S-au întîlnit cu această ocazie peste 250 de studenți de nota 10, tineri care au înțeles că devenirea lor ca oameni maturi, de încredere ai acestei țări, devenirea lor ca specialiști cu înaltă calificare se realizează acum și aici, pe băncile amfiteatrelor, în laboratoare, în clinici, în stațiunile agricole experimentale și în ateliere. Tineri care au înțeles că aparțin unui popor care niciodată și nicăieri nu și-a permis și nu-și va permite mediocritatea. Privindu-l, cunoscîndu-l, înseamnă de fapt a dobîndi încredere în chipul de miine al acestei patrii, în care ne-a fost dată bucuria de a ne naște și trăi. Sînt acești tineri dintre cei care caută în ei rivna de mai bine, sentimentul muncii, al încordării, spre realizarea a ceva mai adevărat, mai deplin, zi de zi. Andea Petru, președintele centrului universitar Timișoara, spunea despre această manifestare: „Întîlnirea studenților de nota 10 se înscrie în seria acțiunilor care vizează stimularea pregătirii profesionale a studenților timișoreni. Se insistă de obicei în depistarea și rezolvarea cazurilor problemă, în încercarea de a reduce cît mai mult numărul studenților restanțieri și repetenți. Dar prea puțin s-a pus accent pe popularizarea exemplelor pozitive. Pregătirea profesională a tineretului universitar cunoaște un adevărat salt calitativ. La realizarea lui au contribuit și acțiunile și activitățile organizate de A.S.C. urmărind pe de o parte stimularea efortului de învățare, iar pe de alta educarea studenților în spiritul muncii, al conștiințozității, al perseverenței. În centrul universitar Timișoara popularizarea exemplelor pozitive se realizează prin radio, presă, panouri de onoare, diplome la sfîrșitul anului universitar. În acest context se situează și această întîlnire, care, spre bucuria și mîndria noastră, adună mai mulți participanți de la un an la altul.”

E frumoasă vîrsta de aur a tinereții. Să nu ne-o irosim. Să o îmbogățim cu valențe noi, superioare, prin tot ceea ce putem, vrem și trebuie să creăm. Să ne arătăm la cota cea mai înaltă a disponibilităților noastre, stabilite cu exigența și avîntul propriu tinereții. Iată îndemnul pe care studenții timișoreni de nota 10 îl adresează tuturor colegilor lor de generație. Pentru ca miine să fie oameni de nota 10.

IOANA VOICULESCU

Cronica șoselei

O performanță rar întîlnită!

Frumoasă e toamna pe meleagurile Covasnei. Pădurile bogat colorate, liniștea acestor locuri, vremea blîndă la început de octombrie îmbie la drumetie.

Șoferul I.I. de la Grupul de șantiere Olt-Inferior Slatina, aparținînd de Ministerul Energiei Electrice, îi venise poftă de o călătorie prin zona cu pricina, mai ales că o cunoștea bine și îi plăcea mult. „Donșef, știți ceva — i-a zis el într-o bună zi lui O.B. care răspundea de coloana respectivă — ce-ar fi să imbinăm utilul cu plăcutul?” „Cum adică, toane, fii ceva mai explicit”. „Păi uite cum, dv. îmi aranjați o cursă spre Sf. Gheorghe și de acolo pînă acasă la mine în Neamț nu mai e decît o aruncătură de băț!”

Seful nu l-a dat nici un răspuns, dar a rămas puțin pe gînduri. Ocazia s-a ivit mai curînd decît se aștepta șoferul. În ziua de 6 octombrie, el a primit dispoziție să încarce în autocamion un... segment uzat de braț de macara și să imbarce în cabină doi delegați (Mihai O. și Eugenia G.), după care să se îndrepte spre destinația dorită... Sfîntu Gheorghe. Trei oameni pleacă deci cu „prețioasa încărcătură” cale de peste 200 de kilometri să achiziționeze de la Sfîntu Gheorghe... cîteva pînioane și 10 saboți de frînă (care nu cîntăreau mai mult de 100—150 kg).

Cel trei ajung cu bine la destinație și se cazează în elegantul hotel „Bodoc”. Șoferul simțea însă nevoia să-și ridice moralul. Tocmai de aceea, neabovînd prea mult în cameră, s-a dus la barul hotelu-

lui unde a sorbit cît al zice peste 200 g de țarie. „Incurajat” și „încălzit” el s-a îndreptat apoi spre autocamion, s-a urcat în cabină și a demarat în direcția Miercurea Ciuc — Gheorgheni — Bicăz, de unde intenționa să ajungă în comuna natală Pîngăraț — Neamț.

În starea în care se afla, drumul îngust și se părea șoferului cu patru benzi, iar curbile destul de strînse în realitate, le vedea sub forma unor viraje largi, ușor accesibile.

Exact la o asemenea curbă (km 62+500) șoferul iese de pe carosabilul șoselei, întîrînd în șanț. Viteza mare cu care se deplasa îl împiedică să revină pe asfalt, dar nici nu se răstoarnă. El „rade” 7—8 stîlpi de beton care susțineau un gard de sîrmă ghimpată, apoi șterge 4 salcîmi, rupînd doi dintre ei, după care se oprește. În timpul „plimbării” prin șanțul șoselei, parbrizul mașinii s-a prefăcut în țîndări, iar un butoi cu motorină (necesar pentru aprovizionarea în mers a mașinii) s-a spart, lăsînd o diră în spatetele autovehiculului.

Curios, în ciuda șocurilor și loviturilor repetate, motorul mașinii funcționează. „Bună mașină DAC-ul ăsta, zice șoferul unui cetățean care văzuse scena și privea cu stupeor la autocamionul sifonat, uite prin cite a trecut și tot mai merge!”

I.I. se urcă la volan și pornește mal departe. Dîndu-și seama că-i va fi greu să-și continue călătoria cu o mașină fără parbriz, boțită, riscînd oricînd să fie oprit și întrebat cum a ajuns în halul în care

era, șoferul parcurge doar 400 de metri și face cale întoarsă spre Sf. Gheorghe.

Dorînd să reducă cît mai mult probabilitatea unei întîlniri nedorite cu organele de control, el apasă cît poate pe accelerație. „Să ajung cît mai repede la Sfîntu Gheorghe că acolo, cu relațiile care le am, mă descurc eu, își zice probabil șoferul. De la locul unde a confundat șanțul cu partea carosabilă, nu parcurge decît 5 km și în satul Cozmeni, neputîndu-se înscrie într-o curbă la dreapta, pierde controlul mașinii care își continuă mersul în linie dreaptă, înfîgîndu-se în zidul unei zdravene case din cărămidă. Mușafîrul nepoftit intră într-una din camere, transformă mobila în așchii și se oprește, nemaiavînd putere să intre și în a doua încăpere. Noroc că n-a fost nimeni acasă! Șoferul este însă strivit în propria-i cabină. Coliziunea cu zidul nu ar fi fost mortală. Brațul de macara nefixat

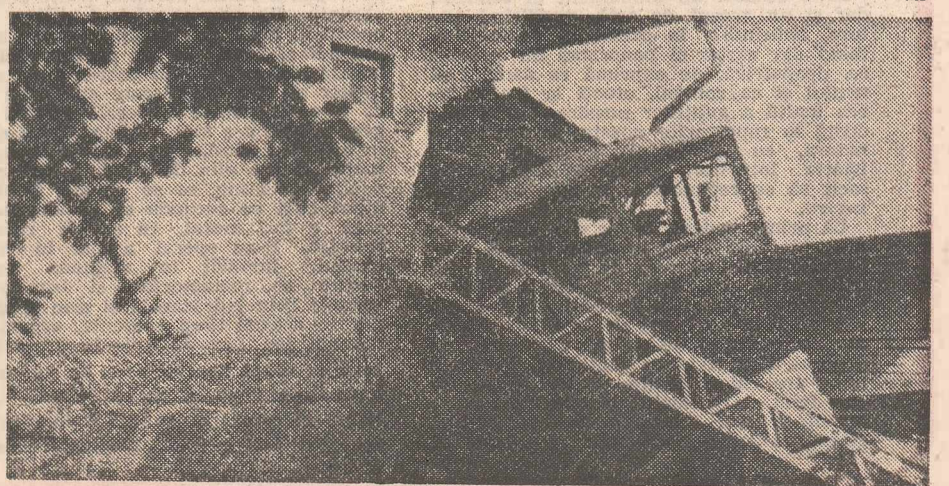
în caroseria autocamionului a jucat însă rolul unei lovituri de berbec. Datorită inerției, el a izbit cu forță în cabină, strîngînd tabla și corpul șoferului.

În decurs de nici 10 minute, șoferul comite două accidente, distruge un autocamion, o casă și în final își pierde viața. „Frumoasă performanță!”

Roadele inconștienței conducătorului auto dar și a „bunății” tovarășilor din conducerea unității sus-amintite, „bunătațe” pe seama mașinilor, motorinei și banilor statului!

În plus, o mențiune. Foarte pronunțată în ultima vreme predilecția pentru delegații automobilistice mixte. Cel puțin trei persoane din care una neapărat femeie și dacă se poate tinăra. Vorba aia, să fie mai vesel!

Colonel VICTOR BEDA

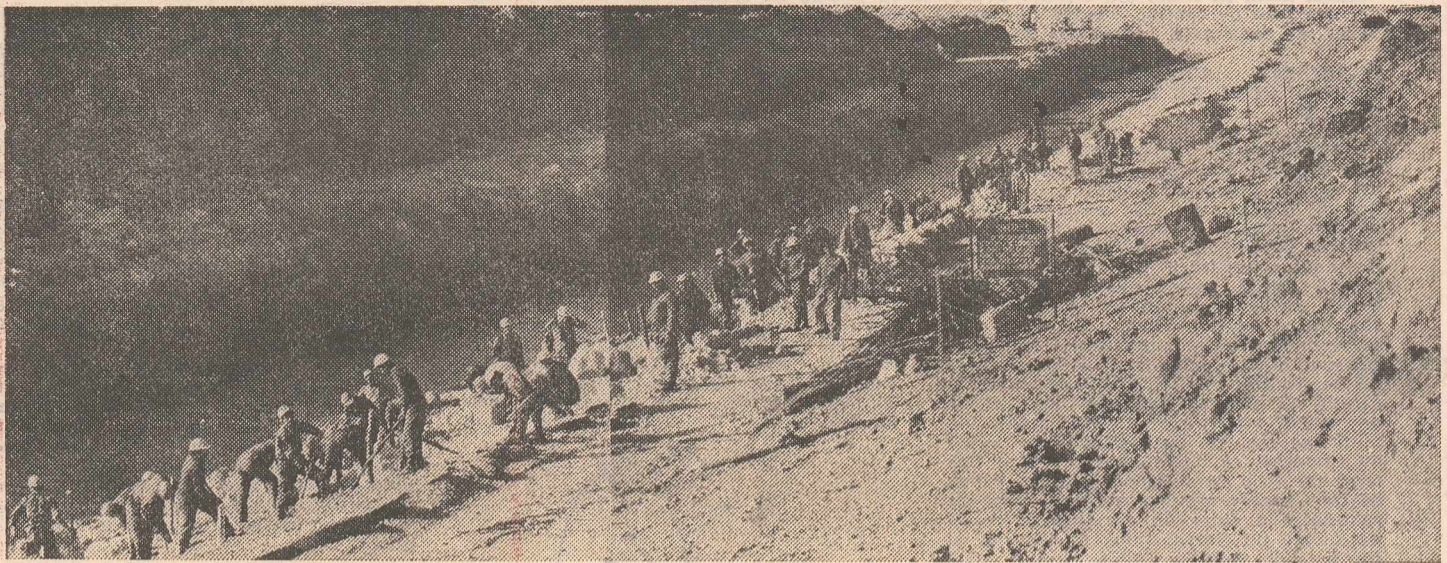

Constructorii militari ai Canalului Dunăre-Marea Neagră

Bărbați cu patru avantaje

Din cei 64 de kilometri cîți măsoară, de la Cernavodă la Agigea, Canalul Dunăre — Marea Neagră, 40 au fost incredințați armatei, de fapt, unei mari unități militare specializate în probleme de hidro-tehnică. Din ei, respectind graficele, 26,5 au și fost realizați, drept pentru care constructorii în uniforme au putut raporta, cu mîndrie, comandantului suprem, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îndeplinirea la zi a tuturor misiunilor. Înțelegînd prin asta că s-au încheiat, pe distanța respectivă, operațiile de excavare și protejare a malurilor, 26,5 kilometri de ripe și gorgane transformîndu-se într-un rîu pașnic, sută la sută produs al minții și mîinii omului României socialiste. Un rîu, lat de 140 de metri și adînc, scotînd de la lumina apei, de 7, pe care ne-a fost dat să vedem treburile șalupe și pe care ne va fi dat să vedem, cînd aceste lucrări gigantice i se va pune punct, în 1982, umblînd cohorte de nave scurtînd drumul dintre Dunăre și mare cu 320 de kilometri. Șantierul e, fie și numai în partea în care muncesc militarii, o întîmplare de proporții cosmice, neîncăpînd în această

afirmație nici un fel de exagerare. Bătrîni mînți ai Dobrogei au fost treziți din somnul lor geologic și, printr-un efort de dirzenie și sudoare tulburător, încărcăți în desăgile de 16 tone ale autocamioanelor. Volumul total al excavațiilor a depășit, după realitate și după calculele colonelului Ștefan Bediu, 20 de mil. metri cubi, alte 9 urmînd să fie dislocate, multe din ele mușcate din trupuri de stîncă. În toate sectoarele, mecanizarea a atins un nivel înalt, probînd capacitatea poporului nostru de a-și croi, cu forțe și mașini proprii, o punte spre mare și, implicit, spre lume, arătînd o dată în plus că pămîntul românesc a fost și a rămas deschis, azi mai deschis ca oricînd, întinzînd planetei o mină viguroasă de pace și prietenie. Ca să vă faceți, stimați cititori, o imagine cît mai fidelă despre dimensiunile fantastice ale acestui șantier, să scriem că, numai pe tronsonul dintre kilometrii 0 și 40, rulajul parcului de mașini cochetează, anual, cu cifra de 34 milioane de kilometri. Militarii au transportat pînă acum 76 de milioane de tone, iată, milionul e unitatea de măsură obișnuită aici, pămînt care, încărcat în garnituri de tren de cite 100 de vagoane fiecare, ar fi putut forma două briele la cîngătoarea Terrei, în dreptul Ecuatorului.

Ziceam că o unitate care lucrează la canal e specializată în probleme de hidro-tehnică. E exact, iar biografia colonelului Bediu, ca și a altor ofițeri din unitate, oferă toate datele necesare în acest sens. Cînd zice că, sibian la origine, s-a fixat

de 20 de ani la Vilcea, Ștefan Bediu zîmbește cu o droaie de înțelesuri, precizînd că, de fapt, n-a zăbovit la Vilcea, în tot acest răstimp, mai mult de 2-3 săptămîni. În rest, a străbătut geografia țării, pe unde l-au purtat ordinul și datoria. A lucrat, în ordine cronologică, la Bicz, pe Transfăgărășan și, înainte de a veni aici, la Lotru, locuri în care, cu entuziasm și devotament, armata a pus un umăr zdravăn la construcția unor noi și importante obiective. În toate aceste bătălii date în timp de pace, fără echivoc victorioase, s-a sudat un colectiv puternic, din care mai fac parte, ca să cităm doar cîteva nume, ofițerii Constantin Vină, Teodor Ivan, Ilarie Udrea, Constantin Vișan, primul din ei Erou al Muncii Socialiste, subofițerii Aurel Ioniță și Marin Moartăru, despre care comandantul obișnuiește să spună că sînt roțițe ale unui ceasornic reglat la secundă. Judecînd după modul cum fiecare din cei de mai sus și, firește, mulți ca ei își fac datoria, înhămați la o muncă dintre cele mai grele și responsabile, e clar că lucrurile stau chiar așa. Deși militarii, șantieriiștii în uniforme de la canal s-au legat și, cu fiecă nouă zi, se leagă tot mai strîns de bucata aceasta de pămînt lungă de 40 de kilometri. Locotenentul maior Vasile Comis, de pildă, s-a înșurat aici, iar colonelul Ștefan Bediu și-a adus întreaga familie, devenind bunic, căci una din fete, ea însăși lucrătoare în șantier, la proiectare, s-a măritat aici, cu un șofer, născînd-o pe Andreea. Dacă o parte din ofițeri locuiesc la bloc, cei mai mulți, colo-

nelul Nicolae Gurău, locotenent colonel Darie Prisăcaru, Ion Popescu, Petre Cristea, Adrian Teodorescu și alții, stau în organizarea de șantier, fără să le cadă tresesele. Condițiile de aici, egale pentru ofițeri și pentru soldați, sînt însă din cele mai bune, 4 bărbați într-o încăpere și, ne-am convins la fata locului, cu lingura și furculița în mînă, o masă pe cînsle, cu carne în fiecare zi.

Și la Canalul Dunăre — Marea Neagră istoria o scriu, întii și întii, soldații, adevăr universal. Ei duc, să fim cinștiți, greul, cu puterea și entuziasmul specific vîrstei. Ei, ca de pildă Gheorghe Zalischi, de fel din Bosancea Sucevei, sortează agregatele. Ei, ca de pildă Ion Costea, sălăjean din comuna Mesteacăn, strunesc excavatoarele, făcînd plinul camioanelor rînduite ca într-o procesiune halucinantă. Ei, ca de pildă Ioan Dorca din Lugoj, manevrează draglinele, adulmecînd parcă adîncurile rîului. Ei, ca de pildă Ion Miheșan, de-acum caporal după 10 luni de stagiul militar, stăpînesc mașini de 16 tone ca pe niște jucării ceva mai mari. Îi cheamă, desigur, în fel și chip, dar modul în care muncesc e același, exemplar, ziua și noaptea deopotrivă, căci unitatea are program pe schimburi, de la 7 la 18 și de la 20 la 6.

Pentru toți cei citați, aleși la întîmplare, armata a făcut mult, dîndu-le o meserie, cu alte cuvinte, o șansă importantă în viață. Ioan Dorca, necalificat pînă la chemarea sub arme, a devenit mecanic pe la dragă, urmînd cursurile unei școli de la Poarta Albă. Aflat în aceeași situație, Ion Miheșan a ales școala de

Cea mai mare hidrocentrală de pe Olt (70 MW), aflată în construcție la Turnu, la slobozirea apelor din Carpați, va fi (este de pe acum, fiindcă lucrările se apropie de punctul final) nu numai un prodigios monument al tehnicii, ci și un mare spectacol de artă, un spectacol al integrării noului în natură, printr-un gest de modificare care să nu bruscheze raporturile noastre tradiționale cu peisajul, să nu-l prihănească, ci, dimpotrivă, să-i valorifice frumusețea într-un chip inedit, chiar într-unul superior. Altfel spus, printr-un gest care să fie primit, și nu respins, însușit definitiv de natură, ca un gest care-i prelungește geniul. Privind marea construcție implantată în sălbăcia montană, ne-am întrebat, asemenea miilor de turiști care cîntărește Valea Oltului (ideea însăși a unei astfel de întrebări ne-a dat-o unul dintre aceștia), dacă gestul de care vorbeam vine oare din interior sau din exterior? Ar trebui, ne-am zis, să nu se mai știe. Aceasta, ne-am zis, ar aduce, de fapt, ineditul contribuției noastre în istoria și dramatica luptă cu natura.

Este, așadar, un monument al tehnicii, dar și un accent de artă, purificînd natura, ridicînd-o la prestigiul geometriei, tăind din vasta ei panoramă un orizont ce, deopotrivă, ne exprimă ca oameni ai noului și ca români, atenți la fructificarea înaltă a avuțiilor noastre, atenți totodată la raporturile noastre armonice cu natura, cu peisajul, cu geografia și cu istoria locurilor, modificîndu-le astfel încît să se recunoască pe sine în gestul nostru.

La prima vedere, nimic din înfățișarea, nici chiar din aerul locurilor nu s-a păstrat. Pe locul în care, pînă mai ieri, curgea Oltul, acum sînt centralele electrice și barajul mării construcții (o centrală-bijuterie a tehnicii și un baraj de „tip fluvial“, cu o cădere de 26 de metri, un unicat al genului, fără rival pe continent), pe locul unde era calea ferată, vechea, frumoasa cale ferată a defileului, însoțitoare a Oltului din veacul trecut, acum curge Oltul, strămutat pe o nouă albie și încetînd,

Dialog sub gongul munților

Într-un fel, să mai fie Olt, transformat fiind într-un lac alpin (un lac de 200 000 de metri cubi), avînd deci șansa, ca niciodată pînă acum, de a putea contempla în liniște cerul. Pe locul unde nu se afla nimic, adică nimic altceva decît piatra muntelui, abia zgriată de cărările caprelor, e acum calea ferată, deviată pe orizontală cu circa 1 kilometru și, în plus, transgresată și vertical, reconstruită cu vreo 20 de metri mai sus decît vechiul terasament. Toate acestea s-au operat pe un spațiu extrem de îngust, cel dintre vechea și noua cale ferată, deci pe un spațiu nu mai larg de un kilometru, sufocant pentru oameni, obligîndu-i la inedite soluții, uneori la adevărate looping-uri tehnice, pentru a cuceri din puțin cît mai mult, și pe o pantă foarte abruptă, poate cea mai abruptă din cite se vîd pe Olt. S-au operat în luptă cu munții, cu acești munți radicali și severi ca un perete, desfăcuți bucată cu bucată din coerența de eră a rocilor și puși în mișcare spre alte zări, ca într-o repetiție generală a unei orogeneze care n-a mai avut loc. S-au operat în luptă cu Oltul, care aici, la ieșirea din munți, fierbe plin de o minie tulbură, cu debite ce ating, ni se spune, 2.000 de metri cubi pe secundă și, în locurile din care a fost mutat, cu aprige răbufniri freatice. S-au operat așadar în natura locului, implicit în viziunea noastră despre ea, metamorfoze și transmutații șocante prin îndrăzneală și prin proporții, dar în același timp coerente, organice în desenul lor, înscriindu-se în această natură cu drept de cetățenie, ca un comentariu contemporan al unui text clasic, într-o reciprocă și subtilă valorificare în chenarul aceleiași file. Digurile construc-

ției sînt protejate nu cu beton, ci cu piatră, pîrînd niște munți mai mici, așezîndu-se sub apa timpului succesiv, lustruindu-se și căpătînd patină odată cu ceilalți. Opera proiectanților și a constructorilor este aici la ea acasă, venind, într-adevăr, parcă nu din exteriorul, ci dinlăuntrul unei naturi încă în stare de fierbinte elaborare. Bătrînele lacuri din munți, Lacul Rosu de pildă, nu s-au format altfel decît lacul cel nou al Turnului (ba, mai mult, cel dintîi pare mai „făcut“, mai artificial, mumiile brazilor inecați în adîncul lui povestînd despre o catastrofă, pe cînd celălalt, cel săpat de om, este altceva, pare azi o capodoperă naturală), iar închiderea unor văi prin parapete de zid nu e nici ea, în peisajul istoric, o nouate. Cine urcă văile acestor munți e uimit de zidurile de cetate ce-l opresc din drum, în fața unor ctitorii de faimă: Cozia, Turnu, Cornetu, Schitul Ostrov. Dincolo de ziduri e tot un lac, un lac de liniște și de meditație, integrat de secole naturii. (Apropo de lacul de 200 000 de metri cubi de la Turnu, ni s-a spus că un grup de biologi studiază, la ceasul de față, aclimatizarea păsărilor migratoare pe tîrîmul lui. Cînd cormoranii, lișițele, rațele, berzele iau act de existența unui asemenea punct geografic, făcîndu-și-l loc de popas, înseamnă că natura l-a votat, l-a acceptat definitiv.)

E, dincolo de rostul ei economic, o construcție-monument perfect integrată naturii, convingătoare ca și o capodoperă a acesteia, ivită, ai zice, nu ca un accident, chiar dacă în curgerea vremii, adică în calendarul cel mare al geologiei, existența ei va însemna doar un accident. Peste vreun veac, poate mai mult, ca nu

va mai fi, depunerile și colmatările o vor transforma, ca pe toate hidrocentralele de altfel, printr-o inexorabilă lege fizică, într-o cascadă, ea va deveni, altfel spus, natură, natură în stare pură, slujindu-l pe om exclusiv prin frumosul ei, după ce l-a îmbogățit cu un uriaș flux solar de energie și de lumină.

Cel ce ne spune toate acestea este Ion Mihăilă, șeful de lot Ion Mihăilă, constructor vechi și localnic vechi, de fel chiar din Călimănești, care, ca orice constructor, zidește, desigur, cu ambiția înfruntării eternității, a unei eternități ce, chiar fracturată în veacuri, își sporește cuprinderile prin înșesii aceste trepte, rînduite astfel, aici, pe Olt, încît efortul urcușului să se vadă, să se deseneze limpede, statuar pe cerul apelor și al vremii. De zece ani, aici, pe Olt, Ion Mihăilă construiește hidrocentrale, va mai construi tot aici, sau pe alte riuri, multe altele, dăruindu-le oamenilor care, la rîndul lor, la capătul legiuitelor veacuri de folosință, le vor redărui naturii, ieșită de sub lucrarea umană cu un plus de putere și de frumos. Lîngă el, lîngă Ion Mihăilă, sînt mulți, vechi, străluciți constructori, un dulgher ca Vasile Ghinuță are în spate școala Biczului și a Argeșului, un betonist ca Petre Ionescu (supranumit și „Milionarul“, fiindcă aici, la construcția Turnului, a ajuns la un milion de metri cubi de beton turnați de el pe șantierele hidroenergetice ale României) și-a scris numele pe vreo zece baraje ridicate pe apele din Carpați. Satisfacția de a-i cunoaște pe astfel de oameni nu-l mai puțină decît aceea de a-i fi răscîtit, încă și încă o dată, pe bătrîni cîitori de civilizație ai acestui pămînt, la statuile cărora ne

Dincolo de pod, în mîndra și frumoasa și cumintea Brăilei

Dacă prin mijlocirea paginii de literatură Brăilei este cunoscută chiar și celor ce nu i-au străbătut niciodată străzile, nu e mai puțin adevărat că faimosul cartier, „Brăila dezmiertată“, cum i s-a zis, n-a încetat să-și preschimbe, de la o vreme încoace, înfațișarea, îndepărtându-se tot mai mult de imaginea lui „literară“. La cîinci, cînd șuiera șantierul / se trezea, se-mbrăca, tropăia cartierul / și mahalaua pleca să trudească / la uzina brăileană cu firmă franțuzească“. Iată, cu versurile lui Mihai Dragomir, o vedere a Brăilei vechi, începutul unei zile de muncă la Societatea Franco-Română pentru reparat material de drum-de-fier. Cîi aveau să se împlinească speranțele pe care localnicii și le legaseră de ridicarea, în inima cartierului lor, a atelierelor acelei societăți, filiala din Brăila a Arhivelor Statului păstrează cele mai clare dovezi: în februarie 1929 sînt concediați 100 de salariați; în aprilie 1932 numărul șomerilor crește cu încă 1000 de susținători de familie; în aprilie 1934 administrația angaja în special muncitori care acceptau salarii dintre cele mai mici, prelungirea programului de muncă și nu cereau concedii plătite; în 1942 un raport al șefului postului de jandarmi din Brăilei, întocmit în urma vizitării atelierelor, arată că, muncitorii sînt în stare de mizerie completă, aproape că nu mai pot lucra. Faima rea a cartierului de aprigi cuțitari, eroismul alimentat de combustii alcoolice pe sub bolțile sordidele crîșme și propulsat pe la colțuri de caldarim pe unde cite un ins mai pătimas, ca într-un fel de pariu cu el însuși, umbra cu briul dezlegat, tirindu-l pe piatra tocită a străzii, doar-doar l-o călca cineva ca să se iște un motiv de gîlceavă, nu erau decît răbunirile pătimase ale unei vieți peste a cărei temelie strîmbă localnicii înălțau etajele miraculoase ale inchipuirii lor, etaje de la a căror înălțime cei ce se vedeau, în ochii puternicilor zilei, lipsiți de altă valoare decît aceea a forței lor de muncă stoarse pînă la epuizare, încercau parcă să se convingă de contrariu, să recupereze credința în ei înșiși. Dar dincolo de celebrul pod al Brăilei, de podul de peste calea ferată, care lega cartierul de orașul din al cărui nume își trăsese numele „dezmiertat“, viața avea să-și aleagă, mai tirziu, izvoare noi.

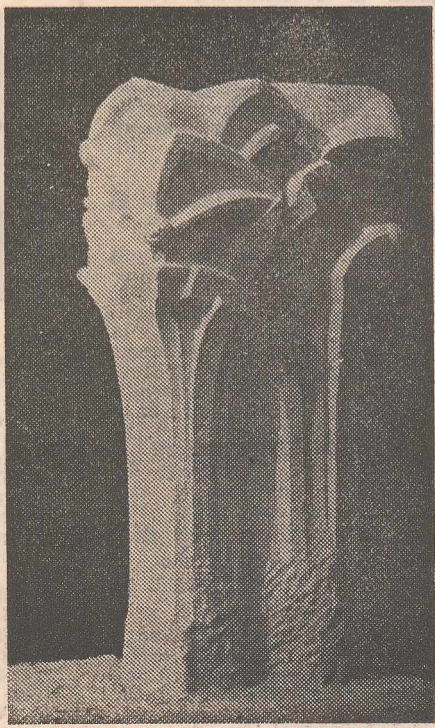
Au trecut mai bine de 28 de ani de cînd la întreprinderea de utilaj greu „Progresul“, înființată pe locul vechilor ateliere din Brăilei, se producea primul excavator românesc. „Poate că nici cei mai optimiști nu-și puteau imagina atunci că vom ajunge să producem excavatoare gigant, adevărate uzine mobile, de tipul celor hidraulice sau electrice, comparabile din toate punctele de vedere cu cele existente la această dată pe plan mondial — mărturiea inginerul Constantin Scutelnicu, director tehnic al Centrului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru utilaje de construcții și drumuri. Iar satisfacția noastră, a întregului colectiv, devine cu atît mai justificată cu cît aceste excavatoare sînt rodul propriei noastre gândiri, al inteligenței tehnice de care dau dovadă specialiștii și muncitorii brăileni. Nu voi insista asupra utilajelor de capacitate mai mici, deși fiecare în parte reprezintă tot atîtea premii absolute românești în materie. În urma prețioaselor indicații date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, am trecut încă de anul trecut la fabricația excavatoarelor de mare capacitate și randament, atît de necesare economiei noastre naționale. În felul acesta am realizat, de exemplu, excavatorul hidraulic pe șenile de 4 pînă la 8 metri cubi capacitate a cupei, al cărui prototip lucrează cu foarte bune rezultate la Canalul Dunăre-Mare Neagră și din care vor mai fi realizate, pînă la sfîrșitul anului în curs, încă cinci bucăți. Echipat cu cupe de săpat, acest excavator poate scoate din pămînt pînă la 9 metri și jumătate adîncime, avînd o rază de acțiune de 18,7 metri și o înălțime de descărcare de 13,2 metri“.

Aproximativ 12 000 de oameni lucrează în această cetate industrială, unitate egală a industriei românești constructoare de mașini, a cărei producție anuală se ridică la 4 miliarde și jumătate de lei. Iar cei mai mulți dintre membrii marelui și harnicului colectiv muncitoresc de la „Progresul“ locuiesc în Brăilei, cartier a cărui populație, de vreo 50 000 de oameni, este cît a unui oraș dintre cele însemnate. „Am trăit în acest cartier, ne spunea primarul de astăzi al municipiului, tovarășul Ion Neculai, și pot să vă spun că Brăilei a fost un cartier pur muncitoresc. Lumea pauperă de altădată a Brăilei a născut unul dintre cele mai puternice detașamente muncitorești ale orașului nostru. În 1949, cînd am intrat la „Progresul“ pentru a mă califica rectificator, aprovizionarea între secții se făcea cu o căruță cu boi. Astăzi uzina este dotată cu mașini de înaltă tehnicitate, de productivitate înaltă, în urma unui susținut efort de investiții

pe care țara l-a făcut, investiții răsplătite din plin prin valorile create aici de către brăileni, în bună parte chiar de către cei din Brăilei, oameni care au fost întotdeauna foarte harnici dar și orgoliosi. Cu ei, dacă discuți deschis, poți face orice. Adevărul este că au și motive să fi devenit, între timp, foarte încrezători. Ansamblul de locuințe „Progresul“, care s-a construit în vecinătatea uzinei, numără 1800 de apartamente, o parte doar din cele 3166 care se vor înălța în prima etapă de remodelare urbană a cartierului. În final, cartierul va avea 8500 de apartamente. Totodată se vor construi un club muncitoresc, un centru de perfecționare a cadrelor de la uzină, un magazin Big, o policlinică, o sală polivalentă, 5 creșe, 9 grădinițe, 8 dispensare. Brăilei este pe cale să devină unul dintre cele mai frumoase cartiere ale orașului. Nu-i de mirare deci că Brăilei s-a cumintit, că a început să uite de faima ei de altădată. Rapoartele pe care, ca primar, le primesc de la miliție, dovedesc acest lucru. Acum Brăilei își alcătuiește o faimă nouă, o faimă bună și de durată“.

Într-o latură a cartierului unde, chiar dacă blocurile nu s-au apropiat încă, se simte ritmul înnoitor al ultimilor ani după felul cum oamenii și-au ridicat casele, îndevărate vile, am cunoscut un „brăilean get-beget, născut-crescut în Brăilei“. Ne-am oprit în dreptul casei sale absolut întimplător. Se numește Mihai Bratosin și are 73 de ani. Pînă să se pensioneze a lucrat, ca sudor, bineînțeles la „Progresul“. Din vorbă-n vorbă ajungem să aflăm și marea pasiune a vieții sale, caii de rasă. Cu mustațile zburlete, înfrigurat de o mare emoție și o mare mîndrie, ne arată o diplomă în care citim că a obținut „Locul I la Concursul hipic republican de la Brăila la data de 5 august 1956, la cursa de trap cu armăsarul Poznaș“. Nefăcînd parte din vreo asociație sportivă, atunci s-a putut înscrie în concurs pentru că „l-a cerut cartierul“, lumea de pe hipodrom și recunoaște că încrederea nelimitată a celor din Brăilei în forțele „locale“ i-a dat parcă aripi și l-a ajutat să cîștige. L-au purtat atunci pe brațe, veseli printre altele și pentru că nu le zădărnicese pariurile. Acum, ca pensionar, avînd mai mult timp liber, se pregătește pentru un alt concurs. Sportiv, zice, a fost dintotdeauna, s-a putut învîrta în inele și a făcut haltere cu roți de vagonet. Virsta nu l-a făcut înaptesc pentru astfel de exerciții, vrea chiar să ne arate acest lucru dar renunță, bineînțeles, ne încredem în cuvîntul omului și trecem la lămurirea faptului elementar că un concurs hipic nu se poate cîștiga numai cu antrenamente de gimnastică. Drept urmare mergem s-o vedem pe Hera, spîță de trapaș românesc, despre care, oricît nu ne-am pricepe, se cotoiește că se poate spune că e un cal deosebit de frumos. Speranța lui Mihai Bratosin este, precum ne zice el, să trăiască măcar pînă se va termina construcția noului hipodrom al orașului. „Și mă zbat, mai adaugă el, să venim cu ceva de fructe din Brăila. Dacă n-oi mai apuca ziua aceea, măcar am și eu, pînă una-alta, un mijloc de locomotie, și dacă ies pe cîmp în trap cu Hera, la antrenamente, parcă am mîncat, parcă am bătut, parcă mi-au cîntat lăutarii“. Inimă de om din Brăilei...

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

ca și prăjiturile cu frișcă servite la cofetăria „Nufărul“ din apropierea gării. Se pleacă, firește, în concedii și în permisii, dar se vine înapoi repede, nu o dată înainte de termen. Chiar dacă se numește, în termeni militari, stare moral-politică, starea de spirit e, ne-am lămurit, foarte bună. Nu-s rare cazurile, cel al electricianului Tudor Stavache e unul. Cînd tinerii cer să rămînă pe șantier și după terminarea stagiului militar, simțindu-se membri ai unei familii uriașe, cimentată prin aspirații și țeluri comune. Instituită în cinstea Zilei armatei, „Cupa harniciei“ a fost aprig disputată, încheindu-se cu rezultate record și, bineînțeles, cu o sticlă de bere de căciulă, așezată pe o masă care, fără să fie mai gustoasă ca în alte zile, s-a alcătuit din ciorbă, friptură și struguri.

Prin rîvna acestor oameni, șantierul înaintează, nu fără a învinge dificultăți. Cînd ele se ivesc, militarii Canalului Dunăre — Marea Neagră fac corp comun și, uniți, le înving. Așa s-a întîmplat, de pildă, la kilometrul 33, unde tehnologia uzuală de săpare s-a trezit, din cauza solului, în fața unor complicații ce riscuiau să întîrzie termenele. S-a dat atunci, sub comanda colonelului Otto Braier, o luptă crîncenă cu rocile, cu apa și cu timpul, din care șantieristii au ieșit victorioși, realizînd un puț prin care s-a coborît nivelul pinzei freactice cu 10 metri. Noua tehnologie, deprinsă în procesul muncii, s-a impus și, pe baza ei, la același kilometru, s-a depășit planul cu 300 de metri liniari de mal canal, multe lucrări executîndu-se la uscat. E, fără îndoială, un exemplu din multe altele, menit să ilustreze că tăierea canalului, inițial o ecuație cu mii și mii de necunoscute, s-a transformat într-o regulă de 3 simple, muncă, dirigenție, dăruire. Efortul de concepție, de gîndire a fost și e permanent, îmbogățindu-i pe oameni și, de pe urma lor, îmbogățind țara.

Modestii, anonimi, militarii ridică aici, între Cernavoda și Agigea, un monument pe măsura timpului pe care-l trăiesc, frumos și fertil. Munca și veghea lor, din toate punctele pilduitoare, merită nu un reportaj, ci un poem, scris de la început la sfîrșit cu majuscule.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

ducătorii auto de la Slobozia, urmînd exemplul unui frate mai mare, sofer pe toboză la Ludus. Provenind dintr-o familie numeroasă, 5 băieți și 6 fete, Alexandru Pașca, născut la Scărișoara, județul Alba, a fost coleg cu Miheșan. Așa se vede că toți aceștia și, firește, mulți ca s-au ales din armată, după vorbele lui Costea, cu 4 avantaje. Unu, au devenit bărbați în toată puterea cuvîntului, prinși de-acum cu ordinea și disciplina. Doi, au luat o sumedenie de pilde ne, pregătirea politică făcîndu-se aici, l mai adesea, prin forța exemplului, pînă cum ne demonstra, argumentat, locotenent colonelul Gheorghe Popescu. Tei, au pus la C.E.C. cîteva mii de lei, mii Miheșan, 4 mii Zălșchi și așa mai departe, îndeplinirea planului însemnînd, înar, 5 sute, iar depășirea lui, încă 6. Uru, și-au așezat brătară de aur la înă, meseriile învățate în armată din-ile dreptul, firește, să se reîntoarcă în-ful în civile, cu alt orizont, cu alt oral.

Munca lor pe șantier e, s-o spunem, cea. Ei își poartă însă obligațiile cu serozitate și fruntea sus, făcîndu-și datoria. Dacă marea unitate e în situația de a sporta, oricînd, că planul e îndeplinit și, unele privințe, depășit, asta li se dărează, în primul rînd, lor, acestor flăcăi re, abia ieșiți din sălile școlilor militare, primesc cheile unor autocamioane clasice și ordinul „fă planul“. Ei zic, fără excepție, „am înțeles, să trăim“, urcă în cabină și, din prima zi de muncă, execută pe li s-a cerut. Altfel zis, fac planul. Pe șantierul Canalului Dunăre — Marea Neagră, între kilometrii 0 și 40, armata e, în orice pas, în orice clipă, o înaltă școală de educare și formare a caracterelor, dezvoltînd în rîndul tinerilor sentimentul datoriei și al respectului față de muncă. Pe această acțiune, profesată la ordin, dar în înțelegere și omenie, are un profund caracter nobil sens patriotic, de pe urma ei sînd de cîștigat, în primul rînd, țara.

Cînd nu sînt în schimb, cînd nu sînt la cele de instrucție și pregătire politică, soldații șantierului se odihnesc, se distrează sau, pur și simplu, se plimbă. Săptămînal, în unitate rulează un film, ultimul din ele numindu-se „Pe aici nu se trece“, precedat de un scurt-metraj pe teme de protecția muncii. La capitolul distracții, sportul ocupă un loc de cinste,

pînă la anume date calendaristice. Cîmii ctitori, au venit pe această vale plină de apă, în urmă cu două milenii, șoseaua nă tăiată în piatră (șosea care trece prin inima șantierului) le conservă și amintirea. Ceilalți, cei de acum, niște tineri, cei mai mulți n-au atins încă de 40 de ani, n-au vanități și nu vor ortificați în marmură. Sînt prea vii și mulți pentru asta, iar legea creației e cooperarea, cea lege în virtutea a omul dispăre, de fapt, îndărătul ei, fără orgoliul semnăturii, originalitatea sau unicitatea acestei opere fiind o tîntă obstescă de eforturi și îndrăzneț. Ei, acești oameni tineri și mulți, c pentru viitor, așternînd un strat superlativ, de civilizație peste cele l, pe care le scot la zi, le crotesc continuu. Chiar în hotarul șantieru-castrul roman Arutela, pe care conctorii, deși luptînd pe un front res, sufocant aproape, l-au ocotit și aparat. Nici o piatră a fortăreței din ul al treilea nu s-a cîntit din rosturi, mai mult, aceiași constructori, cotorol cu mașinile și unelele prin aceste pte pante, au deshumat și ruinele terme, bătute pe-aici de Gr. Tociu. Omul de azi pătrunde în trecut, în ajal istoric, ca și în cel natural, prin grare, opera lui legîndu-se intențio-și cu cadrul, și cu povestea lui, reate și ordonate într-o alcătuire nouă, înteză.

cîțiva kilometri mai jos, pe același unde se construiește hidrocentrala mănăești (38 MW, termen de punere unctiune identic cu cel al Turnului:), vechiul Ostrov, frumoasa insulă a tnelor, a fost înălțat cu vreo șase ri, astfel încît apele lacului de acure să nu-l inee. Odată cu insula se rainală și vechiul schit cu același te, ctitorie a lui Neogoe Basarab și a unei sale Despina, smuls din ape cu icinile lui de piatră și cu pămîntul bun încestat de ele, printr-o soluție ică și arhitectonică cu valoare de mîeră, născocită de minți luminate și

pusă de operă de constructori, de oameni pe care-i cheamă Gheorghe Țurcanu (șef de brigadă, ctitor a cinci hidrocentrale de pe Olt) sau Ion Ghinuță (dulgher, fiul meșterului Vasile, cel cu școala Bicazului și a Argeșului, pe care l-am cunoscut la Turnu). Clopotele scufundate ale istoriei au fost trase cu năvoadele deasupra, curățate de ml. reuse din nou să scinteie. Fuziunea între trecut și viitor se face prin nucleul de aur al capodoperei de artă contemporane. Rar popor, ne spunea un specialist, unul din cei ce salvează ctitoria lui Neogoe, care să aibă norocul de a se lega și mai strîns de trecutul său printr-o întreprindere care, de fapt, ține de ziua de azi și de cea de mîine.

La Turnu, în aceste zile, s-a încheiat cu succes betonarea centralei, au început în ritmuri înalte lucrările de montaj. S-au isprăvit, tot aici, lucrările de construcție a deschiderii barajului, e în toi asamblarea blindajelor marelui scut de „tip fluvial“ implintat în Olt. La Călimănești, lucrările sînt în avans cu vreo două luni, se joarnă intens beton în corpul barajului, în centrală se montează turbinele, rotorul celei dintii a și fost „lansat“, cum zic constructorii, nu demult, cu vreo trei luni înainte de ceasul înscris în grafice. Arată foarte frumos și această hidrocentrală, cu vastele-i esplande de piatră ridicînd peste Olt chivotul lăcașului lui Neogoe, arată foarte frumos, în rimă cu măreția decorului, umanizat, dar nu și prihănit, prin gestul curajos al unui Adam care a părăsit raiul prim, ca să fabrică, cu sudoarea frunții, un rai al său, mai aproape de firea cea omenească.

Pe Olt, sub gongul mînjilor, care preia bătăile fierbinți ale muncii, ale construcției, vestind spectacolul grandios al energiei și al luminii, omul, dialogînd cu natura și cu istoria, cărora opera lui le prelungește dimensiunile, frumusețile și semnificațiile, răspunde chemărilor epocii, chemărilor care vin din mîine, rămînînd neclintit în rădăcinile lui eterne.

ILIE PURCARU ■

Scrisoare comentată

O scrisoare sosită la redacția revistei noastre a fost îndrumată, spre competență rezolvare, Consiliului popular al comunei Prunișor din județul Mehedinți. În mod firesc și conform legilor în vigoare, revista FLACĂRA urmind a primi un răspuns oficial în legătură cu cele relatate.

Publicăm mai jos, cu text integral, atât scrisoarea în cauză cit și „răspunsul” la această scrisoare.

SCRISOAREA :

„Către redacția revistei Flacăra. Subsemnatul Roman Petre, pensionar la coop. agricolă de producție Fintina Domnească, satul Prunișor, jud. Mehedinți, cu o vechime de 18 ani în producție și am o etate de 67 ani la ora actuală, după pensionare lucrez în producție în sectorul zootehnic, am avut această activitate 250-360 zile calendaristice și 250-400 norme anual. Vă informez de unele aspecte din C.A.P. Fintina Domnească comuna sus-numită: în ziua de 11 iulie 1980 la ora 7 m-am deplasat pînă la sediu C.A.P. să-mi controlez normele de lucru, am găsit pe tov. inginer Ianoș Nicolae, tov. Butanu Ana ajutor contabil care m-a întrebat că ce necaz am. I-am răspuns că vreau să stau de vorbă cu tov. președintă Ianoș Elena care încă nu era acolo. Din discuții am spus că de ce la paza de noapte la grajduri de animale, din o normă mi-o dă numai o jumătate de normă pe noapte, atunci inginerul Ianoș Nicolae care este frate cu soțul președintei a spus că m-a controlat dînsul și nu am fost prezent la serviciu, eu l-am răspuns că nu e adevărat, că am fost acolo, dînsul m-a luat de piept trăgînd de mine să îmi rupă haina de pe mine spunîndu-mi ieși... afară de aici: eu i-am răspuns că numai moșterii din trecut cînd se duceau servitori să-și ceară simbria pentru muncă îi scoteau afară. Eu stam afară la ușă și dînsul făcea gălăgie în birou trăgînd de mine. A apărut și președînta care s-a băgat între noi, că vroia să mă și lovească cu palma, aceasta îmi era plata și rezultatul care l-am luat de la sediu. Acum nu se mai spune nici la un cîline ieși afară, se spune pleacă de aici, de ce eu, om bătrîn așa, am fost tratat după munca mea, cu haina spartă su-mină. Pentru aceasta vă rugăm insistent de a lua unele măsuri îndreptate pentru lichidarea acestor fapte. Aștept răspunsul dv.”

P. Roman

RĂSPUNSUL (de fapt o altă scrisoare a aceluiași P.R., datată 1 oct. 1980, pe al cărui colț din stînga sus se află ștampila Consiliului popular al comunei Prunișor, județul Mehedinți, și semnătura președintelui consiliului, cu mențiunea „dată în fața noastră”):

„Către redacția revistei Flacăra. Subsemnatul Roman Petre, pensionar la coop. agricolă de producție Fintina Domnească din com. Prunișor, vă facem cunoscut că problemele ce vi le-am adus dv. la cunoștință au fost rezolvate de sfatul popular al comunei Prunișor, județul Mehedinți (?). Am gândit să mă adresez dv. Intrucît tov. Președinte se găsea în concediu (?) și eu eram foarte supărat din cele ce se întimpla (???)”

P. Roman”

Ați sublinierile cit și semnele dintre paranteze aparțin subsemnatului. În rest, judecați și dumneavoastră, stimați cititori.

HORIA PĂTRAȘCU

Vreau să atrag atenția asupra modului anarhic în care se preiau de la cetățeni sticlele goale la complexul alimentar „Gorjul” (str. Dezrobirii, colț cu Bd. Păclii). Sînt necesare nenumărate drumuri pînă să reușești să preai sticlele, motivația fiind de fiecare dată alta: ba că nu sînt ambalaje, ba că nu au spațiu de depozitare, ba că în ziua respectivă nu primesc decît sticle de un litru, iar cînd ai de un litru este tocmai ziua în care nu primesc decît sticle de o jumătate de litru etc. Pe lîngă toate acestea, limbajul folosit de vinzătorii întrece orice măsură a bunului-simț. Cred că cineva trebuie să pună ordine în această chestiune, și cît mai curînd. (Emil Popescu, București)

M-am căsătorit în anul 1950 cu Gheorghe Ciumpilic, care locuiește astăzi în Brăila, str. Brașoveni nr. 21. Din căsătorie a rezultat un copil, pe nume Dumitru Ciumpilic. După divorț, copilul a fost atribuit tatălui și de atunci mi-a fost interzis de fostul meu soț și soția acestuia să-l mai văd. Am încercat să-l găseșc prin corespondență, am făcut investigații dar degeaba. Acum 14 ani l-am văzut pentru ultima oară în curtea școlii, în Brăila. Acum are 26 de ani. De multe ori mă gîndesc la el și nu-mi doresc altceva pe lume decît să-l văd. N.R. Pentru fiul, care poate dorește să-l scrie, iată adresa mamei: Elena Vasilescu, str. Băiculești nr. 23, bloc E 9, scara C, ap. 115, București.

Florica Păsărescu din Slivilești, Gorj, multumeste medicilor în frunte cu tovarășul profesor Eugen Proca și intregului personal sanitar din Clinica urologie a Spitalului clinic Fundeni, pentru grija și înalta competență profesională cu care a fost tratată.

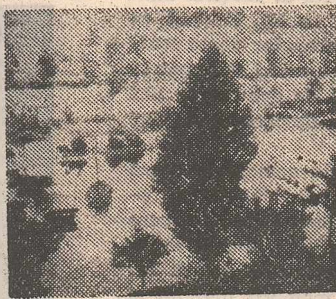
Ca răspuns la scrisoarea apărută în rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră” din 4 septembrie a.c., **Direcția județeană de poștă și telecomunicații Ilfov comunică:** Sesizarea abonatului fiind justă, lucrătorul cu atribuții în sectorul de difuzare a presei a fost sancționat corespunzător. Pentru evitarea aspectelor semnulate de Ștefan Diaconi din Dimieni s-a creat un indice de presă separat la oficiul P.T.T.R. Tunari.

Sîntem toți din comuna Ciulnița, ne scrie **Dobre Preda**, și semnalăm următorul fapt: pentru a schimba butelii, la Slobozia, ne sînt necesare tichete, și pentru că nu avem aceste tichete sîntem nevoiți să plătim 130 lei pentru o butelie. 30 de lei prețul oficial și o sută de lei speculanților care ne „împrumută” un tichet pentru a-l arăta gestionarului. Apoi trebuie să-l dăm înapoi pentru a fi dat altcuiva. Curmarea acestei specule ar fi posibilă dacă ni s-ar da tichete oficiale, de la consiliul nostru popular. N.R. Așteptăm rezolvarea acestei situații total nefirești.

Direcția sanitară a Județului Tulcea urmare sesizării tov. Valeria Ciutacu, soră medicală la Spitalul județean Tulcea, comunicăm că i s-a aprobat transferul la Spitalul osteoarticular Agigea, județul Constanța, în scopul apropierii de familie.

I.C.S. Alimentația publică Călărași-Ialomița. În numărul 36 al revistei Flacăra, în cadrul rubricii „Flacăra la dispoziția dumneavoastră”, un grup de muncitori defezați la Canalul Dunăre-Marea Neagră sesizau o serie de neajunsuri la restaurantul Terasa Chiclu.

Conducerea întreprinderii a analizat și prelucrat cazul luînd măsuri de sancționare a ospătarului Aurelia Constantin care fiind sezonieră i se desface contractul de muncă, iar șeful de unitate se sancționează disciplinar.

Asociația civilă a proprietarilor de apartament din Blocul 34 A Titan, Șoseaua Cățelu nr. 64, sectorul 3: constatăm că toate intervențiile noastre repetate anual încă din 1973 către A.D.P. sector 3 și către Consiliul popular al sectorului 3 pentru refacerea denivelărilor din platforma betonată din fața blocului au rămas fără rezultat. Pe lîngă aspectul dezolant, murdărie, surse de infecții, denivelările constituie un pericol serios prin infiltrațiile de apă din cele două băi, amenințînd rezistența clădirii, care adăpostește peste 1.000 de persoane. (A. Voicu, București)

Consiliul popular al județului Dolj. Referitor la scrisoarea Aureliei Orbulescu din Craiova, vă comunicăm că cererea de încadrare în muncă a sus-numitei a fost rezolvată favorabil, fiind repartizată ca vinzător-remizier la Întreprinderea comercială de stat pentru mărfuri Craiova.

În Mediaș, posesorii autovehiculelor nu au unde încerca acumulatoarele pe motiv că nu există nici un centru legal de încărcare, reparare, înlocuire a elementilor, spălare, schimbarea electrolitului. Am cumpărat și o baterie nouă, care este defectă și efectiv nu știu unde să mă prezint cu ea. În Mediaș nu se poate. Am auzit că în Buzău există o secție „Acumulatorul”. Trebuie să mă duc tocmai acolo? (Marian Negrea, Mediaș)

Revin la obligația conducătorilor de vehicule I.T.B. de a opri în toate stațiile de pe traseu, ațit la ieșire cit și la intrare în garaje și depouri, intrucît aceste obligații nu sînt respectate. De exemplu, autobuzele 73, 75 și altele parcurg toată distanța de la garaj pînă la linia lor fără nici o oprire, în timp ce o mulțime de oameni ar putea călători pe traseul comun. Consider că organele de control I.T.B. ar trebui să-și exercite funcția, obligînd pe cei ce sînt certați cu ordinea să se încadreze în prescripțiile regulamentare. (Victor Trupeanu, București, sector 5)

PECO Timișoara — Depozitul Arad. Ca răspuns la scrisoarea lui Pavel Tica din Gurahont, Arad, vă comunicăm următoarele: Conform dispozițiilor C.D.P.P. „PECO” București se interzice vinzătorilor de la stațiile PECO servirea clienților cu benzină în canistre de plastic sau de metal, atit pe numerar cit și pe bonuri cantități fixe. Ca urmare a unor sesizări și reclamații ale automobilisților, C.D.P.P. „PECO” București a revenit la dispoziția de mai sus, în sensul că la stațiile PECO se pot livra în canistre metalice pînă la 3 l benzină. Acest lucru este valabil pentru toate stațiile din țară.

Vă rugăm din înlmă în numele tuturor cetățenilor care trăiesc la poalele Munților Gorj, în orașul Baia Mare, să sprijiniți dorința noastră de a avea aer curat. Nenumărate apeluri au apărut în ziarul local „Pentru Socialism”, dar conducerea I.M.M.N. Baia Mare privește cu indulgență și pasivitate norii de gaze care viciază aerul orașului nostru. Cum pot conducerea I.M.M.N. și specialiștii ei să ignore legea, măsurile ce se cuvî în protejarea mediului înconjurător și a oamenilor impliciți? Cînd se va respira aer curat la Baia Mare? De ce nu se adoptă soluțiile brevetate de reducere a poluării aflate la sediu primăriei din Baia Mare? (Un grup de oameni ai muncii din municipiul Baia Mare)

Am contractat cu Cooperativa de construcții și instalații a județului Ilfov „Viitorul”, Lotul nr. 1 Giurgiu, executarea învelirii acoperișului casei cu tablă galvanizată încă de la 31 august 1979. Lucrarea a fost făcută între 15 iunie — 15 iulie 1980 și este sub orice critică. La prima ploaie podul s-a umplut cu apă. Am avertizat cooperativa dar nici pînă astăzi nu s-a prezentat cineva să constate munca de mîntuială. Lucrarea mă costă 8.036 lei și întreb cine va suporta în cele din urmă această pagubă materială și morală. Cred că amintita cooperativă are un cuvînt de spus. (Dumitru Buzea, str. 23 August nr. 52, Giurgiu)

La blocul nostru s-au efectuat în vara anului 1977 lucrări de consolidare, și devizul de investiții acordate pentru repararea acestui imobil prevedea și repararea acoperișului. Echipa care a efectuat consolidările ne-a spus că pentru acoperiș trebuie să vină alți specialiști, cu șelă, care nici pînă în prezent nu au apărut, deși un termen oficial pomenea trimestrul I 1978. Iar noi urmează să petrecem a patra toamnă și iarnă în care ne plouă în casă. (Nițulescu Iosana, str. G-ral Cristian Tell nr. 9, București)

Municipiul București, Consiliul popular al sectorului 6 către Cristina și Marian Gagea. Din verificările efectuate în urma reclamației dumneavoastră, rezultă că Bucur Trifulescu a fost amendat cu 500 lei pentru săvîrșirea abaterii de insulă. Apreciem însă că ați procedat greșit blocînd printr-o grilă metalică calea de acces către terasa necirculabilă care constituie parte comună, măsura la care ați recurs putînd fi realizată numai cu acordul comitetului asociației locatarilor.

Întreprinderea de construcții, reparații și administrație locală „Colentina” răspunde Asociației locatarilor din str. Sinaia nr. 1, bloc 78, secția 2: Cu toate intervențiile noastre adresate Centralei de construcții montaj, lucrările nu au fost terminate, constructorul motivînd că are sarcini deosebite privind realizarea planului de construire a apartamentelor noi pe anul 1980. Vom insista în continuare în vederea planificării executării lucrărilor de finisaje fațadă.

Am cumpărat o garnitură de mobilă „Living” pe data de 16.07.80 de la I.C.L.S. Rădăuți. Cînd o încercam am observat că lipseau picioarele fotoliilor. Șefa depozitului mi-a spus că nu a primit picioare pentru nici o garnitură „Living”, dar că îmi va rezolva problema după vreo săptămînă. Cînd am dat telefon, șefa depozitului mi-a spus să scriu la Constanța, la fabrică, că ea n-are ce să-mi facă. Am scris, am telefonat, dar în zadar. Mă aflui în luna a zecea cu o garnitură necompletă. (Dumitru Pislariu, Suceava)

Consiliul popular al municipiului București comunică următoarele: Comisia municipală a avizat favorabil propunerile privind stabilirea în Capitală a unor muncitori făcute de Întreprinderea CESAROM. Aceste propuneri au fost trimise Consiliului popular al sectorului 6 care va emite dispoziția de stabilire în Capitală conform articolului 13 din Decretul 68/1967.

Consiliul popular al sectorului 2 București răspunde lui Anghel Dătu că nu a avizat favorabil amenajarea unui atelier de tipărire în str. Poeziei nr. 2 de către Cooperativa Constructorului. Pentru acest motiv Cooperativa Constructorul a fost somată să evacueze terenul de materiale și să sisteze lucrările începute. În caz de nerespectare a somației se vor aplica sancțiunile legale.

Centrala Industriilor poligrafice face următoarele observații la scrisoarea lui Marin Huțanu prin care acesta solicită o garsonieră din fondul de stat. Situația locativă a numitului nu a fost cunoscută, acesta neadresîndu-se niciodată conducerei C.I.P.-C.P.C.S. În prezent Marin Huțanu a depus cerere și i s-a aprobat de C.O.M. înscrierea în tabelele de locuințe proprietate de stat pe anul 1980/1981.

Pe 9 septembrie 1980, la ora 7,30 dimineața, mi-am adus aminte că în acea zi un prieten bun împlinește vîrsta de 43 de ani. Am apelat de îndată la serviciul telegrame, formînd la telefon 057, și o tovarășă foarte amabilă, după ce a aflat ce doresc, mi-a recomandat cîteva telegrame din care eu trebuia să-mi aleg una. Toate aveau același conținut care se potrivea cu evenimentul, iar pe copertă — un coș cu flori și o panglică roșie. Am ales telegrama „Lux 11” și mi-a promis că pînă seara ajunge. La orele 19 m-am dus în vizită la prietenul meu unde se aflau și alți invitați, mai multe familii. Sărbătoritul mi-a mulțumit pentru telegrama trimisă și mi-a întins-o apoi s-o citesc și eu. Cu neplăcută surpriză am constatat că între ceea ce cerusem eu la telefon și ceea ce ajunsese la destinație era o totală discordanță; ajunseseseră o simplă hirtie codificată, din care toți citii eram acolo

ne-am apucat s-o descifrăm, n-am înțeles aproape nimic. În plic vă trimis și dv. această telegramă, poate ne ajutați s-o decodificăm, adică să aflăm ce vrea să însemne: ref 122 București tf 6477 9 0750 lux 11 (unsprezece) Ungureanu Toma, col 2 a 19 e 3726 lux 11 0821 411 1041 ra b74r 1101 ta b r ?... (Ungureanu Toma din București, str. Valea lui Mihai nr. 7, bloc TO 12, etaj 9, ap. 51.) N.R. Nici noi, stimate tovarășe Ungureanu, cu toate eforturile, n-am înțeles nimic. Bănuim doar că telefonista a făcut un exercițiu de codificare sau pur și simplu s-a... distrat pe banii dv. ! Drept ar fi să vi se dea banii înapoi.

Ministerul Sănătății, Direcția farmaceutică și a aparaturii medicale. Urmarea adresei dv. nr. 3624/18.VIII.1980, privind scrisoarea cetățeanului Pek Ioan, vă încunostimăm că aprobările de gratuități pentru produsele dietetice din import se fac de către direcțiile sanitare județene în limita cantităților repartizate, pe rețete medicale emise în dublu exemplar.

Consiliul popular al municipiului București. Tovarășa Greti Iozefina din București, bulevardul 1 Decembrie 1918, nr. 52, blocul 14, etajul 3, ap. 35, sectorul 3, ne sesizează unele nereguli privind ocuparea ilegală de către diverse persoane a garsonierii nr. 45 din blocul în care locuiește. Vă comunicăm că garsoniera a fost atribuită, cu respectarea prevederilor legale, tovarășei Anghel Tanța care la i s-a încheiat contractul de închiriere nr. 125396 din 21.V.1980. Chiria neincasată pe perioada cit garsoniera 45 a stat neocupată a fost recuperată de la persoanele care s-au făcut vinovate de neocuparea la timp a acestui spațiu de locuit.

Pagină realizată de GEORGE CUȘNARENCO

Poșta redacției

SOCIAL

Chiriță Georgeta — București: Invers. Întii vă prezentați la locul repartiției și după aceea contestați; acum e tirziu

● **Uilecan Violor** — București: Măsurile au fost luate, nu acelea la care vă așteptați însă

● **Ladislau Boreșcu** — Gorj: N-a intervenit prescrierea cit dezinterul

● **Sandu Grigore** — Neamț: Probele sînt neconcluzive și nu vă ajuta; renunțați

● **Sireteanu Anca** — Neamț: Au mai încercat și alții fără rezultat; clauzele contractului sînt extrem de vagi

● **Puican Teodor** — Brașov: V-ați gîndit ce obțineți? Mai meditați

● **Negru Elena** — Brașov: Este datoria militiei de a urmări, dar și a dv. de a fi atentă

● **Eftimie Ilie** — București: În principiu: Autoritatea tutelară; în cazul dv. cred că e nevoie de un medic

● **Olaru Maria** — București: Insistați: mai important decît domiciliul este locul de muncă

● **Mernea Mioara** — București: În partaj legea nu este restrictivă, părțile hotărăsc cum doresc

● **Sanda Uța** — București: Numai în scris

● **Vădana Alexandru** — București: Ați anulat singur repartiția prin nefolosirea apartamentului

● **George George** — București: Totuși în primul rînd este bolnav, nu uitați asta

● **Corbu Valeriu** — Buzău: Nu este nevoie de re-deschidere, mobilul este perul

● **Dumitrescu Ioana** — Buzău: S-a dovedit că bunul acordat prin testament nu aparținea testatorului, testamentul este prin urmare nul

● **Stoica Virgil** — Suceava: Atit construcția cit și vînzarea au fost făcute legal. Vă derutează propria dv. indignare

● **Fișie Răzvan** — Bacău: Hotărîrea este clară: nu fiindcă ați cîștigat foarte mult; ați indicat un grad de dificultate mai mare decît cel real

● **Săndoiu Venera** — Ploiești: Pînă la urmă ați fost reprimită? Odată afirmați, altădată negați

● **Dumitrache Eleonora** — Ploiești: O simplă asemănare de nume.

NICOLAE CRISTACHE

● „FLACARA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

„Pentru țară, prin cultură, spiritul și ființa noastră vor dăinui peste veacuri“

Sunetele pianului te îndreptau către destinație. Bănuiai firava atingere a claviaturii de o mină sensibilă. Fiecare mîngiere a clapelor trezea corzile din inima pianului. Muzica era molcomă, de profundă tristețe, nostalgice și-aducere aminte. În casa compozitorului Gheorghe Dumitrescu talentul și măiestria pianistică nu mai aveau taine. Tatăl și fiul său Tudor își găseau neștiute unde de comunicare prin muzică. În acel martie negru, zguduirea pămîntului a oprit deodată firul muzicii pianului, cu un ultim lamento, și firul vieții unui foarte tânăr muzician român. Astăzi, cînd auzi cîntîndu-se la pianul din casa compozitorului Gheorghe Dumitrescu, imaginația îți fugă departe și afli miini dispărute sau miini mereu prezente în lumea îndurerată a acestei familii. Nu poți face abstracție de toate acestea. Nu poți uita, chiar dacă scaunul din fața pianului nu e gol. Iar dacă uiți sau te străduiești să arăți că ai uitat, mama, Georgia Dumitrescu, cu o singură privire îți alungă umbra uitării.

Odată intrat în casa compozitorului, casă reinviată din propria cenușă aidoma păsării Phoenix, întinsești peste tot obiecte, portrete, partituri, lucruri, neprețuite amintiri recuperate, adunate, ce-l evocă pe Tudor. Impresionantă această întîlnire. „Dincolo de toate acestea, ni se adresează compozitorul, să ne oprim doar la muzică“, și mina caută partituri, caută caiete așezate într-o aparentă dezordine. Dintre ele

se scoasă la iveală lucrarea **Preludiu pentru pian** de Tudor Dumitrescu. Ultima ediție, urmează să se publice și seria de **Lieduri**, și **Elegia pentru violoncel**... „I s-au cîntat aproape toate lucrările. Chiar de curînd Filarmonica a organizat un concert în primă audiție cu **Sextetul** com-

Atelier GHEORGHE DUMITRESCU

pus de el. Am inițiat, cu această ocazie, un premiu „Tudor Dumitrescu“, în memoriam... Vrem astfel să încurajăm tinerii noștri muzicieni... Apoi vor urma alte tipărituri, poate și discuri cu câteva din concertele în care Tudor interpreta Mozart, Brahms, Liszt, Beethoven, Ceikovsky și, mai ales, Enescu. Pentru toate acestea avem nevoie de sprijin și, mai ales, de puteri, să nu ne lăsăm doborîți, să nu abandonăm lupta cu viața...“

cum nu avem prefață, ne e îngăduit să bănuim în asta mina dăcălimii rurale, a unor profesori și învățători ce-și cunosc rostul și pentru care ziua de profesorat n-are nici început, nici capăt. Poezia străjuie marginile filei și lasă pe mijloc celelalte colaborări, ale unor scriitori ai locului, dar oameni de condei și, mulți, de interes mai larg, ale unor nume de

Calendarul Maramureșului

marcă din literatura și gîndirea noastră cultă. Scotînd și subsolul, ce primește, în general, compuneri paremiologice și fel de fel, vom pricepe ideea „calendarului“, ființa lui enciclopedică. Lucrul trebuie subliniat, pentru că o carte bine începută este o carte ca și făcută. Peste aceasta, ideea i-a dus pe Bogdan, Olos și Timiș la ambiția, citabilă și ea, de-a nu pune volumul în circulație înainte de-a fi ce merită el să fie: nu o broșură mai implinită ci, pur și simplu, un titlu util în bibliotecă, un reper bibliografic de calitate în creația literară a Maramureșului și dedicată lui. „Unele cîntece și versuri maramureșene — scrie

Ascultînd, înțelegi cum întregul efort depus de acești doi oameni nu este decît pentru a restitui iubitorilor de muzică, muzica bună. „Îmi aduc aminte, ne mărturisește compozitorul, cum tînar fiind, student la Conservator, am fost foarte mult ajutat și incurajat de maestrul Jora, care îmi era și profesor. Îmi dădea lecții și în particular, uneori îmi dăruia cărți rare... Perlea mi-a dirijat citeva concerte. George Georgescu venea citeodată la repetiții, mă sfătuia, mă incuraja și chiar a dirijat un concert al meu. Marele nostru muzician George Enescu m-a ajutat foarte mult și pe lîngă că m-a dirijat, mi-a acordat și trei premii „Enescu“, premii ce au însemnat pentru tînarul muzician de atunci nu numai stimularea materială ci, în primul rînd, una morală. Apoi îmi amintesc de maestrul Cuculin... Sprijinul marilor personalități rămîne de neprețuit și nu trebuie să pierdem această tradiție... Și azi mă bucur foarte mult cînd află că maestrul Brediceanu, Cristescu îmi dirijează unele lucrări. Toate acestea rămîn evenimente pentru mine“.

„Asemenea evenimente sînt din ce în ce mai rare pentru mine“. De ce? „Mi-aș îngădui să propun luarea în discuție cu sistemă a lucrărilor și să ne oprim puțin asupra lor. Nu pentru a le face o „tratare“ critică, asta-i treaba muzicologilor, ci pentru a afla care-i soarta lor. Muzica trăiește numai în concerte, o operă prinde viața numai prin glasul interpretului și nicidecum în sertarele compozitorului sau ale vreunui secretariat muzical, așa cum o carte trăiește numai prin litera tipărită“. „Oratoriul Pămint dezbobit, tot cu subiect istoric compus cu zece ani în urmă, a fost cîntat de mai multe filarmonici, cîntat a fost și **Soarele neatrînrării** ca și opera **Ion Vodă cel Cumplit**, pe scena operelor din Iași și București. **Fata cu garoafe**, scrisă în 1961, a avut o soartă mai bună, fiind mai mult jucată. La fel **Răsoala**, care s-a cîntat la București, Iași și Timișoara. **Mesterul Manole**, operă scrisă în 1969, a fost pusă în scenă abia anul acesta la Craiova, **Decabal**, jucat cu ani în urmă la București, azi este o lucrare aproape uitată, au fost distruse decorurile, neavînd unde să fie depozitate. Dar și așa această operă era dată numai la ocazii omagiale etc., prilej cu care și televiziunea mai dă secvențe din ea. Această segmentare nu face decît să distrugă întregul. Nu-l favorizează deloc. Dar, ce să-i faci? E nevoie în economia spectacolului de o piesă românească și-atunci... În schimb, Opera din Iași a realizat o montare deosebită cu **Decabal**, cu interpreți talentați. Și aici trebuie să remarc înaltul profesionalism artistic, marea responsabilitate față de spectacol a colectivelor din provincie. Eforturile lor spre bine sînt lăudate. Opera **Vlad Tepeș**, pe care o socotesc cea mai bună lucrare a mea, scrisă pentru sărbătorirea a 500 de ani de la moartea domnitorului român, nu a fost montată pe nici o scenă. Odată, la radio, s-au cîntat vreo 20 minute din cele 2 ore cit durează opera. Și asta iar pentru că trebuia bifată în economia programului o participare românească, un compozitor contemporan etc. **Tudor Vladimirescu**, oratoriu de mai mare amploare, o lucrare cunoscută, dar care nu are o imprimare integrală, și nici o montare pe nici o scenă, cu toate că s-a pornit la realizarea acestui spectacol, din punct de vedere birocratic, administrativ, adică

(Continuare în pagina 24)

CORNELIA BARBU ■

Constantin Noica în cugetările sale de călătorie prin mai sus de Baia Mare — au o rigoare, o perfecțiune formală, asemenea unui sonet shakespearian. Și ce-mi place la cîntecele acestea este că nu stau sub tirania sfinșitului. Ar putea continua oricît, așa cum îți sugerează Coloana nesfîrșită a lui Brîncuși“. Cuvintele filosofului au și alt înțeles: ele ne arată că s-a selectat din poezia recitată și cîntată a momentului numai versul sedimentat, rotunjit de timp, nu de nevoile conjuncturale ale nu știu cărui activist cultural cu destin de contabil. În poezia, mai puțin colorată sub raport dialectal decît s-ar crede, spusa este cel mai adesea emblematică, gîndul e vechi și cu miez, verbul e curățat prin cîntat și simțire. Puține culegeri de folclor știu să dovedească o astfel de vitalitate a inspirației, vîdînd că Maramureșul e dărnice încă ani mulți de acum înainte, că trebuie slujit să rămîna autentic.

De fapt, n-ar fi nevoie decît de sumarul Calendarului ca să știm ce i-a îndemnat să scrie în el pe Ioan Alexandru, Vasile Netea, Constantin Noica, Mihai Pop, Nichita Stănescu, Tiberiu Uțan, Laurențiu Ulici, ce inimă au avut să lucreze la ei oameni de toate profesiile și ce sînt astăzi în Maramureș „Asociația Folcloriștilor și Etnografilor — MĂIAS-TRA“ și „Asociația Tinerilor Artiști“.

Una din acele tipărituri pe care, deschiindu-le la întîmplare, pari a găsi tocmai gîndul ce-ți era de trebuință și alean.

TUDOR OCTAVIAN ■

Universul Sadoveanu

Înțeles de unii greșit ca apologie a primitivității și ca paseism, romantismul lui Sadoveanu este în realitate structurat pe comuniunea omului cu natura, spațiu chietiv, securizant, și pe actualizarea energiilor și valorilor morale ale lumii vechi, în fond al tipului nostru arhaic de civilizație. **Țara de dincolo de negură** nu e tabloul unui tînut fabulos, ci Moldova vînturilor, boierăși de țară, mici funcționari, intelectuali, țărani de toate categoriile care practică vînatul ca pe o ocupație străveche, folositoare, nu numai pentru agonisirea hranei, dar și pentru ascuțirea minții.

În **Hancu Ancuței** zece convivi, un comis, un călugăr, un zodier, un căpitan de mazăli, un coropcar, un cioban, un haiduc, un negustor lipscan, un cimpoias și un fintînar spun istorii vechi bind vin în oale de lut și mîncînd pui fripti în tîplă cu pită din cuptor. Povestirile sînt de un epic senzational, comic sau tragic, autorul mîzînd pe fantezie, magia amintirii, jovialitate și savoare. Avem a face cu un divan comparabil cu cel din **Serile ucrainene** de Gogol și cu cel din **La Rôtisserie de la Reine Pedauque** de Anatole France, în literatura română negalat decît de Creangă în **Moș Nichifor Coțcarul** și de Caragiale în **La Hanul lui Minjoală**. Povestea de dragoste furtunoasă alcătuiește subiectul unor povestiri ale acestui divan al libaților, ca și suavului roman **Demonul tîneretii**. Restituirea valorilor morale ale vechii civilizații românești este și tema din **Baltagul**, mic epos al transhumanței, dar și elogiu al recuperării dreptății, narațiune a răzburării unei crime, a uciderii, ca și **Miorița**, a unui cioban de către tovarășii lui. Deși timpul acțiunii e aproape de zilele noastre, întîmplările au caracter mitic, conduita Vitoriei Lipan opunîndu-se radical practicilor civilizatei de tip mercantile. Aceeasi concepție prezidează în romanul **Noptile de Sinziene**, roman și mai degrabă poem al rezistenței naturale împotriva invaziei. Sinzienele sînt florile sfîntului Ioan a cărui zi de naștere e 24 iunie. Floriile protejează împotriva duhurilor rele. Un astfel de duh e francuzul Bernard, venit să exploateze pădurile prințului Mavrocosti, înglodat în datorii. Prințul a convenit de nevoie, dar localnicii, simbolizați prin Peceneaga, normad stabilizat, se opun străinului imprenună cu sora prințului Kivi și cu toate viețile, silindu-l să renunțe.

Scriitor atît de variat și divers, Sadoveanu rămîne în literatura română creatorul romanului istoric. A parcurs în această direcție toate modalitățile speciei. **Solimii** se poate compara în cele mai bune pagini ale lui cu **Taras Bulba** de Gogol. **Tonul** e ca și în **Vremuri de bejenie**, exuberant eroic, semănînd cu cel din **Ivanhoe** de Walter Scott. Un spor în direcția documentației, cit și a conflictului înregistrăm în **Neamul Soimăreștilor**, de data aceasta analogia pîndînd fi făcută cu romanele istorice ale lui Henryk Sienkiewicz. Mai greu de comparat este o capodoperă ca **Zodia Căcerului**, roman istoric de factură specială, inedită. S-a făcut o apropiere de romanele lui Rabelais, valabilă în ceea ce privește jovialitatea, culoarea și erudiția rafinată a evocării. Aceeasi manieră se află în romanul **Nunta domniței Ruxandra**. În **Creanga de aur** se imaginează un preot al lui Zamolxis în magul Kesarion Breb dacul, cel de-al treizeci și treilea Deceneu, păstrător al valorilor incoruptibile antecreștine ale spiritului autohton, în contrast cu cele pe cale de disoluție ale lumii bizantine. În trilogia **Frații Jderi** dimensiunile sînt de epopoe, acest roman fiind incontestabil adevăratul nostru epos eroic. O figură de înțeles a vrut să realizeze Sadoveanu în **Nicoară Potcoavă**, reluare a primului său roman istoric. Însă mai înțeles decît Ivan Potcoavă Crețul, cum îl numește Ureche pe Nicoară, e fără îndoială Ștefan cel Mare, apărătorul independenței și suveranității Moldovei din **Frații Jderi**, invingătorul lui Soliman Hadimbul în bătălia din 10 ianuarie 1475 de la Vaslui, căruia Sadoveanu i-a dedicat și o biografie, înfățișîndu-l ca un diplomat „ascuțit“ și un strateg „teribil și prudent“. **Viața lui Ștefan cel Mare** e mărturisirea, profesionea de credință a scriitorului care se vrea întîi de toate povestitor nu istoric, după exemplul lui Dimitrie Cantemir. La un veac de la nașterea lui Mihail Sadoveanu și la 46 de ani de la apariția cărții **Viața lui Ștefan cel Mare** acest crez literar rămîne încă un indemn pentru scriitorul de azi.

AL. PIRU ■

O carte despre un premergător al culturii românești

IOAN CĂIANU-VALACHUS

Un roman erudit

În mod curent, în romanele istorice se urmărește spectaculosul, neprevăzutul și mai rar talmăciria vieții interioare a unor creaturi de cultură, operație riscantă prin însuși faptul că este mai pretențioasă. Ea cere de la bun început o cunoaștere foarte temeinică a epocii în care se desfășoară acțiunea. Dintre romancierii noștri de mare succes, Mihail Diaconescu și-a luat răspunderea delicată de a ne înfățișa viața unor astfel de creaturi. Ultima lui carte, **Marele cîntec**, o realizare epică de ample și profunde semnificații, este închinată unei ilustre personalități muzicale: compozitorul Ioan Căianu, care își însoțește numele și de epitetul, cu care se vede că se mîndrea, de **Românul (Valachus)**.

Personajul romanului lui Mihail Diaconescu trăiește și se afirmă în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, o perioadă, de asemenea, nu îndeajuns de cunoscută, în istoriografia noastră neexistând pînă acum o monografie care să trateze în mod special istoria Țărilor Române în această epocă. Ceea ce se impune în primul rînd după lectura romanului **Marele cîntec** este, în afară de forța epică, impresionanta documentare a autorului. Sînt surprinse o parte dintre problemele fundamentale ale istoriei noastre din secolul al XVII-lea și tratate adecvat cu mijloacele scriitorului. Despre aceste vaste și complexe probleme și despre modalitățile reflectării lor epice se poate discuta, desigur, din perspective foarte variate. Între ele am remarca problema conștiinței originii ilustre a neamului nostru mărturisită de străini și mai ales de cei care locuiau pe pămîntul celor trei țări. Conștiința originii latine este dublată de aceea a permanenței românilor în spațiul locuit de ei. Evident, nu ne aflăm în fața unor descoperiri noi și Mihail Diaconescu nu scapă ocazia să facă o pătrunzătoare prezentare, admirabil rezolvată epic, a acestor probleme. Din secolul al XV-lea umanistii europeni consemnau în scrierile lor vechima de poporului român, fie că este vorba de binecunoscutul Aeneas Silvius Piccolomini — devenit papa Plus al II-lea — sau de Bonfinius, umanistul italian care își petrece o parte din viața la curtea lui Matei Corvin. Mărturiile de acest fel din secolele XV—XVI pot forma material pentru volume de proporții impresionante. Acest gen de mărturie se prelungesc și în secolul al XVII-lea și una dintre ele îi aparține episcopului Nicolae Istvánffy, care spunea că cele două Țări Românești (Valahii) din vremea lui — Moldova și Transilvania (Muntenia) — împreună cu Transilvania s-au numit de către cei vechi Dacia, în care au fost aduse coloniile romane, dovadă fiind inscripțiile latinești descoperite în Transilvania și limba locuitorilor limbă romană, la fel ca spaniola, franceza sau italiana. Am aminti că în Transilvania

există o tradiție împărtășită de toți locuitorii principatului, potrivit căreia românii sînt cei mai vechii locuitori, lor urmîndu-le ungurii și secuii, iar populația săsească fiind colonizată de Carol cel Mare. Chiar dacă nu este respectată cronologia, nimeni nu s-a îndoit pînă în vremea lui Ioan Căianu de ordinea în care a fost locuită Transilvania.

Tema centrală a masivului roman al lui Mihail Diaconescu o constituie afirmarea intelectualității românești din Tran-

silvania în condițiile unei intolerante și sîngeroase asuprii străine. Sînt „binevoitori” care se străduiesc să prezinte Transilvania feudală ca pe un fel de paradis unde diversele confesiuni au conviețuit într-o desăvîrșită armonie, într-un secol în care Europa era pustie de războaie care își au la origine tocmai intoleranța religioasă. De fapt, de libertate s-au bucurat pînă în Transilvania doar cele patru religii recepte, dar nu și aceea a majorității locuitorilor principatului — românii. Grijă principilor calvini de a tipări cărți de cult în românește nu venea dintr-un spirit de echitate, ci din dorința de a-i converti pe români, convertirea ducînd pînă la urmă la deznăționalizare, după cum, grija împăratului de la Viena, bine surprinsă în finalul romanului, de a-i catoliciza pe români, își avea aceeași explicație. În acest sens s-au comis abuzuri, s-au născut drame, personale sau colective. Pe această stare de lucruri se greșea în roman tragică povestire a vieții lui Ioan Căianu-Valachus. Emigrarea românilor din Transilvania în Moldova și Țara Românească, persecutarea unor înalți prelați sau locuitori de rînd care devin martiri

al cauzei românești sînt o dovadă a intoleranței și nu a înțelegerii. E cazul să spunem că **Marele cîntec** prezintă drama unora dintre acești martiri în tot ce are ea mai profund omenesc.

În ciuda acestor conflicte de ordin social și confesional există în epocă elemente care îi determină pe oameni să se înțeleagă sau să gîndească modalitățile prin care se pot realiza condițiile economice și politice menite să salveze independența Țărilor Române.

S-a creat în această vreme ceea ce Adolf Ambroster numește „interdependența politică dintre Transilvania, Țara Românească și Moldova”, idee care face parte structurală din mentalitatea generală și pe care o ilustrează cu prisosință faptele: Gabriel Bethlen ajunge principe cu ajutor moldovean și muntean, după cum Gheorghe Ștefan ajunge domn al Moldovei cu ajutor muntean și transilvan Iskender, pașa de Timișoara, ungar islamizat, îl sfătuia pe Bethlen că „dacă vrea să aibă o domnie statornică și pașnică, să se străduiască în primul rînd să tină pace cu Moldova și Țara Românească”, sfat pe care îl regăsim formulat în testamentul principelui, autonomia Transilvaniei fiind imposibil de păstrat fără alianța celorlalte țări românești. Starea de libertate și înflorire culturală din epoca lui Matei Basarab, Vasile Lupu și Racotești se explică prin solidaritatea lor față de Poartă. Semnificația unirii realizată de Mihai Viteazul se poate urmări în intențiile și încercările pe care principele uneia dintre cele trei țări (Transilvania) le nutrește cu scopul refacerii „regatului dac”.

Legăturile politice de natură medievală sînt depășite în epocă și acest lucru este perfect ilustrat de cronicarii transilvăneni. Transilvania este patria celor ce o locuiesc și orientarea ei politică e gîndită în afara defunctelor legături cu coroana maghiară și regatul maghiar dispărut din istorie. Mihai Teleki, sfetnicul lui Mihail Apafi, erou principal în romanul **Marele cîntec**, a fost aspru condamnat pentru activitatea sa de către cronicarul secu Mihai Cserel, reproșîndu-i-se că este venit din Ungaria iar „Transilvania a fost totdeauna aruncată în pericol de bărbății maghiari veniți din Ungaria”.

Cronicile transilvănene și mai ales un număr impresionant de documente vădesc comunitatea de interese economice, politice și spirituale dintre cele trei țări. Oamenii, cărțile, manuscrisele circulă dintr-o țară într-alta cu promptitudine. Ceea ce gîndește sasu medieșean Toppeltinus sau cronicarul Grigore Ureche este repede și temeinic cunoscut de stolnicul Constantin Cantacuzino care, alături de alți oameni de seamă ai culturii noastre cum sînt Dosoftei, Miron Costin (eroi și ei ai romanului **Marele cîntec**) sau Simion Ștefan își pun la contribuție întreaga erudiție pentru ilustrarea originii comune a poporului nostru.

MANOLE NEAGOE

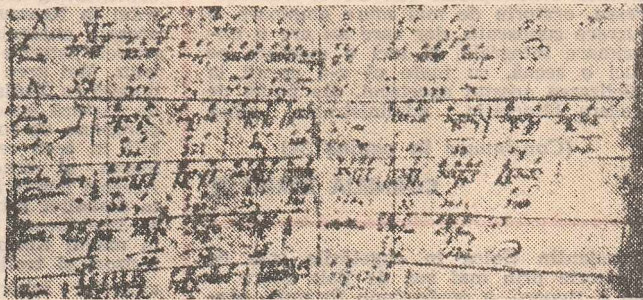
Salvarea prin creație

Este o acțiune demnă de toată stima aceea de a evoca în scrieri literare personalități din istoria și cultura noastră. Noul roman al lui Mihail Diaconescu, **Marele cîntec**, consacrat lui Ioan Căianu-Valachus, trebuie salutat cu toată căldura. Autorul întocmește cu finețe tabloul detaliat al unei epoci care a cunoscut multe convulsii. Ioan Căianu apare în acest roman într-o confruntare plină de neprevăzut cu marele mecanism al istoriei secolului al XVII-lea din Ardeal. Protagonistul încearcă să urnească uriașul angrenaj în favoarea cauzei românilor dornici să-și devedească drepturile sociale și naționale. Puterea lui este limitată fiindcă se bazează pe bunăvoința stăpînitorilor lumii care îi supraveghează prin diverși intermediari orice mișcare. Înfrîngerea sa este rezultatul logic al manevrelor celor mai presus decît el și care îi au în mîni soarta. Meritul principal și incontestabil al cărții constă tocmai în reliefaarea efortului depus de personajul central de a reuși să-și domine destinul, de a ordona după propria-i voință fluxul întâmplărilor prin care trece. Tentativa sa nu e lipsită de dramatism și chiar de măreție. Și dacă ea eșuează, Ioan Căianu este totuși recompensat cu o victorie în alt plan: muzica pe care o compune și rămîne nepieritoare este o revanșă superbă asupra adversarilor săi pentru toate umiliările și suferințele îndurate. Cu el își ia revanșa spiritualitatea românească din Ardeal care s-a sustras prin creație oricărui subjugări și a reușit să înflorească și în condițiile cele mai vitrege. Autorul nu face reverențe gustului romanticilor însetați de tot soiul de fapte senzaționale. În cartea lui Mihail Diaconescu ieșitul din comun apare în măsura în care el e prezent și în curgerea vieții. Zborul fanatiei este bine strunit de scriitor care e mai degrabă interesat să reconstituie perioada respectivă cu uneltele omului de știință decît să fabuleze fără acoperire în datele realității. Pentru mesajul cărții este chiar mai bun un asemenea scrupul de savant care dă impresia de autenticitate faptelor aduse în fața noastră. Ca și în alte scrieri ale lui Mihail Diaconescu și în **Marele cîntec** se dezvăluie hărnicia și conștiințiozitatea cu care s-a ridicat construcția epică. O documentare exactă și bogată este mînuită cu dexteritate de autor. Uncoori, înșurubirea evenimentelor se face ca într-un hronic, pornindu-se de la convingerea că faptele în sine sînt mai emoționante decît ceea ce s-ar putea broda pe marginea lor. Din această pricină nu toate paginile sînt scrise cu aceeași vibrație și lumea prezentată de autor pare citeodată încremenită ca ambianța unui muzeu de ceară. Dar impresia de panoptic este eliminată în clipa în care scriitorul renunță să mai vadă în personajele sale doar abstracțiuni menite să-l ilustreze ideile și le tratează ca pe niște oameni în carne și oase care se comportă ca niște reprezentanți ai veacului lor, participă la serbări și ospețe, se luptă pentru triumful unor convingeri, iubesc sau urăsc, înving sau ajung victime. În astfel de secvențe romanul devine captivant și se parcurge cu un real interes. Mișcarea eroilor aflați în cele mai diverse dispute are fără îndoială în repetate rînduri tensiune. Aceasta ar fi sporit dacă autorul ar fi eliminat unele pasaje, le-ar fi condensat pe altele și în general ar fi renunțat să explice cu de-amănuntul fiecare acțiune a eroilor săi. O lumină prea orbitoare scaldă orice faptă relatată în roman și o parte din capacitatea lui de sugestie este astfel diminuată. Cu toate acestea, **Marele cîntec** rămîne o contribuție meritorie la opera de evocare a unor figuri ilustre din trecutul nostru.

GEORGE ARION

Un autor care ne aparține

Muzician, literat și om de știință, Ioan Căianu-Valachus — născut în anul 1629 în comuna Leghia și mort în anul 1687 în comuna Lăzarea — a fost comentat, pe larg, de cele mai reprezentative figuri ale muzicologiei românești. În această privință se cuvine a menționa amplele studii ale lui George Breazu, Romeo Ghircoiașu, Lazăr Octavian Cosma, Vasile Mocanu — cel care i-a închinat și o profundă monografie, premiată de Uniunea compozitorilor — culminînd cu substanțialul studiu al lui Marțian Negrea, intitulat: **Un compozitor român ardelean din secolul al XVII-lea: Ioan Căianu**. Printre lucrările ilustrului neorenescentist român, cităm: **Hymnarium**, **Antologie de imnuri**, **Codex Caioni (1652—1687)** și **Cantionale catholicum**. De o deosebită apreciere — atît la noi în țară, cit și în toată lumea! — se bucură culegerea sa **Codex Caioni**. Despre care Marțian Negrea, în remarcabilul său studiu, pe care l-am citat mai sus, afirmă că:

„Alături de importanța istorică, tot atît de prețioasă nu este partea lui de folclor, care pe noi românii (avînd în vedere că din cele 16 melodii arătate în cele de mai sus, 10 sînt românești), trebuie să ne intereseze de aproape. Aceasta cu atît mai mult, cu cît aceste 10 melodii românești constituie o dovadă care ne vorbește despre vechimea, trăinicia și superioritatea cîntecului nostru, aruncînd în același timp

o rază luminoasă asupra unui popor, care știe să-și păstreze cu sfințenie comorile sale sufletești... Prin munca sa atît de multilaterală, înregistrată în anele secolului XVII, a contribuit și acest fiu al neamului nostru românesc la sporierea culturii cu o serie de manifestări de seamă, în ogorul artelor și literelor. Amințirea lui se cuvine a fi deci păstrată și cultivată în anele istoriei române, ca o dovadă mai mult a factorilor de cultură, pe care poporul nostru i-a dăruit în decursul timpurilor, popoarelor învecinate”.

De curînd, a apărut un nou roman al scriitorului Mihail Diaconescu, simbolic intitulat **Marele cîntec** (București, Editura Eminescu, 1980). **Marele cîntec** este un vibrant elogiu epic dedicat eruditului om de cultură și creatorului artist care a fost Ioan Căianu-Valachus. Se cuvine a sublinia în mod deosebit impresionanta forță de constructor epic a lui Mihail Diaconescu, la care se adaugă un colorit evocator de un farmec cuceritor, un expresiv dramatism și, nu în ultimul rînd, o amplă documentare istorică și muzicologică.

Semnatarul acestor rînduri a prelucrat creator, după modelul enescian, melodiile celebrei culegeri, în ampla sa suită simfonică **Codex Caioni**, suită care a cunoscut peste 200 de execuții în țară și peste 100 altele, „peste hotare... Față de încercările unora de a-l încorpora altor culturi este important de reținut că nici

un cronicar nu a susținut că Ioan Căianu-Valachus nu este român! Spațiul restrîns ne oprește să le cităm pe toate. Dar să spicuiem cite ceva din ele. Presa spaniolă, sub iscălitura reputatului critic Julio Garcia Casas notează — cu prilejul concertelor formației Camerata în Spania, sub conducerea lui Paul Stăicu — „...De un strălucit succes s-a bucurat suita **Codex Caioni** de Doru Popovici, succesiune de arii și dansuri românești” (s.n.)... În timp ce alt vestit cronicar iberic, Enrique Sanchez Pedrote, relevă: „**Codex Caioni**” își datorează numele călugărului român (s.n.) din secolul al 17-lea, Ioan Caioni, care adaptează colecția de cîntece culese de el pentru virginal... Ca tot el să evidențieze piesa **Cîntarea vovodesei Lupul** — piesă nobilă care simbolizează unitatea spirituală a poporului român, circulînd în acel timp, în toate regiunile vechiului pămînt al Daciei — pe care el o consideră „încîntătoare”...

Iar, mai recent, la **Festivalul de la Bayreuth** ediția 1980 — cu prilejul concertelor orchestrei **Dinu Lipatti**, dirijor Casiu Barbu — în **Neue Press** din 11 august 1980, se pot citi următoarele: „Punctul culminant al serii l-au constituit melodiile și dansurile românești (s.n.) din secolul al 17-lea, din **Codex Caioni** de Doru Popovici, în care dirijorul și muzicienii au evidențiat în **Dans Valah** atîta temperament și artă... În **Neue Press** din 19 august se revine: „Temele suitei au fost preluate dintr-o colecție de melodii și dansuri românești (s.n.) din secolul al 17-lea, culese de Ioan Caioni... Doru Popovici le-a conferit o armonizare arhaizantă și o înveșmîntare... irezistibilă” etc.

Faptul că acest vestit „**Codex Caioni**” a fost instrăinat în condițiile vitrege ale dictaturii de la Viena, din anul 1940, nu îndreptățește — pe nimeni — să-și însușească această operă de artă atît de valoroasă și — vai! — cu atît mai mult nimeni nu poate să-l socotească pe Ioan Căianu-Valachus altfel decît îl arată și numele, un creator român.

DORU POPOVICI

constelația lirei

NICOLAE DAN FRUNTELĂTĂ

Simfonie pentru pian și mitralieră

Ce degete lungi are gîndul
mingiînd ape și brazi
spinarea ruginită a dealurilor
și satele lumii, umile, fantastice
ce sunet îngropat în pămîntul memoriei.
Ce muzică îndurerată se naște.
Trec oamenii fără chip, purtînd în spate
casa lor, de suncie grea
luminată zilele, pierdutele
explodează pe ceruri, stea după stea
Ta, ta, ta, ta
aerul miroase a frică
și-are culoarea neliniștii, innegurată
degete lungi mîngiie moartea
și ne-o apropie, și ne-o arată
Ta, ta, ta, ta
Secolul schimbă
Numai accentul, numai mișcarea
dumnezeirii bătrînului Ludwig.
Flăcări lungi seceră zărea
armoniei abia visată.
Și ne-o apropie și ne-o arată...

Depozite de fum

Ce copilărie totală am avut
împărțită toată între depozite de fum
la marginea satelor, la marginea oșazelor
la marginea războiului care mai arunca
în noi
cite-o grenadă ca o amintire tandră
și învățam o, Doamne, ce repede-nvățam

ION ȚUGUI

Perpetuum

De unde-mi dărui liniștea cînd vine
iar eu nu sint materie-n repaș
și unde pleci ca o întunecime
clarvăzătoare pustnicului haos

se frîng augurii punților ce-s rupte
în ani m-am fost supus ca un oștean
de unde-mi dărui vîrstele-nterupte
cugetător necostenirilor în van

văd semnele ce-au cîtorit lumina
adaus făpturii mele cum spaima-n
muritor

acel stă fericitul dincolo eroina
eroic ferici-vor un diafan popor

de nu-l tăcerea sacral trist al amăgirii
de nu sint eu făptura care a fost și nu-l
ce sens mai are nimbul nemuririi
infrigurat în bronzul fixelor statui

bolnav de zel o vreme necumpătat
de lungă
m-ajung din urmă pașii atîtor semeni
bun
o umbră de la umbră alungă altă umbră
e-un șir de umbre timpului și-l răsuni

dar de al fost o dată al indoielii tale
și călător prin spații cenușă vorbitoare
s-a șters și urma tălpii de pe lumina-cale
și nu văd nici trecutul nici urme viitoare

și-i un blestem a crede-n desăvîrșirea
urii
în faptele iubirii mai dăinui neinvins
stai și ascultă frate ninsorile pădurii
cum peste-aceleași treceri perpetuum
au nins.

Ritual

Cît om încape într-o oră
și cît neprevăzut de la o Eleonoră
cîtă rumsare și cît declin
cîtă-mblînzire cînd mă închin

cît suflet due caprelor iezii
cît cer cu lumina amiezii
cîtă-ndoială de-nțelepciune.
cîtă iubire în cel ce supune

fereste-mi casa aceasta de toate
răsplătitoare sub vanitate
și de orgolii fereste-mă pace
șimpla mea idoli nu face

și iartă-l sceptrul pedepsitorului
în el pier și timpul și viitorul
fereste-mă de iertarea păcatului
și de mușenia incarceraului

dă-mi vîgla crustei apăsătoare
și străvezimea legănătoare

Iimbli străine, cîntînd și luptînd
totdeauna de partea lui Vasiok Trubaciov
și-a cățelușei Jucika, sacrificată
în cușca unei cărți de citire
aveam sentimentul că am fost uitați afară
într-o lizieră de salcimi înfloriți
fiind ea granița iubirii părinților noștri
cînd aerul era o maternitate imensă
noi, frumoși, desculți, numărîndu-ne
după fiecare asalt
asupra depozitelor de fum în care arseseră
ca niște eretici inconșienți
toate cuvintele.

Să ne amintim împreună

Să ne amintim din cărțile citite
doar pîlpirea unor imagini
flămînde și rezezi, ca fulgerul vara
din Război și pace, poate
doar cazacii mîncînd cartofi copți
pe marginea mării Iasnaia Poliana
din Blaga, spicele gemînd spre lună
din toate cărțile citite pe sub bănci, ceva
o, cite lumi s-au perindat acolo
ce plancton al bibliotecilor foiește-n adine
Doamne, oasele mele cresc în banca asta
memoria e ca un lagăr al speranței
și sint globul terestru al viselor
apăsîndu-mi ceafa spre rîndurile
care pierd cuvinte, cum ar pierde singe
Să ne amintim împreună
noaptea trage în noi
prin ferestrele oarbe.

Pronunții

Gud nait, gud lak, okel,
bonjur, bonsoar, ofviderzen, așa
spunem de-a valma noi,
poate ultima generație fără meditari,
poate ultimii care au văzut revistele

darul lentorii și-al rătăcirii
să incunune spaimele firii

și-apoi din mersu-mi orizontal
cal fiind zeul primordial
templul o paște arsă de arme
dă-mi ochiul zeului cînd doarme.

Prefacere

Due către mine cumpene de azi
și-aceeași sete se-noiște-n firi
răgazul pazei dreptelor virtuți
să pāvază pe amăgiri

ești tu același sau vin alții-n chip
convoi de umbre porți fără să știi
dă-i fiecărui templu și pămînt
și arcul pur către o nouă zi

o pulbere de vezi nu-i pulberea de-apoi
în ea stau semne sunetelor stau
te recompu serafic din cite suferinți
și cite moștenire și se dau ?

ei își aduci aminte frate din amurg
de-un crîng și de-un lăcaș în crîng
vai ziua de lumină și uită
iar bucuriile nu se depling

și nemiîntind vreme dai uitării rodul
ce-a incolțit în setea palidului clar
o trecere te vezi și nu-i și inapoi
spre fărăsensul pururi temerar.

Toleranță

Păcătosului iertarea în dar
gura lui sună sufletu-i tace
împacă-mă cu triumfu-i hilar
copacii din trupu-mi vor pace

netrebnicului sărutul i-l dărui
nu-i singur și-n sine cad grei
idolii-n care mai stărui
mers lipsit de temel

avarului avuții să i se cuvînă
căci lent e vîntul prin toate și scurt
deasupra-i stă moartea regină
mizeră a micului furt

omului bun dă-i somnul curat
și muzica limpede a zilei ce trece
și-ngăduie-i să moară netulburat
cum timpul adine și veșnic și rece.

Chip aminat

Ce-i în tăcere și în ce nu-i ce este
rogu-te vezi și taci dacă vezi
umbra-mi sărată preumbă prin codri
cirezii plîpînde de iezii

caut ce-a fost și iar va să fie
dar nu-i în timpul pururi rotund
umbra-mi plecată se-ascunde pe cîmpuri
cele ce-au fost și vor fi mă ascund

străbat orașe ca roua ideii
cînd naște năluți prin cele ce sint
miracol e caldul din ochii femeii
nașterea-i lumină plîngînd

pif și paf și poc
abia la douăzeci și mai bine de ani
poate ultimii care au făcut din televizor
un stilp al nivelului de trai și nu
un moft-acolo pentru bună seara copil
așa spunem noi și cumpărăm
tarte și trufe și ciungam nu ciunga —
cum cîntă bisnițarii mici lingă parcure —
și ne cioplîm, și ne civilizăm
negustori de cuvinte, neam ales
și dinți de plastic, și nevroze subtile
și pină iarba și pămîntul
încep să miroasă a amintire.

Latinități

Poartă, porta, pueria, la porte
cuvintele ca niște sclavi cărînd
amfore grecești din eternitate
negustori de cuvinte, neam ales
ce bine, ce bine că sintem de-ai lor
împreună umblind peste pielea Europei
tăbăciti de copite și rîți
unii trag clopotul cel mare de aur
alții numără generalii și filosofii morți
unii scriu în bibliotecă neatînse
alții s-au pietrificat de veghe la porți
ce bine, ce bine că sintem de-ai lor
ce bine că avem rude în soare.
totu-i să stăm, grăniceri, niște munți
care îmbătrînesc în picioare
pină la ei — doar ecouri tîrziu
doar vreun nume al nostru, mai viteaz
și mai mort

continuați, noi păzim acest verb
poartă, porta, pueria, la porte.

E liniște și pace

E liniște și pace pe planetă
și oamenilor le creșe piei de somn
numai un paznic numără secunda
și strigă-ntruna orb, bătrînii clovn

Iar casele s-au burdușit de somn
și somnul curge prin porți afară
aluneacă pe străzi otrăvitor
ca un inel planeta o-mpresoară

e liniște și pace, crește iarba
acoperînd cite-un pogon de morți
necunoscuți și singuri și departe
ora exactă scheaună la porți

dă-mi Doamne pe-nținsul ispitei
un gînd ce încă nu m-a cuprins
să fiu ca griul din coaja pitei
nedeslușitul invins

ce-i în tăcere și în ce nu-i ce este
dacă popasul aici mi s-a dat ?
nengăduit intru toate acestea
duc întrebări pe-un chip aminat.

Cîntec

Mă iartă această tristețe greoaie
și golul de lespede arsă
în mine revarsă un cer de convoale
și-mi dau ochii vîrstnici lumina lor
ștersă

pribeag în putere și veșnic eum lutul
măsoară-mă Doamne cu lumile tale
redă-mi pe cale necunoscutul
primejdia-infloririlor minerale

aud și m-adaug la cumpăna serlii
ziua în marile nunți s-a fost stins
eu ierburi m-am nins aprinse puzderii
ieri ca și azi și ca miine-au invins

și dacă mai tac e o laudă poverii
de-a fi precum toate tăcere au fost
tîrziu meu rost s-a dat invierii
vremelnic mi-e duhul de adăpost

pe cine înving eu glorie numînd
flacăra vie-n privirea cealaltă
prea mult mi-e brațul spre cer aburînd
prelungă pedepșă din vechea unealtă

Autograf

Acest delir eu celălalt
deșiră vami opreliști alt
tăcut sub tei tărîm al tău
eu sint cel bun și sint cel rău

ca o corolă de vagi stări
trăiește zvîrlit de-asemănări
prea dur e lutul dat să vadă
și drumul iute ca o spadă

ci cui un ochi i-am nins e-o floare
prea iubitor de ce nu doare
cînd din vremelnicii i-ascult
eu cui un timp i-am dat mai mult

de voi veni el va veni
e-n noi mereu o nouă zi
cel dus și-a fost încă există
ca o fatalitate tristă

doar ceața frunții ne ascunde
și frunțile se rup sub punte
și trecem vii în altă stare
eu blindul măștii-n adulare

putreziciunile se schimbă
și chipul naște altă limbă
și stă sub ierbi tărîmul tău
cît sint cel bun și sint cel rău.

EUGEN EVU

Cîntec pentru poezie

Nu scriu doar pentru glorie pe măsură
Nu scriu doar pentru un prezent călduț
Cuvintele să-mi pilpiie pe gură
Sau în nisipul lor, drept arătură,
Să mă ascund de moarte, ca un struț.
Nu scriu pentru iubiri municipale
Statule nu-mi visez în vreun oraș
Năting cercetător prin vorbe goale
Zadarnic cauți hîrtoagelor locaș
în casa mea săracă-n râmăștie...
Nici rug, nici vatră-n care ard minuni
Nu vei găsi în urma mea... șuvițe
din nimbul vreunui inger, prin făciuni.
Avea mea-i în mine. O voi da
Acelui ce ascultă în tăcere
Pădurea hohotînd sub ploaia grea
și riul nălucînd în adiere...

A fi poet

Să fii poet într-un oraș departe
De centrul lumii, fericit că ești.
Să scrii împotrîndu-te la moarte
Să fii poet, să nu te nelumești.
Să rabzi ce rabdă pasărea în cer
Dar n-are timp căci trebuie să zboare
Cînd știi că vînturile vin și pier
Iar tu-mpotriva lor vislești spre soare
Să fii poet să faci din asta dramă
Doar pentru ochii tăi uitați de plîns
Să știi că-nvingi doar dacă ești invins
De tine însuți, cînd te-nvingi din teamă.
Să fii poet chiar dacă taci furtiv
Cînd alții hohotesc cenuși și pleavă
Doar taina s-o sporești cu tine, gravă,
Pentru un ceas prielnic de minuni...

Elegie de Noiembrie

Sint mari căderi de aur în valută
La bursa destruzirilor prin frig
Rămăs copil și-ademenit pe-o plută
Spre-un loc înalt din munte eu mai strig

Și nu e spaimă, nici vreo boală nouă
Pe care-o port în taină printre voi
Eu sufăr, prieteni, doar de-această rouă
De brumă sufăr și de glas de foi

Iar toamna asta parcă a mai fost
și-acum o simt cu-un fel de nelumire
Prin foșnetul de roze-n cimitire
Tristețea mea imploră-un adăpost

Nu vreau să vă contaminez. Departe
de mine gîndul asta, nici nu pot.
Dar simt în mine azi mai multă moarte
Decît sint viu și-n viață mă socot

Iar crima care-n hohot se petrece
Prin arborii aceștia smulși în cer
N-o văd ca o metaforă, nici sper
în învierea lor, cînd iarna trece...

Eu văd doar Moartea. Moartea, înc-odată,
Exacta moarte-a celor care mor.
Dă-mi, Doamne, ochi și grai și-n viitor
Să mă revolt în legea ta, deșartă !

MARA NICOARĂ

Ars poetica

Nu devii măreț cît muntele
Dacă scrii despre munte.
Nu devii un ceasornic roșu
Dacă scrii despre zăpadă.

Nu devii liber
Dacă scrii despre păsări și nici nu devii
pasăre.
Nu primești glonte în piept și nu devii
erou

Dacă scrii despre erou.
Nu ai nici un pic de liniște
Chiar dacă scrii despre noaptea adîncă.
Nu auzi de acolo mugetul stelelor rătăcite ?
Numai dacă scrii acele cuvinte
Care devin mîngiere,
Care le aduc aminte oamenilor că sint
oameni,
Fiecare o ființă unică și prețioasă
În lumea aceasta,
Numai atunci ești poet,
Numai atunci ești măreț cît muntele
Care este sufletul oamenilor
Din patria mea.

ANA-MARIA IVAN

Moment

au fost seri tîrziu
și zile de toamnă
și iarnă a fost
și încă e iarnă
au fost nopți de somn
și zile de școală
castani au mai fost
și ore de vară...
din toate-or mai fi,
dar cum, nu se știe
veni-vor cîndva
de-or vrea să mai vie
acum stînd așa,
în casa pustie,
cule sufletul mut
pe-un teanc de hîrtie ;
și-aș vrea să mai sui
grădini pline-n toamnă
aș vrea, aș tot vrea...
dar încă e iarnă

Un muzeu in labirint

Impresionismul sau tentația clipei (VI)

Un pictor fericit

Autoportret in creion

Există mai multe moduri de a îmbătrâni. Pe măsură ce îmbătrânește în autoportretele sale, Goya devine mai sumbru și mai sarcastic. Rembrandt, mai amar și mai singur, mai scirbit de liota creditorilor și de ticăloșia lumii. Botticelli dispăre în cirji pe străzile Florenței și nu mai știm aproape nimic despre el. Leonardo se exiliază, luind cu sine enigma Giocondei. Michelangelo dă tircoale noaptea, călare, catedralele San Pietro, visind la cupola a cărei machetă a făcut-o, ori dezleagă cu dalta pașii dibuitori din Pietă Rondanini, mai orgolios ca oricând și mai disperat ca oricând. Titian privește seniorial, aureolat de glorie. Cézanne nu mai iese din birlog decât pentru prieteni sau artiști interesați de pictura lui. Courbet se prăbușește sub loviturile procesului și exilului. Degas, aproape orb, devine izolat și amar. Dürer, bulversat de Reformă, caută expresia supremă a artei în simplitate. Gauguin, după o sinucidere ratată, îmbătrânește prematur. Munch își interoghează patetic destinul. Rubens își trăiește somptuos gloria. Tiepolo își stinge luminozitatea cerurilor cu nori aproape violeți. Tintoretto devine tot mai anxios... Nici unul nu a îmbătrânit ca Renoir. Dar ciți îmbătrânesc ca Renoir? În timp ce bătrânețea altora rămâne a adesea de compasiune sau de revoltă, bătrânețea lui Renoir stărnește în noi un sentiment de admirație aproape mai mare decât arta lui.

Rembrandt ieșea în ultimii ani numai noaptea. În schimb, Renoir nu se izolează mai mult decât înainte. Nu pictează mai puțin decât înainte. Nu izbucnește în risete sarcastice ca Goya și nu se insingurează ca prietenul său Cézanne. Continuă să picteze sub ochii celor din jur cu același aer de pasăre care cîntă. El e mai puțin profund decât alții, dar e mai plin de dorința de a plăcea. Descoperă mai departe frumusețea banalului cu o inepuizabilă forță de a se minuna de lucrurile firești și nu observă ceea ce e urit. Frumusețea e acolo unde știm s-o vedem, pare să ne spună el.

În artă, ca și în viață, lumea n-a dus lipsă de profeți. Și în măsură în care profeția este o formă organizată a speranței, poate că acest lucru este chiar normal. Dar nu cred că Renoir s-a gândit vreodată serios să profetizeze ceva. El se mulțumește să picteze. Nu cere naturii decât ceea ce ea îi oferă singură. Și, probabil, de aceea natura îi oferă atât de mult. Pictura lui cîntă. Un cîntec discret, luminos, fericit și limpede, care eludează tristețea, ca și cum în lume n-ar exista decât ceea ce îi place lui Renoir. În fața lui ne-am putea plînge de prea mult farmec naiv, cum se plîngea el în Italia de prea multă frumusețe. Căci, într-adevăr, priveliștile frumoase au uneori inconvenientul de a îmbăta ochiul împiedicându-te astfel să gîndești. Simți cum o bucurie ciudată anulează treptat întrebările și nu mai vrei să tulburi acest calm fericit. Dar în universul lui Renoir ceva te împiedică, totuși, să duci reproșurile prea departe. Există, desigur, singurărie, există disperare, dar poate miza arta pe ele? Există neant, există abjecție, dar e nevoie să ne-o repetă și arta? Poate că uneori e nevoie, tocmai ca să ne îndărmăm să ne apărăm. Dar în aceeași măsură avem nevoie și de cei care ne ajută să reîncepem mereu, să ne gospodărim mai bine rezerva de optimism. Deși, lucrul cel mai greu pe lume e, probabil, să surzi pînă la capăt.

Pictorii triști, cînd au vrut să fie luminoși, s-au simțit cumva obligați să facă lumina violentă, să atragă atenția asupra ei, în vreme ce Renoir știe parcă să caute fericirea în orice: într-un fruct, într-o floare sau în privirea fugară a unei femei. Și dacă acest fapt nu ne miră în tablourile de tinerete, el ne umple de admirație la „un artist care nu mai poate folosi decât două degete pentru a minui penelul. Schopenhauer scrisese la 31 de ani primul volum din *Lumea ca voință și reprezentare*. La 70 de ani, un pictor infirm refuză să creadă ceea ce un filozof declarase încă tînăr. În locul îndoielilor, el pictează un buchet de trandafiri. Și spre deosebire de pictorii triști care, vrînd să mărturisească o bucurie, ridică tonul de teamă că nu vor fi auziți, el nu strigă. I se pare mai convingător să vorbească normal. Bucuria lui seamănă foarte bine cu verile normale, cu arborii sub care și noi am privit, poate, lumea într-o amiază de vară cînd aerul vibra deasupra pașiiții calde sau deasupra unui riu. Treaba filozofilor pesimiști dacă vor să privească totul cu ochi sumbri. El știe că lumea este aici și că el se află pe lume pentru a o picta. Cu două tuburi de culori poate răsturna pe masă o amiază de vară. Și așa cum în serile cînd mergea la Café Riche răsfoia la întimplare un mare dicționar în 17 volume, pescuind amănunte cu care în discuțiile din seara aceea își „infunda” prietenii, nu-și caută mult subiectele... Există ceva mai dificil decât fericirea. Simți nevoia să adaugi: s-o întîmpini cu simplitate; după cum există ceva mai grav decât nefericirea: să te resemnezi cu ea și s-o accepți.

Probabil, în muzică (Gounod i-a recomandat, se pare, tatălui său să-l îndrume spre o carieră muzicală), Renoir s-ar fi simțit atras de Mozart, așa cum în pictură îi ia apărarea lui Fragonard. El știe că lumea admite greu să considere mare un artist care nici măcar cînd ride n-o face zgomotos. Totuși nu scoate exclamații de om sau pictor fericit. Își curăță liniștit penelul și se apucă de lucru, fără declarații și gesturi patetice de care au nevoie cei ce trebuie să se convingă în primul rînd pe ei înșiși că sînt fericiti.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Alt dascăl de țară: Ion D. Isac (II)

...Si rostindu-i numele, în memorie, vechile reminiscențe aduse din firidele timpului încenșat s-au reînprospătat și s-au însuflețit, ca să-și ceară cu impetuoasă parca dreptul la mărturisire, menite să rotunjească imaginea omului admirabil și a pilduitorului învățător de țară, care a fost Ion D. Isac, din Pojogenii Gorjului.

Desigur, nu e locul să le înșir aici pe toate, fiindcă n-am gîndit să-i fac biografia și nici să-mi scriu amintiri, dar citeva din ele care au o îndubitabilă încărcătură de substanță și care-i vor defini comportamentul și simțămintele, cugetul și individualitatea, le voi nota ca pe un elevat exemplu de bun-simț țărănesc. Sănătos și înalțabil și de stegar politic neînfricat, înflorat de actul patriotic și împătimit, pînă la fanatism, de acela de dreptate.

Era la început de an 1936. Două alegeri parțiale, la Mehedinți și Hunedoara, fuseseră sorocite pentru completarea a două locuri de deputați vacante în Parlament.

Fascismul și nazismul — negre și pustietoare surori gemene — erau în plină și zgomotoasă ofensivă. Mussolini pornise războiul împotriva Etiopiei, iar Hitler repudiase rînd pe rînd tratatele care legau Germania de Liga Națiunilor, ca să se aventureze — sub privirile rătăcite și mințile amurgite ale circumvoitorilor de pretutindeni — în freneticele lui campanii de înarmare și de anexiuni teritoriale, care va duce la declanșarea demențială a ultimei conflagrații mondiale.

În momentul acela și în contextul acesta, confruntarea politică de la Mehedinți și Hunedoara depășise într-un totuși luptele uzuale în asemenea circumstanțe dintre partide și fracțiuni, ca să devină două coaliții puse față-n față, una care grupa toate forțele democratice și de stînga din județele respective, alta pe cele de dreapta, iar rezultatele finale urmau să fie considerate ca un sondaj asupra realităților și orientării spiritului public românesc.

Victoria a fost categorică a democrației. La Mehedinți s-a ales doctorul Nicolae Lupu și la Hunedoara fruntașul transilvănean Ghiță Pop. Și voi spune că Ion D. Isac, consecvent cu crezurile lui și întuind ireproșabil primejdiile ce veneau de la dreapta — nămiți organizați în sucursalele stîndiate de Berlinul revanșard și de Roma cămășilor negre — s-a avîntat cu încreștarea lui dirzenă și cu toată pasiunea care îi era proprie, în această încercare acerbă, prezent alternativ și la Hunedoara. dar mai ales la Mehedinți, călcînd sat cu sat și cătun de cătun, în perioada propa-

gandului electoral și să fie lîngă ceilalți, unul dintre cei mai activi și mai neobosiți combatanți ai răsunațoarelor izbîzîni din epocă, denunțînd cu inteligență și curaj, atunci ca și altă dată, demagogia dreptei, pseudodoctrina ei, ideologia-i fundamentată pe aservire și trădare, pe bită și glonț. Și alături de I.G. Duca, de Victor Iamandi, de George Fotino, de Mihail Berceanu, de Tiberiu Moșoiu și de Costel Tătăranu, de Armand Călinescu, de Virgil Madgearu, de Petre Andrei, de profesorul Traian Bratu, de Mihail Ralea și de Dinu Simian, de Nicolae Iorga, de Gr. Iulian și de doctorul Nicolae Lupu, ca și alții alții încă, numele lui Ion D. Isac trebuie însemnat printre cei care au militat contra pestei verzi și care a figurat pe liste de condamnare la moarte, emanate din misteriosul și fantomaticul tribunal legionar. Că unii au fost uciși și alții erau în perspectivă, este o altă poveste, dar lucrurile, în nuditatea lor, așa au stat.

Ion D. Isac n-a fost în viața noastră publică un reticent, un calculat sau un ezitant. Și cu atît mai puțin un capitulard. Vocea lui se făcea auzită și gîndul și-l spunea deschis, înfruntînd întodeauna cauzele cele mai spinoase și cele mai delicate care veneau în atingere cu interesele țării, ale clasei lui țărănești, ale muncitorimii, ale celor exploatați și năpăștiți, ale libertății ale dreptului și ale dreptății. Și ducea o acțiune pînă la capăt cu toate riscurile pe care le comporta și în toate răspunderile și consecințele ei; iar pentru stînga românească, Ion D. Isac a fost mai mult decît un sprijin: era un stîlp al certitudinilor. Pe Ion D. Isac se putea conta.

Îmi amintesc că în 1936 începuseră și la noi, după rețeta hitleristă, autodafeurile. Bande de huliganii ai dreptei împiedicau expediția pachetelor cu ziare democratice în provincie, ca și distribuția lor la chioșcurile din Capitală, le strîngeau și le dădeau foc la rîspîntii de străzi mai populate sau în piețe publice.

În București problema s-a tranșat repede odată cu intervenția echipelor de muncitori comunisti de la Grivița și cu lucrătorii socialisti din tipografie. Dar molima idioată pătrunsesse și în alte crase din țară.

Scriam la „Zorile”. Em. Socor, directorul gazetei, l-a chemat pe Ion D. Isac și l-a pus în temă, cerîndu-i să zădărnicească, prin oamenii lui de la Tg. Jiu, tentativele de a opri difuzarea și de a arde gazetele. Și Ion D. Isac s-a executat cu promptitudine astfel încît la Tg. Jiu situația s-a păstrat normală, fără nici un incident.

Dar toate actele lui poartă pe-

cețea marilor sale omenii: contribuția la legea conversiunii datoriilor agricole, întemeierea Ligii contra cametei, asistența medicală la șate, școli și cărți de școală gratuite pentru copii — și pentru amîndouă acestea s-a zbatut în Parlament —, sprijin efectiv pentru zonele lovite de vitregiile naturii, și-mi aduc aminte că în urma cuvîntării lui din Camera, în 1929, s-a venit cu propunerea — care s-a votat în unanimitate — ca deputații să cedeze diurna pe o zi în favoarea cantinelor școlare din județele bintuite de secetă și de foamete. Mai ilustrativ însă, pentru structura și sensibilitatea lui, mi se pare însemnarea pe care o face, între două asalturi spre inamic, în ziua de 24 august 1916, în cartea sa *Zile de zăbucium și glorie*, de unde citez: «Ce fac sentinelele? Știu că sînt la locul lor, Uzi, chinuți de frig și ghează, concentrîndu-și toate puterile fizice și toate speranțele sufletului stați nesclintiți la datorie. Mă duc să-i văd. Cîteva vorbe și apoi: „mergeți la tranșeu, domnule sublocotenent, că avem noi grijă.” Ce poate fi mai frumos, mai înălțător, mai sublim decît urmele ce-mi lasă-n suflet acele vorbe pline de curățenie sfințită?

Viața de școală mi-a procurat multe mulțumiri. Dar nici una din ele nu mi-a dat fericirea pe care o simt astăzi dovedind calitatea atît de scumpe în sufletul acestora pe care societatea mai înaltă i-a socotit dezmeștenii soartei, robii pămîntului. Ei dovedesc acum că sînt moștenitorii idealului național și că tot ce au îndurat în cursul deceniilor de la străinii fără suflet și de la circumvoitorii nerecunoșcători și fără milă au făcut-o numai ca să-și păstreze și să-și întărească ființa pentru momentul încercării cînd va trebui să întregească neamul».

Dealțul, în toate faptele și trudele lui, în tot ceea ce a sădit și mai nădăjduia să sădească, se vede limpede că a mers — oricît de greu va fi fost — pe un drum rectiliniu și că n-a cunoscut niciun absente sau abateri de la feluri și năzuințe, asta constîntîndu-i în fond valoarea-i umană și noblețea lui de spirit. Și, încheind aici, voi da și datele pe care nu le știam și pe care le-am aflat în răsîmpul acestei săptămîni: Ion D. Isac s-a născut la 18 martie 1893 și a încetat din viață la 7 martie 1962, iar tatăl său, Dumitru, plugar din neam în neam, a fost între primii țărani din Pojogenii Gorjului, știutori de carte.

L. KALUSTIAN

Inscripțiile Panteonului

„...Pe oasele lui se odihnește pămîntul României”. Această inscripție simplă, eternă, săpată adînc în platră, duce cu ea gloria nepieritoare a unuia dintre cele mai luminoase pagini ale istoriei noastre. Ea se numește Mărășești. Aici a fost sfărîmată năvălirea vrăjmașă crotopitoare, aici au fost salvate țara, de pierdere independentei, poporul, de umilînțele invidiosului. Așa cum scrie pe Mormîntul ostașului necunoscut, de unde am citat versul de început, pe oasele lui, ale ostașului român — fie el Grigore Ignat, Ecaterina Teodoroiu, Gabriel Pruncu sau Măriluca Zaharia, fie el cei peste 21.000 soldați din Ardeal sau din Muntenia, din Moldova sau din Țara Vrancei, care s-au jertfit în acel memorabil august 1917 — eroii neamului au intrat în Panteon, aidoma străbunilor de pe vremea lui Decebal, care au urcat pe Columna vitejiei și a continuității, lucrînd și unii și alții, în vremuri neprielnice nouă, la istoria unuia dintre cele mai vechi popoare ale continentului.

„Întru gloria eroilor neamului” stă scris cu bronz pe frontispiciul Mausoleului Mărășești, semn al pioasei și nemărginite recunoștințe a urmașilor. Mausoleul acesta s-a înălțat din inima fierbinte a neclintitelor noastre femei, cele care au pierdut în război ce aveau mai scump — bărbatul sau feciorul. Ele doreau ca memoria miilor și miilor de eroi să fie cinstită, cultivată într-un lăcaș al eternității, care să dănuie cit poporul, să fie ca o lecție de istorie pentru viitorime! Impozantul monument a fost conceput de arhitectul George Cristinel și C. Poponiu. Picturile din „Cupola Gloriei” sînt executate de Eduard Săulescu, iar sculptura de pe friza exterioară, redînd scene din bătălia Mărășeștilor, a fost executată de Ion Jalea și Cornel Medrea. Mărețul monument care panoramează cîmpul istoric al Mărășeștilor a fost executat între anii 1924 și 1938.

Fie că e vorba de Mausoleu, fie că vorbim de Monumentul ostașului necunoscut sau de muzeul luptelor din Iulie-august 1917, la Mărășești istoria românilor are un mărășești sanctuar, al cărui prag este

trecut anual de peste 130.000 vizitatori, din țară și de peste hotare. În fiecare an, în prima duminică a lunii august, organizația revoluționară de tineret împreună cu forurile culturale județene desfășoară aici o grandioasă manifestare evocatoare, de profundă rezonanță patriotică. În mijlocul tinerilor, la această manifestare educativă, șosec, din toată țara, octogenari și chiar nonagenari, veterani ai acestui război pentru apărarea patriei, pîntru unitate și reîntregirea țării, aducînd omagiul lor pios foștilor camarazi de arme căzuți la datorie.

Înălțat din durerea și sacrificiile întregului popor, Panteonul de la Mărășești duce în timp un memento nemuritor, o mărturie a frumuseții și generozității nemărginite a sufletului românesc. Iată de ce azi, ca o datorie sfințită, trebuie să veghem la monumentele noastre, să le punem în valoare, să le facem amfiteatrele educației patriotice — așa cum și este, de fapt Mărășeștiul!

AL. CRIHANĂ

Tinerii trebuie să știe

Dicționar de lagăr

Kein Platz
La Birkenau-Auschwitz war kein Platz, nu era loc pentru morți; de aceea, morții erau arși în crematoriile. Nici pentru vii; de aceea,

încă de pe peron, aproximativ 80 la sută din cei sosiți erau duși direct în camerele de gaze.

La Birkenau-Auschwitz war kein Platz, nu era loc nici pentru crematorii; doar pentru patru. În zilele și nopțile în care crematoriile nu făceau față, oamenii erau arși pe ruguri aprinse de-a lungul unor șanțuri. Cenușa nu ocupa prea mult spațiu, chiar dacă provenea

de la milioane de cadavre. O risipea vîntul.

Lucrurile aduse de-acasă n-aveau unde să le pui: erau luate și trimise în Reich. N-aveai cum și unde să-ți păstrezi măcar o amintire.

Atunci mi-am transformat sufletul într-un mormînt și am îngropat în el tot ce-am pierdut. Dar amintirile n-au intrat. Abia mi-au încăput toți morții.

Sînt singur. În sufletul meu kein Platz mehr, nu mai este loc pentru nimeni și pentru nimic.

Nici pentru mine.

OLIVER LUSTIG
foștul Häftling nr. 112398

Vom vorbi, de această dată, despre curaj, un anume curaj — acela al televiziunii — de-a programa și de-a da pe postul național un film excepțional *Fahrenheit 451*, în regia lui François Truffaut.

Urmărind acest film, este imposibil să nu asemui televiziunea, fie și pe durata vizionării, cu o bibliotecă uriașă, pregătită să se războiască direct cu acei care spun mereu nu adevăratei culturi sau li întorc spatelul cu indiferență.

Sirene, uniforme negre, mașinile ale pompierilor zorind să aprindă ruguri din cărțile lumii ce încă nu au fost distruse. În fiecare zi este arsă opera unui mare scriitor. La 451° F hirtia arde, iar călăul se bucură. El și-a schimbat doar veșmintul — are unul alb ce mimează ideea purității. Cultura este interzisă, ea dăunează, ridică probleme, tulbură conștiințe.

Sirenele se aud din nou. S-au găsit iar cărți. Televizoarele devin ascunzătoare pentru cărți, frigiderale ascund acum un alt fel de hrană, hrană pentru suflete și minți. Asumându-și toate riscurile, oa-

menii-oameni salvează cărțile, transformându-se ei înșiși în cărți, oameni-cărți. Mesajul este cutremurător și de fapt in-

Un om — o carte. Cărțile au apărut din oameni și se întorc literalmente în ei. Oamenii — cu toții — sînt Biblioteca.

Televiziunea-carte

tregul film este un semnal de alarmă adresat umanității în vederea salvării valorilor spirituale, un apel la pace, la neliniștea creatoare, generatoare de liniște a civilizației.

Programind acest film, care nu e îndreptat împotriva televiziunii ca mod de cultură, ci a televiziunii ca refuz al culturii, ca surrogat ușor și moleșitor, programind acest excepțional film-proble-

mă, televiziunea noastră și-a mai rostit o dată propriul ei crez, propriul ei rost în socialism: de a face cultură, de a pune probleme, de a fi o carte vie.

Din această perspectivă, cu această optică, am privit câteva din emisiunile săptămânii. Unele respiră într-adevăr sănătate de spirit, robustețe, voință de mai bine. Foste impresii pe care ne-au lăsat-o studenții craioveni ce au participat la emisiunea Clubul tineretului, emisiune realizată de Elisabeta Mondanos și Luminița Dumitrescu-Suciu. Am văzut tineri preocupați de munca lor, de tot ceea ce se întâmplă în lumea, dornici să facă lumea mai frumoasă, după chipul și suflătele lor. Altele, din contră, par câteodată lucrate de mîini de pompier în alb. Ele refuză ideea, refuză frămîntarea, sînt vide. Unele emisiuni de varietăți întrunesc, din păcate, multe din aceste trăsături ale nimicului poezic.

Căutăm, așteptăm în permanență televiziunea-carte, televiziunea cu probleme.

ELENA GRECESCU

Monotip

Revista *Tomis* (nr. 3) ne prezintă cele 16 pagini ale sale întocmite într-un judicios spirit gospodăresc. E evidentă preocuparea redacției ca sumarul periodicului să cuprindă cit mai multe și semnificative fațete ale realității doborogene. Multiplele relații și informații din varii domenii de activitate ne invită, excluzind orice urmă de monotonie, la lectură. Vom concretiza doar prin câteva exemple: reportajul literar, dar nu literaturizat, Geneze, despre munca și truda celor 496 de hidrotehniciști pentru realizarea acelei „geografii ofensive” a noilor porturi

Agie și Media, semnat de Nicolae Fătu; articolul despre o problemă acută: Incidența mediului marin asupra dezvoltării economice de dr. Geza-Iuliu Müller; pagina închinată celui de-al doilea Congres internațional Ovidianu conținând semnăturile Georgetei Voivozeanu, Mihail Nasta, Ioan Micu; eseu Sadoveanu și Dobrogea, de Rodica Florea. Foarte exigent, Nicolae Motoc la rubrica „Aspecte literare” cînd recenzează cartea de versuri a lui Petru Văluțanu: *Amințirea lucrurilor*. Dintr-o convorbire, bine condusă de Constantin Vișan, cu Ecaterina Oproiu, reținem, printre altele afirmații de interlocoare: „În calitate de critic de film, mă preocupă mai puțin și-nții să trezesc în mine, și, bineînțeles,

în măsura posibilităților, și în breasla noastră convingerea că nu sîntem numai determinați, ci și determinatori, adică nu numai efecte, ci și cauze, nu numai apă, care reflectă chipul, ci și chipul care se apleacă asupra apei”. Cuvinte, credem noi, valabile nu numai pentru critica de film... În *Despre muzică și poezie*, C. Tudora are ca interlocutrice pe Nina Cassian. Bine reprezentat și sectorul liric. Regretăm lipsa schițelor sau a unei nuvele care, neîndoișor, prin prezența lor ar fi mărit atractivitatea paginilor. ● În numărul 42 al săptăminalului clujean *Tribuna* aflăm un util și avizat grupaj de „dezbateri”, prin care ni se înfățișează o seamă de

lucrări cu caracter istoric apărute recent în vitrinele librărilor. Grupajul poartă supratitlul: *Istoria, lecție pentru prezent*. Tot în acest număr al *Tribunei* am mai întîlnit recenzarea de către Ion Lungu a trei cărți pentru copii, fapt care se întîmplă cam rar prin culoarele revistelor noastre cu excepția, bineînțeles, a prilejului oferit cu anuală generozitate de Ziua copilului. ● În *Contemporanul* din 17 octombrie o surpriză plăcută... și substanțială: șase pagini de literatură... de bună literatură.

TRAIAN STOICA

Dreptul la replică

Intrucit în revista „Flacăra” a apărut un interviu care pune în circulație o sumedenie de date false și de comentarii răuvoitoare privind critica de artă ce se face astăzi la noi, va rog, nu numai intrucit sînt direct implicat, dar și în calitate mea de secretar al secției de critică a Uniunii artiștilor plastici, să publicați, conform dreptului la replică, lamuririle de mai jos:

Se întîmplă atât de rar ca problemele critice de artă să fie aduse în dezbaterile publice, încît inițiativa revistei „Flacăra” de a rezerva acestor probleme, în numărul său din 16 octombrie a.c., o pagină întreagă e mai mult decît îmbucurătoare. Notabilă este și vigilența cu care, în aceea pagină, Raoul Șorban se apleacă asupra stării morale a „vesel din care face parte, la o vîrstă cînd alții își cîntăresc mai curînd propria viață sau se grăbesc să-și definească opera. Informațiile pe care domnia-sa le transmite cititorilor, de-a lungul copiosului interviu consemnat de Mihai Pelin, sînt totuși de natură să arunce o lumină bizară asupra unui district al culturii românești contemporane care, fără a fi scutit de tensiuni interne, de acute insuficiențe și incertitudini, se străduiește să-și alinieze în chip onest eforturile la aspirația generală către echilibru calitativ și eficacitate socială. Din respect pentru public și pentru nivelul atins astăzi de mai toate compartimentele culturii umaniste, ne simțim datorți să temperăm acele părți ale discursului care colorează subiacent întregul discurs al profesorului Șorban. „Situția actuală — spune domnia-sa — este pur și simplu absurdă”. Se vorbește de „lipsă de responsabilitate”, de „venituri licite”, de „camariță”, „imoralitate” etc. ca și cum, cu două-trei excepții, breasla criticilor de artă ar fi o adunătură de delincvenți fără altă preocupare decît să fure la cîntar. Pînă de considerațiune pentru ceea ce s-a realizat în artă și în critica de artă în perioada interbelică, Raoul Șorban are aerul de a declara că în ultimele decenii ambele domenii merg în derivă. E o filosofie care nu are nimic de-a face cu zimbetul benign pe care îl ațîțează în fotografia din revistă. Și o filosofie care nu are nici măcar senza un înțeles spirit critic. Ea dismulează doar o crepusculară acreamă, o cronică ranchiună, așadar un simptom tipic pentru conștiințele resentimentare.

Mărturisim că nu ne-am fi grăbit să scriem rîndurile de față dacă revista care publică interviul incriminat n-ar avea audiența pe care o are și dacă textul interviului n-ar fi atît de amplu. Pentru majoritatea colegilor săi de breaslă, Raoul Șorban e, de mult, un caz clasat. Nu-l mai la nimeni în serios și numai cînd apare cîte un reporter străin din domeniul poate justifica așezarea numelui său „en vedette” într-o pagină tipărită. Șorban și-a confecționat o derutantă alură universitară și practică o formă de afabilitate care poate păcăli lesne un interlocutor neprevenit. În rest, totul e imposibil. Ajuns la pensie, „profesorul” Șorban nu s-a remarcat niciodată prin vreo întreprindere profesională notabilă. „Monografiile” de care pomenește medaliul biobibliografic din „Flacăra” sînt fie sumare prefete de serviciu (vezi cele câteva pagini despre Frans Hals), fie, în cel mai bun caz, modeste esuri alba atingînd patruzeci de pagini. Laolaltă, ele ar putea constitui doar palmaresul unui tînăr promitator și nicidecum bilanțul unei cariere științifice prestigioase, care să dea drept de judecată asupra altora. Cît despre lucrarea privind „școala de la Baia Mare” cu care Șorban își amăgește colegii (și pe sine însuși) de cînd îl știm, ea face parte deia din anecdotică breslei noastre. Din condeiul prezumptivului ei autor n-a ieșit pînă acum nici o singură carte de sinteză, nici măcar un simplu manual u-

niversitar. Iată de ce socotim cutezanța cu care Șorban amendează „activitatea preponderent orală” a unor confrăți drept sinucigașă. „Activitatea preponderent orală” e, încă, o formă de activitate. Ce-i poate opune „ultimul director al Conservatorului de muzică și artă dramatică din Cluj” (așa scrie biograful său din „Flacăra”) nu se știe și nu e de știut. Fapt e că acel critic pe care Șorban — fără să-i numească — îi dojenește pentru nevrădnicie, explicîndu-le că „nu trebuie să acționeze într-un cerc de inițiați” sînt, toți, înfinit mai cunoscute de publicul larg decît este el însuși, devenit astfel victima ideală a propriului năduf. Pe Ion Frunzeti și pe Dan Hăulică îl știe toată lumea care cultivă la noi artele vizuale. Îi știu și cei care îi iubesc și cei care îi detestă. Raoul Șorban în schimb e cu adevărat închis într-un „cerc de inițiați”. Interviul din „Flacăra” este, credem, cea mai spectaculoasă leșire în public a vieții sale.

Ar fi simplu și, pentru cititori, amuzant să facem o analiză riguroasă a opereii lui Șorban, atîta cită e. Ar însemna, e drept, să ne irosim răbdarea într-o operațiune sterilă. Sîntem în orice caz gata să o facem dacă cumva „profesorul”, lipsit cum este de instinct de conservare, ne-ar cere-o. Deocamdată, avem dinaintea textului interviului său, suficient de bogat în enormități și otrăvuri, ca să ne oblige la cîteva igienice puneri la punct. Ne vine ușor să o facem pentru că verva polemică a lui Raoul Șorban n-a avut precauția să-și regleze tirul cu precizia necesară. Atacul său e o capodoperă de autoanulare. Și iată cum. Cîte sfîrșituri interviului, cel întrebă abordează delicata chestiune a specificului național și protestează radical împotriva aceluia care nu acordă valorilor românești nîmbul pe care ele îl merită. Șorban refuză, pe bună dreptate, să accepte că „am rămas de căruțe în domeniul artistic” și demască „încercările unora de a crea mereu artiștilor complexe de inferioritate”. Or, tot restul interviului său cade sub incidența unei astfel de proceduri. Critica de artă a zilelor noastre e penalizată în mod global, în afara discuției rămînd doar trei nume solitare: Virgil Mocanu, C. R. Constantinescu și Mircea Tocea. Dar și cu aceștia trei Șorban se incurcă. El se arată „plăcîndis de critica uzuală de prin reviste”, uitînd că în persoana lui Virgil Mocanu și a lui C. R. Constantinescu el îi laudă tocmai pe aceia care o practică în mod constant, deținînd rubrică permanentă (deloc plăticoasă) la „România literară” și, respectiv, la „Contemporanul”. Despre alții alți critici de toate vîrstele care — în limitele spațiului tipografic existent — fac meserie cinstită, Raoul Șorban nu are nici o cunoștință. Mihai Drîșcu, Constantin Prut, Mihai Ispir, Andrei Cornea, Gheorghe Vida, Grigore Arbore, Marina Preutu (mulți dintre ei i-au fost, printr-o fatalitate administrativă, chiar studenți), apoi Radu Bogdan, Amelia Pavel, Vasile Drăguleț, Dan Grigorescu, Octavian Barbosa, Radu Ionescu, ca să nu mai vorbim de Ion Frunzeti și Dan Hăulică — soști cu brutalitate din joc — toți par să fie, pentru aproape anonimul Șorban, eroi unei colectivități „fallimentare”. O carte a subsemnatului e expedită cu o re-credință premeditată calomnioasă în zona teosofiei de tip steinerist, și aceasta pentru că în cele peste 200 de pagini ale ei îl citez o dată pe Rudolf Steiner. Îl numeam, la locul cu pricina, „un straniu personaj de la începutul veacului nostru”, și mă slujeam de el pentru a ilustra o variantă a interpretării postromantice a simbolurilor. Șorban pretinde însă că îl iau drept o autoritate în materie de artă și se miră retorice. Printr-o asemenea manevră s-ar putea demonstra atunci că și George Călinescu îl socotea, pe același Steiner, o autoritate în plan estetic, de vreme ce l-a trecut în bibliografia „Universului poeziei”. Că Raoul Șorban nu percepe decît accidental ceea ce e contribuție românească în istoria

și teoria artei rezultă și din inventarul pe care îl face aparițiilor editoriale de la „Meridiane”. Toate traduceri — spune Șorban — cu excepția unei monografii de Dumitru Dancu. Dar „Biblioteca de artă” a tipărit și pe Edgar Papu și pe Dan Grigorescu și pe Vasile Florea și pe Victor Ieromim Stoichiță, toți trecuți fără ezitare cu vederea.

După lichidarea criticii, Raoul Șorban se ocupă de ceea ce însuși numea „a crea artiștilor complexe de inferioritate”. El încearcă să-l conteste pe Ovidiu Mateo, să-l anuleze pe Brăduț Covalliu și, mai ales, să ridiculizeze gros cea mai importantă tapiserie pe care arta noastră contemporană a produs-o în ultimele decenii: tapiseria „Teatrul”. Cînd, cu cîteva luni în urmă a vulgar jurnalism, vîdit ignorant și pe deasupra prost-crescut, căci nici măcar nu-și ședea înjură, a înțeles să conteste tapiseria acesteia valoarea pe care i-o acordau specialiștii, n-am ripostat, căci nu poți polemiza cu o pură ipostază a neantului. Loviturile bărbătești se dau cu chipul descoperit și nu sub camuflajul unor inițiale (M.P.). Iată însă că acum înjură și preluată de un „specialist”. Ea debutează absurd cu fraza: „Această tapiserie nu ar fi putut exista dacă nu ar fi existat Lurçat”. Desigur, Nici Michelangelo n-ar fi existat dacă n-ar fi existat Fidias. Tapiseria „Teatrul” nu seamănă însă cu tapisierile lui Lurçat decît pentru cine nu le-a văzut pe nici unele. Și dacă totuși Raoul Șorban a văzut lucrarea pe care o disprețuiește e încă și mai grav. Căci calitatea ei era vădită chiar și pentru nespecialiști. E bine ca cititorii să știe că în diferitele faze ale nașterii ei, tapiseria „Teatrul” a fost analizată și apreciată cum se cuvine de înalți reprezentanți ai forurilor noastre ideologice. O lămurire de anvergură aceasta (150 mp) nu se putea face în clandestinitate, fără sprijinul material și moral al unor competente verificabile. Ateleurul în care ea a fost tesută a figurat în protocolul Consiliului Culturii și Educației Socialiste, așa încît, ani de-a rîndul, oaspeții de seamă ai țării au fost invitați, cu legitimă minerie națională, să o contemple. Am fost, printr-o întîmplare, de față cînd, dinaintea uriașei lucrări a poposit Giulio Carlo Argan, renumitul profesor de istoria artei de la Roma, pe atunci și primar al Romei. Cuvintele sale, dincolo de ceea ce se putea trece drept un inevitabil protocol, ar fi stat pe orice artist din lume: și ele atrîmă parcă mai greu decît reticentele „profesorului” nostru. (Să notăm, în altă ordine de idei, că unul din cei trei critici români care au omagiat, în revista „Arta”, tapiseria „Teatrul”, contribuind astfel — cum ar spune Șorban — la instaurarea ei ca „falsă problemă” e tocmai cel căruia „primul rector al Institutului de arte din Cluj” îi acordă, în acest interviu de pomină, creditul său: Victor Ieromim Stoichiță. Raoul Șorban se împleticește penibil în propriile sale capcane, făcînd o dată mai mult dovada unei incoerențe de atitudine de nevindecată.)

Nu ne putem permite să discutăm aci punct cu punct și celelalte declarații ale sale. Unele sînt grandios aberante: desprinderea criticilor de artă de Uniunea Artiștilor Plastici sau suspendarea dreptului acestei uniuni de a accesa premiilor membrilor săi. Premiile acestea sînt, pentru Șorban, o irepresibilă — și psihanalizabilă — obsesie. El se plînge că se dau pe nedrept. Se prea poate. În fond și premiul Nobel își are scîpările sale. Un lucru e sigur: dacă a fi premiat e uneiori o falsă consacrară, sau o eroare conjuncturală, a nu fi fost niciodată pus în discuție pentru premiere nu e, în sine, o garanție de calitate... „Profesorul” ne ceartă că nu ne-am bătut, la timp, pentru Gheorghe Anghel. Dar, ca să zicem așa, acesta a fost războiul generației sale. Dojana se întoarce iarăși asupra-i, ca un bumerang, cu atîta mai mult cu cît în anul morții lui Anghel nu despre el ținea să

scrie Șorban, ci despre „oficialul” C. Baraschi. „Profesorul” constată, în conținut, că Brăduț Covalliu a intrat în grațiile criticii numai după ce a fost ales președinte al Uniunii Artiștilor Plastici. E fals. Ion Frunzeti l-a remarcat încă înainte de 1950, iar primul său mare succes, stîrnit de o foarte bună expoziție, datează din 1955. Pe de altă parte, nu e curios că Raoul Șorban pune sub semnul întrebării meritele lui Covalliu abia acum, cînd el nu mai e președinte? Iată, într-un frugal rezumat, cum arată profesiunea de credință a cuiva care la fiecare două rînduri vorbește de „vigoare morală”, „responsabilitate intelectuală”, „acribie științifică”. Ce greutate pot avea opiniile sale, și ce criterii au putut dicta alegerea sa ca interlocutor într-o revistă de mare tiraj cum este „Flacăra”, rămîne să o stabilească, alături de cititorii înșiși, redacția revistei.

În ce ne privește, ne simțim, la capătul lămuririlor noastre, atinși de o difuză tristețe. Cu gîndul la anii studenției, am fi preferat să ne aducem aminte de Raoul Șorban ca de un profesor simpatic (căci simpatic știa să fie), nu prea învățat (căci carte nu știa prea mult), abil (căci deținea secretul de a salva aparentele cu o înmăscată grație, făcîndu-te o clipă să crezi că știe ceea ce tu nu știi, ba chiar că știe ceea ce nu știa el însuși), pe scurt, ca de un personaj pitoresc, interesant prin biografie cît nu putea fi prin idei, dotat pe linie hîstorică pînă la abuz și lipsit de dimensiune etică pînă la înconștiență. Mica lui regie academică avea un anumit haz de operată: avea toate însemnele autorității. În afara autorității însăși, ceea ce dădea întregului său comportament aspectul unui incorrigibil, melancolic trucaj. Așa am fi preferat să-l ținem minte. Dar l-a cuprins, iată, nu știu ce tardivă conștiință a rației, care îl îndeamnă să arate lumii chipul unui justițiar nedreptățit. Probabil că e foarte greu să ai o anumită vîrstă și să știi că opera ta „științifică” e un mărunț cumul de broșuri, opera ta „didactică” — o simplă priueta melodramatică — iar opera ta „morală” — un „nu” morocănos, zvîrlit printre dinți tuturor celorlora care, de jur împrejurul tău, își vîd de treabă.

ANDREI PLEȘU

TRAIAN BRĂDEAN — Studiu

„Centrul de greutate al luptelor s-a mutat la Rădăuți!“

— Ștefan Rusu, vom începe prin a-ți cere scuze pentru întârziere. Ești ultimul campion olimpic al țării la Jocurile Olimpice de la Moscova cu care stăm de vorbă, dar asta nu înseamnă performanță pe care ai obținut-o ar fi fost, cumva, mai puțin frumoasă decât a celorlalți campioni ai noștri, medaliați cu aur la Olimpiadă, ci dintr-un motiv cu mult mai prozaic, cel al distanței care separă Rădăuțul de București... Oricum, ia-ți acum față în față, gata să aflăm, spre a împărtăși cititorilor, cât mai multe lucruri interesante despre dumneata. Cine ești, Ștefan Rusu?

— Sunt născut chiar aici, la Rădăuți, într-o familie cu mulți copii. Tata este muzicant, iar mama casnică. La lupte am ajuns numai datorită antrenorului Virgil Gherasim, marele animator al acestui sport pe meleagurile Rădăuților. Nu aveam decât 9 ani și ceva, venisem și eu, ca și alți copii, la sală, pentru selecție. Eram însă, lucru evident, prea mic, aveam numai vreo 30 și ceva de kilograme, dar tare aș fi vrut și eu să intru pe saltea. Maestrul Gherasim m-a văzut cum mi străluciau ochii, mi-a dat câteva lei, mi-a adus bine aminte, să-mi cumpăr bomboane și mi-a spus să vin după-amiază. Am ve-

Campionii noștri olimpici

nit și, desigur, am rămas. Antrenorul Gherasim, care și astăzi este omul cel mai apropiat de mine, mi-a fost ca un părinte. M-a luat cu el, împreună cu echipa, peste tot, am văzut zeci de concursuri, deși de luptat încă nu mă puteam lupta, fiindcă nu exista o categorie atât de mică, la greutatea mea de atunci.

— Antrenorul Virgil Gherasim a văzut în ampla sa acțiune de selecție, dacă nu ne înșelăm, peste 1500 de copii. Dintre aceștia doar unul, Ștefan Rusu pe numele său, a devenit campion olimpic. De ce?

— Se spune că aș avea un talent de excepție pentru lupte. Lucrul acesta e mai bine însă să-l spună alții. Pentru mine mai importantă e munca. Am stat întotdeauna ore în șir în sala de antrenament, chiar peste program, și mai ales fără pauze. Îmi place enorm să mă lupt, să simt saltea sub picioare, chiar dacă exersiez cu manechinul, cu partenerii de antrenament sau, de multe ori, cu copiii care rămân în sală până târziu. Am ajuns să schimb câte opt parteneri pe zi, iar procedeele tehnice le pot face, aproape la fel de bine, atât pe stînga cât și pe dreapta. La cele 3 antrenamente de forță ale săptămîinii ridic haltere, cam 11000 de kilograme în total — dar fac totul din plăcere, fără să mă silească nimeni, numai pentru că vreau să fiu cel mai bun dintre

toți. Rămîn, în fapt, un mare îndrăgostit de sportul luptelor!

— Să recapitulăm: campion european de juniori în 1974, vicecampion mondial, tot de juniori, în 1975, vicecampion european de seniori și vicecampion olimpic în 1976, din nou vicecampion european în 1977, apoi campion european și campion mondial în 1978, din nou campion european în 1979 și, în fine, campion european și campion olimpic în anul 1980 — iată un palmares excepțional, care-l atestă pe Ștefan Rusu drept cel mai bun luptător român al momentului. Lipsește ceva?

— Da, titlul de campion mondial universitar. Am luat numai „argintul“ la Sofia, trebuie neapărat să iau „aurul“ la București, în vara viitoare. Deși, sint sigur, concursul de lupte va fi la fel de greu ca și cel de la Moscova. La Olimpiada de la Los Angeles, în 1984, voi avea numai 28 de ani, vîrstă tocmai potrivită pentru un campion olimpic...

— O clipă! N-am vorbit încă despre concursul de la Moscova. Va trebui să ne

spui care a fost cel mai greu moment în lupta pentru medalia de aur...

— Cam totul! Specialiștii au apreciat lupta de la categoria mea, cea de 68 kg, drept una dintre cele mai grele, fiindcă au fost patru sau cinci adversari care nu se gîndeau decât la locul I. Așa erau sovieticul Nalbadian, fostul campion olimpic, polonezul Supron, vicecampion mondial la ultima ediție, suedezul Sköld, fost campion european, bulgarul Atanasov și cu mine. Ziua cea mai dificilă a fost, desigur, ultima — în care a trebuit să sustin cele mai tari meciuri. De dimineață l-am întilnit pe luptătorul sovietic, care se afla într-o situație disperată, la un pas de ieșirea din concurs. El a forțat mereu, dar eu am contracarat permanent, păstrînd echilibrul perfect al luptei și al avertismentelor. În felul acesta Nalbadian a părăsit concursul, iar eu am intrat în turneul final; după-amiază l-am învins la puncte pe luptătorul polonez și, după numai o oră, prin tuș, pe cel suedez. Așa am devenit campion olimpic!

— A doua zi, după cum am aflat, făcea antrenament cu luptătorii noștri de la „Iliber“, care nu intraseră încă în concurs!

— Da, dar îmi pare însă rău că succesul meu a fost singular. Puteam lua încă vreo 3-4 medalii la Moscova, prin Gîngă și Bojiță la greco-romane, Pușcaș și Neagu la cele libere. Iar Alexandru, care cîști-

gase 5 titluri la rînd la „europene“, tocmai la Moscova s-a împiedicat, luînd doar locul al doilea. A fost, e adevărat, accidentat la mîna.

— Ce rol joacă, ce merite are — vorbind despre succesele luptătorilor români — antrenorul federal Ion Corneanu?

— El are meritele pe care le-a avut întotdeauna, fiind omul care a ridicat luptele de la noi printre cele mai bune din lume! Maestrul Corneanu este un om dur, dar care știe ce vrea. Disciplină, în primul rînd. E cred suficient să-ți spun că pe mine m-a scos din lot la începutul anului, fiindcă am întârziat la convocare, prezentîndu-mă în Poiană cu două zile mai tîrziu. M-am pregătit singur la Rădăuți și după o lună m-a reprimat, dar numai după ce a cerut garanții pentru felul în care m-am antrenat. Cei de la C.J.E.F.S. au refuzat să le dea și, în această situație limită, cel care a semnat a fost antrenorul meu, Virgil Gherasim. Se pare că a făcut bine, fiindcă am devenit campion european în aprilie și campion olimpic în iulie...

— Rădăuțul este un oraș de numai 30000 de locuitori. Cum se face că el a dat României un medaliat cu aur la Olimpiadă?

— După mine, centrul de greutate al luptelor în țara noastră s-a mutat la Rădăuți! Cum erau acum cîțiva ani Lugojul și Timișoara, astăzi sint Rădăuțul și Suceava. Dealtfel, avem pe plan local concursuri de lupte extrem de puternice, de disputate, pentru care se cer arbitri cît mai imparțiali, veniți uneori de la sute de kilometri. Federația ne-a dat și cîteva concursuri internaționale, iar săliile sint totdeauna pline, neîncăpătoare. Echipelile noastre de copii și juniori sint cele mai bune din țară, iar copii vin mereu pe sportul acesta. Sau vin antrenorii la ei, adică în comunele învecinate, la Mineuți, Arbore, Horodnic, Frătăuți, Valea Siretului și încă altele, acolo unde profesorii de sport din Rădăuți se duc săptămînal de 2-3 ori și fac antrenamente în toată regula cu cîte 30-40 de copii la fiecare școală. La noi, de ce să n-o spun, luptele au bătut în popularitate fotbalul sau hocheiul pe gheață, chiar dacă acestea aveau mai multă tradiție în zonă.

— Ce urmează, Ștefan Rusu?

— În decembrie începem pregătirile pentru noul sezon. Sper să nu întârziu și de data asta! În ianuarie urcăm în Poiană. În martie avem 4 concursuri internaționale de cel mai înalt nivel, iar în aprilie vin „europenele“. În mai mergem la Piatra Arșă, pentru pregătirea la altitudine. În lunie-iulie va fi Universiada, iar în august Campionatele mondiale. Cum vezi, un an plin. Am cucerit pînă acum 12 medalii pentru Românie. Vreau ca nici în anul care vine să nu rămîn cu mina goală!

— Mult succes.

DUMITRU GRAUR ■

Mircea Pascu:

„Am stat la Roma un ceas, pe care l-am dedicat Columnei lui Traian“

— Tovarășe profesor Mircea Pascu, deși nou promovată, echipa de fotbal Corvinul Hunedoara continuă să se numere printre protagonistele primei divizionii. Ce părere are președintele clubului, e vorba de un simplu foc de paie?

— Un foc de paie după 11 etape, aproape o treime din campionat, greu de crezut?!

— Atunci tuespre ce e vorba? — Despre muncă și disciplină. Fotbaliștii Hunedoarei muncesc, lucru sigur, mai mult decît alții. Nici nu-i de mirare, ei au de la cine lua exemple, de la minunații siderurgiști ai orașului, a căror rîvnă încearcă s-o aplice pe teren. Altfel zis, Corvinul se străduiește să fie la înălțimea mediului muncitoresc al Hunedoarei și, în bună măsură, cred că reușește. Nu totdeauna, dar de cele mai multe ori. Legat de asta, țin să adaug că, la ora de față, fotbalul se bucură la noi de un sprijin deosebit, atât directorul general al Combinatului siderurgic, Sabin Faur, cît și secretarul Comitetului de partid, Iacob Topliceanu, aflîndu-se alături de echipă, cu vorba și cu fapta. Grație acestei atmosfere, de muncă și modestie, și mentalitatea e, la Hunedoara, în schimbare, mai sănătoasă ca oricînd.

— Anume? — Corvinul era, pînă acum cîțiva ani, un adevărat „cimitir al elefanților“, aduînd fotbaliști cu nume din alte părți. De cîțiva vreme, optica s-a modificat, baza echipei constituînd-o elementele locale, Nicșa, Petcu, Văetuș, Rednic, Klein, Andone, Colesniuc, Lăcătuș, Ormenișan, cei-

lalți. Toți crescuți și lansați la școala de fotbal și caracter a lui Dumitru Patrașcu, coordonatorul Centrului de copii și juniori.

— O clipă, aveți dreptate, e clar, dar i-ați uitat pe Lucescu, pe Dumitrache, pe Dumitriu, pe ceilalți bucureșteni ai formației, așa-i?

— Nu i-am uitat, nici o grijă. Ei ne-au ajutat și ne ajută în această încercare a noastră de a reda fotbalul hunedorean Hunedoarei însăși, știm cu toți cît le datorăm. Fără ei, Corvinul n-ar fi ce e, nu încape nici o îndoaială. Fiecare a adus cîte ceva, Ion Gabriel calmul, Dumitrache golul, Dumitriu neoboseala, cel mai mult a adus, desigur, Lucescu, poate cel mai important factor al acțiunii de care aminteam. Exemplul lui Lucescu, inteligența și experiența lui au dat echipei o nouă orientare, el rămînînd, și prin ceea ce a făcut și face la Hunedoara, una din cele mai distinse personalități ale fotbalului românesc de azi.

— O să vă dăm, din nou, dreptate, numai că e greu de crezut că saltul făcut de Corvinul poate fi explicat prin aportul unui singur om, ce ziceți?

— Au contact, vă repet, munca și seriozitatea, aliate cu sprijinul organelor locale, de unde noua mentalitate. Sigur, eforturile s-au depus și se depun în colectiv.

— Cine formează acest colectiv?

— Aș îndrăzni să pronunț cîteva nume, Gelu Simoc, Mihail Dron, nu altul decît directorul administrativ al combinatului, Ion Socol, Dan Cristea, Nichifor Oargă, Andrei Zuckerberger. O fac, dar cu sfială, convins că n-am epuizat lista.

— N-ați uitat pe nimeni?

— Nu știu, poate că da.

— I-ați uitat tocmai pe Mircea Pascu, așa-i?

— Da, da, l-am uitat pe Remus Vlad, antrenor alături de Lucescu, pînă la generația de azi cel mai bun produs al fotba-

lui hunedorean. Cît despre mine, că m-ați provocat, să lasăm faptele să vorbească.

— De acord. Sinteti la Hunedoara, din cîte cunoaștem, de la 1 august 1979, dată care corespunde, în linii mari, cu reluarea echipei. Care a fost rolul dumneavoastră, tovarășe profesor Pascu?

— Aducînd cu mine experiența de la Jiul, unde am funcționat 10 ani, m-am străduit să organizez clubul pe baze moderne. Am făcut cite ceva, drumul e încă lung. Oricum, el a ridicat capul, tînde să devină, cu adevărat, purtătorul de cuvînt, în sport, al Hunedoarei. Am pus la punct, ajutată din toate părțile, dotarea, baza materială. Deținem, pe lingă terenul de joc, alte 4 de antrenament, precum și un bazin acoperit și o instalație complexă de recuperare. Avem în perspectivă amenajarea, sub tribuna centrală, a unor vestiare moderne, a unui spațiu de cazare prevăzută cu cantină, cu toate anexele necesare. Cum ziceam, drumul e încă lung, dar sintem decizi să-l parcurgem, pas cu pas.

— Care ar fi, succint, unul din acești pași?

— Turneul întreprins, recent, în Italia. L-am onorat nu doar pentru a juca — la Catanzaro, Corvinul a întilnit, pentru prima dată, o echipă profesionistă de elită — ci și pentru a lărgi orizontul băieților. La Roma, de pildă, Lucescu i-a ținut un ceas lingă Columna lui Traian, făcîndu-le o adevărată lecție de istorie a neamului. Nu că trag spuza pe turta noastră, dar știți ce fac, de regulă, fotbaliștii români în străinătate?

— Da, cutreieră magazinele, așa-i?

— Din păcate, da. Noi am stat la Roma, cu totul, un ceas, pe care l-am dedicat Columnei lui Traian.

— Chiar cu riscul de a sări de la o chestiune la alta, v-am întreba ce-i cu tenisul la Hunedoara? La Petrosani v-ați ocupat de tenis ca antrenor de categoria întâi și, mai mult decît alt, ca pătimaș al acestui sport, care-i situația aici?

— Bună, căci orașul are tradiție, Dumitru Hărădău, ca și Adrian Marcu și Florin Manea, foști campioni de juniori, fiind hunedoreni. Mă ocup, cît mă lasă timpul, de echipa de divizia A, alcătuită din Ciuntea, Tomescu și Marcu. Pentru că ați deschis discuția, o serie de alte discipline sint bine reprezentate la Hunedoara, popicele, atletismul, handbalul, luptele, boxul, altele. Foștele sint însă, e o părere, cam risipite, poate că n-ar fi reea ideea unui club municipal care să le adune, firește, fără fotbal. Lucrul e cu atît mai

posibil cu cît, la nivel de oraș, există o susedenie de oameni minunați, devotați sportului, ca Eugen Avram, secretar al Comitetului municipal de partid, ca Victor Pez, secretar al Consiliului popular. Datorită lor, și altora, e un moment bun pentru sportul hunedorean.

— Să ne întoarcem, tovarășe Mircea Pascu, de unde am plecat. Pe lingă Nicșa, Văetuș și ceilalți, fotbalul Hunedoarei a mai dat și mai da semne de creștere. De exemplu, echipa Liceului sportiv a cîștigat, recent, titlul de campioană a țării, după cum, pe ramură, o ispravă asemănătoare a făcut și Liceul industrial metalurgic. Întrebarea e, nu ne-o luați în nume de rău, dacă n-a venit timpul ca acești tineri să-și exprime personalitatea?

— Cine îi împiedică?! Lucescu însuși înțelege acest lucru. Nu uitați că, la Corvinul, căpitan al echipei e Klein. Totodată, mulți din jucătorii noștri tineri fac parte din loturi: Gabor, Rednic și Klein la tineret, ca și, pînă nu demult, Alexa și Andone, Colesniuc la juniori și așa mai departe. Nu cred că sint, în această direcție, probleme.

— Știm că, în timpul liber, pictați, ați renunțat?

— Nu, pregătesc o expoziție. Mai fac, în paralel, și caricatură. Tocmai am terminat, iată, silueta lui Nicșa. Dacă vreți, v-o ofer.

— Mulțumim, o vom publica. De fapt, și cu asta am încheiat, ce vrea Corvinul, tovarășe Pascu?

— Ne ducе gîndul, recunosc, la o cupă europeană. Credeți că-i prea mult?

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Fotbalul mondial este astăzi dominat de echipele care au o excelență tehnică, o mare viteză de execuție și un joc nemărginit de variat. Ele nu joacă neinspirat, la întâmplare și, mai ales, păstrând jucătorii în „specialitatea” unui anumit post. Aceasta, fiindcă ceea ce inteligenta jucătorului poate concepe este condiționat de contextul colectiv, definit prin poziția partenerilor și adversarilor. Or, dacă este dificil de a prevedea poziția adversarilor, este mai ușor de a prevedea cea a partenerilor, în condițiile principiilor fundamentale de SPRIJIN, SUSTINERE, CIRCULAȚIE, PROGRESIE etc., care sînt adevărate reguli de conduită. Iar respectul acestor reguli depinde de calitatea organizării jocului, obligatorie pentru toți jucătorii. Ele nu vor numai să producă o impresie deosebită, ci mai ales să impună adevărul concepției moderne și a nume: o ECHIPA în care jocul ordonă apărării repleri masive de jucători, prezențe utile și necesare momentului, pentru ca faza următoare să se poată ataca până în fund cu aceleași forțe; o echipă ofensivă, bazată pe progresia rapidă a balonului, o singură lovitură și mobilitatea în teren a jucătorilor, demarcare fără încetare, cu joc strălucitor în conținut și eficace în scop, o echipă fără posturi fixe (cu excepția portarului, a cărui rază de acțiune și mijloace de exprimare trebuie

să-l facă constructiv-colectiv-ofensiv), un adevărat „front comun”, care preia comandamentele jocului, impunindu-l prin virtuozitate și bravură, mișcare și precizie, cadentă și intensitate. Superioritatea deci parvine datorită ORGANIZĂRII, TACTICII și STRATEGIEI, valorificate concepțional în sensul

Echipa, interpret virtuos!

de a nu se cunoaște ODIHNA în joc. Se atacă adversarul încă din terenul lui (păstrînd astfel contactul cu jocul), punînd adversarului paravane mobile, spre a întârzia atacul, contraatac, privîndu-l de precizie, de promptitudine; apoi, jucînd decontractat, operînd cu virtuozitate tehnică în amortizări, devieri, atacînd pe flancuri cu pase redublate și pătrunderi frontale în spații libere, accelerînd și schimbînd permanent locurile, echipa își confecționează EFICACITATEA. Pentru toate acestea — cit și pentru altele —

este nevoie de mari caractere, autentice individualități angajate să asigure soliditatea construcției și recuperării, cu precizie și dăruire. Dispunînd de o *excelexță pregătire fizică* și de un *dezvoltat spirit constructiv-ofensiv*, de un echilibrat și *foarte înalt nivel tehnic*, jucătorii fac față stăpînirii balonului în jocul de operare, de faze aspre, de marcaj și demarcaj pe spații mici, timp de zeci și zeci de minute dintr-o partidă, și meciuri după meciuri ani și ani de zile. *Tehnica* pare numai o etapă secundară în raport cu *tactica*, care, avînd valoarea unui act mintal, face ca tehnica să devină un mijloc de răspuns.

Gîndirea tactică în colectiv dobîndește vînzînd cu ochii lauri în fotbalul contemporan, deoarece jucătorii primesc și prelucresc un volum mare de informații în mișcările lor permanente pe tot terenul, în ambele sensuri. Astfel că COEZIUNEA ECHIPEI va avea caracterul *creativității în joc* și al unei așa-zise improvizații, rezultînd tocmai din însușirea elementelor de bază concepționale ale jocului, din cunoașterea perfectă dintre jucători, din respectul manifestat unul față de celălalt și dintr-o perfectă coordonare a sarcinilor principale, în contextul organizării jocului de către echipă.

CONSTANTIN TEAȘCA ■

Cînd sîntem mici, avem impresia că fotbalul începe și se termină cu noi. Pașiunea nu poate fi dimensionată în cele mai nevinovate timpuri ale existenței, a-căpărînd tot spațiul de la realitate spre via. Puțin mai tirziu sau, uneori, mult prea repede, trăim perenitatea ce nu poate ocoli nici acest joc. Ne dăm seama că mai sînt destui ca noi, unii mult mai buni și că vor veni și alții, mereu, ocupînd pentru a colora imbiector scenele fotbalului. Șocul inerent al numelor noi ce pășesc în fotbal este trăit cu mare intensitate, pretutîndeni. Se spune că, în ultimul timp, calitatea acestor tineri nu mai este aceeași cu a personajelor asemănătoare precedente, numărul lor este mai mic, uitîndu-se uneori să se argumenteze că și fotbalul s-a schimbat, ca să nu amintim că și societatea în care se joacă are cu totul alte contururi și chiar gusturi. Prin colțuri se mai poate auzi că au apărut prea multe terenuri de tenis sau birne de gimnastică și că totuși Ilie Năstase sau Nadia sînt apariții de excepție. Este normal, „culturile” nu pot înțelege esența de încurajare, organizare și, mai ales, participare ce trebuie să anime sporturile, pentru a se crea un tineret sănătos.

Cert este că talente avem și că fotbalul nostru nu se poate plînge de lipsa lor, avînd și o tradiție în acest sens și, în ultimul timp, o organizare preocupată de a le crea în număr cît mai mare și, sperăm, de calitate cît mai bună. Or, acesta din urmă este lucrul cel mai important, care asigură forța și rezistența oricărei școli de fotbal în timp. Numai că noi nu prea facem ceea ce se cere în timp și... la timp. Pentru a avea mereu jucători tineri, pre-

gătiți temeinic, capabili să devină încă din ultimul an al junioratului valoroși, procesul de selecție, formare și promovare trebuie să se desfășoare continuu. El nu trebuie să depindă — cum se întîmplă acum — de prezența unor adevărați „dacăli” de fotbal din cînd în cînd și în anumite locuri, ci, trebuie să se petreacă tot timpul și în toate centrele de tradiție mai mare sau mai mică, indiferent de vicis-

Lupta pentru tineri

ludurile sau bucuriile primelor echipe. Astfel se explică faptul că generații de excepție apar rar după lungi pauze, că majoritatea jucătorilor tineri, plăcuți la vedere, tind să devină compleți spre bătrînețea fotbalistică...

Nu toți tinerii fotabliști pot juca la 17, 18 sau 19 ani în echipa națională, dar trebuie să tindem pentru a căuta și forma așa ceva, forțînd mina selecționeerilor cum au făcut Pelé, Rivero, Dobrin și mulți alții, adevărate guverneri ce dau strălucire, inspirație și consistență de durată fotbalului.

Se pare că în fotbalul nostru puțini tehnicienii știu să caute, să pregătească și să lanseze (ceea ce este cel mai important) astfel de tineri în care se simt germenii marilor jucători. Puțini au răbdarea și

pasiunea de a lucra cu „cei mici” — acea atîd de importanță individualizare prin care se ajunge ca să nu mai devină „stîngaci”, debutanți în națională acreditați după un meci sau două, de excepție. Să vă povestesc ceva. Cînd am venit la Dinamo, eu și Dumitrache aveam cîte 17 ani, dar fuseserăm „spionaj” și luăți de Traian Ionescu cu un an și jumătate înainte... Au urmat doi ani de pregătire individualizate, în afară de ce făceam cu prima echipă, în care ne-a învățat esențialul, avînd ulterior și din ce mai ult... Tot Traian Ionescu a știut să ne dea și trio-ul primei echipe, moment pe care-l considera de mare importanță și pentru că trebuie realizat, probabil, într-o anumită perioadă a anului și nu în orice joc, spunîndu-ne simplu: „Ia-l și păstrează-l...” Dar Traian Ionescu a plecat cîrînd, întărînd practica muncii puțîn premeditate și competente din fotbalul nostru. Au venit alții, de la fiecare am învățat cîte ceva, cum spunea acum cîva timp foarte bine Mircea Lucescu, dar puțîn știu să-l învețe pe acești tineri — nu numai la noi, ci și în lume — să creadă în utilitatea a ceea ce li se cere să facă, de la lovirea mingii pînă la comportamentul în societate. Poate dacă i-am antrenat pe tinerii de acum pentru cum se va juca fotbalul atunci cînd ei vor crește mari, nu mi-ar mai fi teamă că vom veni din nou puțîn mai tirziu la întîlnirea cu noutățile la ora respectivă ale jocului! Anticipația este totuși destul de grea și nu la mîna (ca să nu spun capul) oricui. Vom mai discuta despre asta.

CORNEL DINU ■

Antrenori, bibliotecile vă așteaptă!

În mișcarea sportivă se constată o îmbunătățire continuă a performanțelor și o viață din ce în ce mai scurtă a recordurilor, chiar în intervalul dintre Olimpiade sau de la un campionat mondial la altul. În sport, ca în orice domeniu de activitate, ar trebui să dormească preocuparea neîntreruptă pentru găsirea, pentru descoperirea noului, fără îndrăzneală, fără originalitate nepuținându-se concepe progresul. Învîgătorul din golful Caliacra, amiralul Ușakov, a spus cîndva că „numai proștii cred că pot cuceri victorii folosînd aceleași metode”.

Sportul, în continuă transformare și progres, pretinde sportivilor și mai ales antrenorilor să fie la curent cu tot ceea ce apare nou în metodică. Acesta trebuie să se manifeste în tehnică și în tactică, dar cu atît mai virtuos în procedee pedagogice de instruire, de educare și formare a personalității și caracterului sportivilor. Sarcinile antrenorului modern sînt multiple și ele reclamă din partea acestuia întrunirea unor calități și cunoștințe care să-i confere o autoritate de necontestat. Majoritatea antrenorilor noștri sînt buni cunoșcători ai sportului de care se ocupă și își bazează exercitarea profesiunii pe o experiență acumulată de-a lungul anilor, pe cunoștințe căpătate la diverse cursuri de inițiere sau perfecționare și pe ceea ce au putut recepta cu ocazia întîlnirilor sportive interne și internaționale. Sînt

însă prea puțîn preocupați să-și îmbogățesc cunoștințele în cercetarea și însușirea a tot ceea ce se scrie — valoros — în ziarele, revistele și publicațiile de specialitate de la noi și de peste hotare. Nu se citește încă suficient asemenea materiale, după cum nu se fac destule comunicări referitoare la noutățile culese din diverse călătorii.

O vizită la biblioteca C.N.E.F.S. este cît se poate de edificatoare în acest sens. Numărul cititorilor din rîndul antrenorilor (nu ne referim la sportivi fruntași din Capitală, deoarece aceștia nu prea sînt întîlniți pe fișele celor care vizitează sălile de cultură) este de-a dreptul îngrijorător. Biblioteca sus-numită este cuprinzător organizată, oferînd ziarele, revistele și publicațiile cele mai noi din toată lumea. Conducerea acestei unități nu prețuește nimic pentru ca cititorii să aibă la timp o vastă documentare sportivă. Poate că unii antrenori se țin departe de volumele și ziarele de acolo din pricina, eventual, a necunoașterii limbilor străine în care sînt scrise. Acest impediment s-ar putea înlătura chiar prin intermediul federațiilor, a căror preocupare pentru traducerea și difuzarea materialelor mai interesante trebuie stimulată cît de urgent.

Se simte, de asemenea, lipsa informărilor verbale și scrise despre tot ceea ce s-a văzut, înțeles și apreciat cu ocazia deplasărilor la marile competiții unde s-au

confrontat silurile, metode, procedee. Dacă tehnicienii și antrenorii noștri, aflați cu echipele românești la competițiile internaționale, ar include în preocupările lor și culegerea a cît mai multe însemnări, ei ar putea împărtăși și altora lucruri folositoare. Pornind de la ideea „cultură nu trebuie să rămîna numai fizică”, ne exprimăm dorința ca antrenorii, pe umerii cărora se poate edifica prestigiul unei mișcări sportive, să-și bazeze munca pe o documentare la zi, privind tot ceea ce este nou în sport, găsind mijloacele de a ieși din șablon și rutina unei munci care riscă să ducă, ruptă fiind de ce-i nou, de ce-i modern, la plafonare. Nu sînt necesare calități excepționale pentru a fi receptivi la nou, pentru a-l aplica și a-l împărtăși celor din jur. Cum nu este atît de greu să-ți însușești o limbă străină pentru a putea face față unui interviu pentru presă, radio, televiziune sau pentru a traduce (sau a înțelege) un articol, mai ales de sport, terminologia nefiind prea pretențioasă.

În fața antrenorilor noștri stau obiective care trebuie să sporească prestigiul sportului românesc pe plan european și mondial. Saltul calitativ pe care toți iubitorii sportului din țara noastră îl așteaptă de la sportivi depinde, în mare măsură, de munca neobosită a antrenorilor, bazată pe aplicarea necondiționată a celor mai eficiente procedee și metode moderne de pregătire.

FELIX ȚOPESCU ■

VOR REUȘI OARE NADIA COMĂNECI ȘI IVAN PATZAICHIN SĂ SATISFACĂ EXIGENȚELE COMISIILOR DE EXAMENE DE LA I.E.F.S.?

La această oră Nadia Comăneci își așteaptă, ca orice candidat, la examenul de admitere la Institutul de educație fizică și sport București, rezultatul.

Zilele trecute a trecut de proba practică, așa cum era de așteptat, cu nota 10. Ministerul Educației și Învățămîntului și C.N.E.F.S. au hotărît ca Nadia să susțină o probă specială în cadrul examenului de admitere.

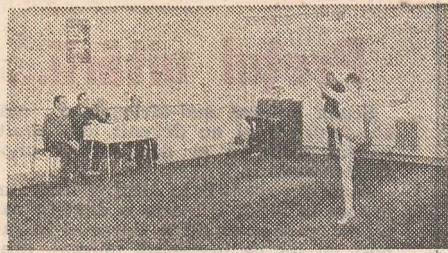
— Emoțiile sînt mai mari în acest concurs, spune Nadia, pentru care m-am pregătit după ce m-am întors de la Moscova, atît pentru proba practică cît și pentru proba scrisă la biologie. Este un examen de viață la care sper să reușesc! Tot în sala de gimnastică după susținerea probei din cadrul aceleiași examen de admitere îl întîlnim și pe Ivan Patzaichin.

— Am întotdeauna ambiția să cîștig și m-am pregătit foarte bine. Mai am de susținut proba la atletism de 1 500 m, la specializare, canoe simplu și biologie. Emoțiile sînt mari, dar sper să reușesc și de data aceasta.

Alături de ei în această „întrecere” se mai află și alți olimpici care vor să împărtășească talentul lor viitorilor sportivi de performanță ce ne vor reprezenta pe culorile țării. Printre ei se numără Carmen Bunaciu, Nicu Gîngă, Mihai Zafiu, Constantin Alexandru, Nicușor Eșeanu, Sorin Cepoi.

Să ținem pumnii strînsi sau să ne întrebăm dacă era chiar nevoie de un astfel de examen?

VICTOR RĂDULESCU ■

Scurt, foarte scurt

● Rugbyștii români au încheiat turneul britanic cu o victorie superbă, 39-7 cu Leicester, una din cele mai redevabile formații insulare. Presa engleză a fost, firește, foarte impresionată de jocul tricolorilor, „Daily Mail” notînd că oaspeții „au confirmat că sînt capabili să evolueze în Turneul națiunilor, prestînd un joc strălucitor”. Felicitîndu-i din toată inima pe cei care au dus rugbyul nostru în elita mondială, jucători, antrenori, conducători,

federație, promitem să revenim asupra evoluției naționalei în Irlanda și Anglia. ● La polo, după ce Rapid a avut de înfruntat cîteva arbitraje ostile, Dinamo a sprintat în cîștigător, păstrîndu-și titlul. ● În „Cupa Mondială”, la Toronto, gimnasta Crisțina Grigoraș a ocupat un merituriu loc IV la individual compus, la sărituri obținînd medalia de bronz. Din păcate, Emilia Eberle, altădată candidată la podium, a dezamăgit. ● Transferîndu-l pe Windt, Baia Mare a renunțat la Răducănu. Cine are nevoie de un portar? ● Irinel Pănulescu a terminat binavigatoare în concursul

de la Praga, adjuccîndu-și proba de 200 metri mixt. ● În ultimele zile, hotărît lucru, cele mai multe bucurii ne-au adus fețele. Iată un alt argument: la Belgrad, într-o companie selectă, Dana Nuță a încheiat pe primul loc un puternic turneu de șah, realizînd 8,5 puncte din 12 posibile. ● S-au înmulțit cartonașele roșii în divizia A de fotbal! N-ar strica, gîndim, ca federația să manifeste prin Comisia de disciplină mai multă exigență, pedepșindu-l drastic pe vinovați. Și-au cam dat băieții drumul la gură! ● Fostul internațional Nicolae Oaidă, antrenor de categoria I, continuă să

se afle în convalescență după o afecțiune pulmonară. ● Ilie Năstase, „ultimul trubadur al tenisului”, cum îl numea, recent, un confrate englez, și-a pus în gînd să cîștige toate turneele! După ce și-a adjudecat openul de la Kuala Lumpur, Ilie a încheiat victorios și turneul de la Djakarta, 6-3, 4-6, 6-3 în finala, cu francezul Dominguez. ● O frază memorabilă dintr-o carte, de asemenea memorabilă, tipărită, de cîrînd, sub semnătura lui Cristian Țopescu și Virgil Ludu: „De la Jocurile Olimpice antice la Jocurile Olimpice moderne, de la clasici la contemporani, în toate țările în

care se face sport, cel mai de preț a fost și a rămas sportivitatea”. Așa-i, subscriem. ● La hochei pe gheață, Steaua ne-a făcut figura! După ce a pierdut, în deplasare, cu 4-13 în fața lui Dynamo Berlin, în Cupa campionilor europeni, Steaua a dezamăgit și la Miercurea Ciuc, 2-10! ● Sufiu nou la lotul național de box, în conformitate cu promisiunile secretarului federal, fostul campion Dumitru Ciobotaru. Garnitura pentru Balcaniada a fost incredințată antrenorilor Dumitru Gheorghiu și Gheorghe Iliuță, ambii tineri. Le ținem pumnii strînsi.

Lumea în care trăim

Sărăcia superbelor diamante

Diagnosticul pare greu de pus. Care este maladia ce provoacă omului cele mai mari suferințe? Cancerul, infarcturile miocardice, sau, poate, epidemiile de gripă? Nu, nu ne referim, de astă dată, la boli tratabile în spitale și pe care medicii încearcă să le lecuască. Maladiile de care sîntem preocupați nu pot fi nici tratate și nici tămăduite cu medicamente. Dintre ele, cea mai cumplită este, neîndoios, sărăcia. Sărăcia care lovește sute de milioane de oameni în acea zonă întinsă a planetei pe care o numim simplu, „lumea a treia”. Sărăcia care se exprimă în foamete și boli, în mortalitate infantilă și analfabetism. Sărăcie care se întinde mereu, contagios, aducînd unor întregi popoare doar durere și necazuri.

Dimensiunile sărăciei, în lumea de astăzi, o relevă fapte cutremurătoare: 50 000 000 de oameni mor anual din cauza foametei, a lipsei unui minimum necesar de hrană. Printre aceste victime se găsesc 20 000 000 copii — ființe plîpînde, cărora nu le-a fost oferită nici măcar bucuria de a vieții. Există pe această planetă, în care abundanța și risipa fac casă bună, 570 000 000 ființe umane ce trăiesc chinuite permanent de suferința subnutriției. După cum 2 000 000 000 (exact: două miliarde) de oameni n-au acces la apă salubră. Ar mai fi de adăugat că 800 000 000 de oameni nu știu să scrie și să citească iar 450 000 000 bărbați și femei caută zadarnic o slujbă. Toate acestea, la un loc, dezvăluie nu numai dimensiunile ei și profunzimea și dramele sărăciei.

Sărăcia, ca și bogăția, sînt însă inegal repartizate. Sînt părți ale planetei favorizate de istorie. Altele n-au avut parte decît de sărăcie. Chiar dacă au în adîncurile pămîntului lor imense resurse, starea lor este cea pauperă. Poate cel mai exact această realitate o reflectă Africa — un continent cu zăcăminte fabuloase, un continent al diamantelor și al aurului. Un continent bintuit însă de sărăcie: în țările Africii mortalitatea este de 3 ori mai mare decît în Europa; din o mie nou-născuți aproape 200 mor înainte de a implini un an datorită bolilor provocate de foamete; venitul unui african, pe an, este de 100 de ori mai mic decît al unui locuitor din țările vest-europene; statisticile O.N.U. reliefează că 21 de state din Africa se numără, astăzi, printre cele mai sărace state de pe glob.

De ce s-a năpustit sărăcia asupra Africii? Hazardul? Jocul istoriei? Nu, sărăcia, înapoierea, mizeria, această tragică stare de lucruri nu este rezultatul vreunei catastrofe sau calamități naturale și nici a vreunei fatalități. Este rezultatul subdezvoltării. O tristă și dureroasă moștenire a istoriei. A istoriei secolelor de dominație colonială, a jefuirii bogățiilor a zeci de popoare africane în folosul înavutirii și prosperității „metropolelor de peste mări”.

Zairul era cindva „Congo belgian”. Furniza 60 la sută din producția mondială de diamante industriale, 60 la sută din producția de cobalt, 10 la sută din producția de cupru. Timp de 50 de ani a fost scoase din țară, în folosul monopolurilor belgiene, ca și al celor americane, britanice, franceze sau germane 5,5 milioane tone cupru, 3 tone de

diamante industriale și peste 260 000 kg aur. Reflectați asupra cifrelor și gîndiți-vă la sursele bogăției din metropole. Strălucirea Bruxellesului nu poate fi despărțită de sărăcia fostei sale colonii.

Proporțiile jafului colonial au fost uriașe. Sudanul transformat într-o uriașă plantație de bumbac, de către monopolurile engleze, nu avea cel puțin o întreprindere textilă mai importantă. Întreaga cantitate de bumbac brut lua drumul metropolei. Ce primeau în schimb cele opt milioane de țărani sudanezi? În 1950 din 9 nou-născuți doar 4 supraviețuiau; durata medie a vieții era sub 30 de ani, 97 din populație era analfabetă.

Și ca exploatarea să fie mai cruntă, economiile naționale ale majorității covârșitoare a statelor africane au fost „specializate” de colonialiști, posibilitățile lor de supraviețuire rămînînd, astfel, dependente de un singur produs minier sau de o singură cultură agricolă. Consecințele monoculturii sînt resimțite și în prezent, popoarele africane avînd numeroase greutăți de înfruntat în bătaia lor pentru o dezvoltare liberă, de sine stătătoare pe calea progresului și civilizației.

Profitorii de ieri n-au renunțat însă la vechile lor poziții. În ultimele două decenii, după ce Africa a înlăturat imperiile coloniale, vechii stăpîni au încercat să revină pe scara de serviciu. A început era jafului prin politica creditelor, a prețurilor produselor industriale — mașini și utilaje de care tinerele state independente au atîta nevoie — a prețurilor materiilor prime și a combustibililor, politică aplicată de astă dată nu cu biciul și pușca, ci prin cele mai rafinate mijloace. Efectele acestei politici se răsfrîng direct în viața popoarelor țărilor în curs de dezvoltare. Datoriile externe ale acestor țări — importuri sau credite — se ridică la începutul acestui an la peste 370 de miliarde de dolari. O sumă fantastică pentru lumea și așa împovărată greu de sărăcie...

La o recentă licitație din Londra, un superb diamant, descoperit cu mai mulți ani în urmă, în minele din Zair, a fost vîndut cu suma de 600 000 dolari. Știrea a trecut neobservată ca un simplu fapt divers. Nici la licitație și nici în știrea de presă nu s-a amintit însă nimic despre faptul că cel ce a descoperit diamantul, un bătrîn negru miner, a primit, în ziua aceea, ca recompensă, o farfurie cu mîncare în plus. Atît!

Soarta bătrînelui miner are o semnificație simbolică. Nu-l vorba doar de farfuria cu mîncare oferită drept „recompensă”, o recompensă batjocoritoare, cinică. Deposedarea lui de prețiosul diamant amintește soarta Africii, deposedată crunt de bogățiile ei.

Africii i-au fost sustrate diamantele și aurul, cuprul și uraniul, bumbacul și cafeaua, lemnul și fîldeșul, bogății însumînd valori înimaginabile. În schimb, popoarelor continentului le-a rămas doar sărăcia. Sărăcie pe care nu o pot face uitată nici chiar suverbele diamante. Căci strălucirea diamantelor, oricît ar fi de fascinantă, n-are puterea să steargă urmele sărăciei, urmele foametei și bolilor, ale subdezvoltării.

AL. PINTEA

Raptul copilăriei sau lumea a treia vest-europeană

Copiii. Rațiunea noastră de a fi. Priviri candide și întrebătoare, chipuri senine sau pungite de ciucurii lacrimilor repede uscate de zîmbetul ce nu rabdă să nu înflorească.

Nu toți copiii au copilărie. Calendaristic da, faptic mulți dintre ei sînt răpiți virșei de joacă și fără de griji de ghearele hulpave ale sărăciei și mizeriei. Sînt zone în lume unde copiii se nasc doar pentru a multiplica cifrele din statisticele mortalității infantile. Sînt locuri în lume unde bolile, foametea, munca prematurăucid ce-i mai vulnerabil: copiii. Sînt însă în lume zone incluse în așa-numita civilizație industrială unde flagelelurile copilăriei ar fi firesc să fi fost de mult eradicate. Italia cu al ei Mezzogiorno este una dintre ele. „Ne aflăm în fața unor copii deja adulți, cărora le este negată copilăria, ale căror priviri pline de reproș revendică, afirma revista italiană „Panorama”. Copiii constrinși sistematic, încă de la virșea fragede, să se arvinească pentru a supraviețui. Aruncați în viață de niste părinți disperati, sînt forțați să-și aranjeze singuri viața. Dintre

mii de probleme ale sudului Italiei, UNICEF n-a luat în considerare decît 4: alimentația, nivelul de școlarizare, sănătatea și mortalitatea. Copiii, elementele cele mai sensibile ale scării sociale, plătesc cel mai scump raul de care suferă Italia meridională. Cel mai tragic exemplu, Sicilia. La Palermo, 20 la sută din familiile consumă carne o dată pe zi. Celălalte, o dată sau de două ori pe lună. Mii de femei și copii nu au posibilitatea să-și satisfacă nici cele mai elementare nevoi alimentare. Iată de ce, arăta revista, 10 copii dintr-o mie se nasc morți, de ce mortalitatea infantilă în primul an de viață ajunge la 21 la mie. Destinul copiilor care părăsesc băncile școlii înainte de a ajunge la adolescență e ușor de urmărit, considera sociologul Ana Maria Cavallone. El îngroșă rîndurile și așa destul de consistente ale copiilor muncitorilor, una din plăgile cele mai grave ale Italiei.

Mario Colonna, 13 ani. Lucrează într-un magazin de fructe și are timp să învețe în timpul pauzei de prînz. Paolo Ferraro, 14 ani. Ajutor de măcelar cu 14 000 de lire săptămînal. „Să înveți și să muncești este foarte obositor”, declara el. Dar la noi în casă sîntem 8 copii. E firesc să-mi ajut și eu familia, așa cum pot”.

Există și o altă față a lucrurilor. Pentru copiii ulitelor italiene, un model demn de urmat pentru a avea o viață mai ușoară este delincvența. La Napoli, în 1978 au fost arestați pentru diverse culpe 680 de copii pînă la 14 ani.

Evaziunea de la instrucția școlară, mun-

ca minorilor, delincvența precoce sînt toate aspecte ale aceleiași realități. Dacă se analizează panorama vieții meridionale, a-pare evidentă o dezolanță și totală lipsă de preocupare a autorităților, o amorțeală a moralității, un refuz total al responsabilităților, constata săptămînalul italian. Există, în numeroase regiuni din sud, care suferă de o cronică carență a structurilor, prețioase și moderne dotări rămase neutilizate. Cazul cel mai strigător îl furnizează Campania care are cele mai bune spitale de pediatrie din peninsulă, dar deține recordul mortalității infantile cu 44 la mie. La Napoli, unde situația este deosebit de gravă, există cartiere unde procentul mortalității infantile depășește orice închipuire. La Traiano 120 la mie, Poggioreale 125 la mie, Secondigliano 137 la mie. În fiecare an la Napoli se nasc mii de copii cu maladii congenitale cardiace, în timp ce la spitalul „Santobono” o foarte scumpă și sofisticată aparatură pentru diagnoza bolilor inimii zace în magazie.

Întreaga situație, comenta un raport al UNICEF, are similitudini pînă la identificare cu lumea a treia. Cu precizarea că fapte de o asemenea gravitate se petrec totuși în Italia, una din țările continentului de mult circumscrisă coordonatelor dezvoltării economice moderne. Aceleași raport consideră că pentru rezolvarea acestor probleme cu serioase implicații politico-sociale este nevoie de o intervenție rapidă.

IOAN ROȘCA

Prețul uitării...

Scena politică sud-africană și mai ales culisele ei au devenit, de mult, spațiul exclusiv al desfășurării unor tragicomedii în lanț.

Dintr-un scandal în altul și dintr-un proces în altul, Pretoria a devenit capitala marilor surprize. Surprize în raport cu tot ce înseamnă normal, prezervabil, logic măcar în raport cu respectul condiției umane. Dar nu acesta este punctul forte al regimului rasist după cum practicile sale o demonstrează cu înverșunare... Ultimul exemplu pe această temă este doar cel mai recent pentru că tragicomedia continuă în pas susținut: cazul Roodie.

Eschel Roodie avea, într-adevăr, suficiente temeuri pentru a nu fi îngrijorat. Pînă la urmă prin „bună înțelegere” — ca între complici — foștii săi superiori au găsit și pentru el un aranjament „spălînd rufele murdare în familie”. Agențiile de presă au anunțat că verdictul tribunalului din Pretoria care condamnase la șase ani închisoare pe fostul director al Departamentului informațiilor din Republica

Sud-Africană a fost anulat de curtea de apel din Bloemfontein. Pentru a exemplifica încă o dată (dacă mai era nevoie?) ceea ce înțelege apartheidul prin justiție. În timp ce pentru preținse delictelor politice africani sînt condamnați la pedeapsa capitală, pentru Roodie s-a găsit o formulă salvatoare: din cauza „responsabilităților excepționale”, care i-au fost încredințate în condiții, de asemenea „excepționale”, a fost nevoit să acționeze „neconvențional” pentru a conduce un „război psihologic și de propagandă”. Citită în clar această formulă înseamnă fraude și deturnări de fonduri în beneficiul personal al unor personalități sud-africane și pentru finanțarea unei vaste campanii de propagandă de peste hotare menită să infrumușeze imaginea apartheidului.

Desigur, apreciază observatorii, în hotărîrea curții de apel din Bloemfontein care echivalează cu o achitare, a cîntărit greu amenințarea lui Roodie că „vor cădea multe capete” după publicarea cărții sale „Marele scandal al informațiilor”.

Pentru că cele 8 000 de pagini strînse în 23 de volume cit cuprînde raportul oficial al comisiei de anchetă referitor

la ceea ce a numit pudic „afacerea de la Departamentul informațiilor” nu cuprînd decît o parte a dosarului. Nu-mai o parte, deoarece tot ce ar fi putut aduce „prejudicii siguranței statului și securității colaboratorilor săi externi” a fost ținut secret. Or, cealaltă parte a dosarului amenința Roodie că o dezvăluie. Judecătorii au apreciat că sînt suficiente persoane simandicoase implicate în scandal: primierul și apoi președintele Johannes Vorster, ministrul informațiilor Connie Mulder, ministrul de finanțe Owen Horwood, Hendrik van der Bergh, directorul Biroului Securității Statului, omul cel mai puternic și mai periculos din țară. Este adevărat că Roodie nu a respectat întocmai regulile jocului, dar pentru a opri ofertele bombei ce se anunța cu explozie întîrziată, poate fi trecut și el pe lista pensionarilor care își văd liniștiți de treburi alături de Mulder, Van der Bergh și Vorster. Uitarea scandalului ivit în rîndurile promoto-ilor apartheidului merită orice sacrificiu.

Și guvernăntii sînt gata, la acest capitol, să fie culanți inclusiv pînă la uitarea de sine...

RADU BUDEANU

Mondo umano?

Legăturile periculoase

„Brigăzi”, „Ordine”, „Fascii”, „Grupul” etc., etc. Sînt numele unor organizații care, indiferent cum își spun, au aceeași ascendență, aceeași ideologie și, mai presus de orice, același scop. Dealtfel, ramificațiile nenumărate ale grupului „Internationalele negru” au fost în foarte multe cazuri dezvăluite în toată vastitatea și profunzimea lor. La începutul lunii octombrie, Pierre Feuille de la „France Presse” cita și țările în care aceste grupuri și organizații ființază, avînd strînse raporturi între ele: Franța, Spania, Italia, R.F.G., ca și țări de pe continentul latino-american, continentul — refugiu al foștilor (de ce foștilor?) nazisti germani.

Vorbcam însă, de legăturile stabile și strînse dintre grupurile și organizațiile respective, fapt pentru care se impun cîteva amănunte. Astfel, presa internațională, pe baza unor dovezi concrete, a arătat că: liderul grupării franceze „F.A.N.E.” fusese la Bologna, doar cu cîteva zile înainte gravului atentat fascist de la gara centrală din acest oraș; după atentatul de la Bologna, în Franța, la Nisa, a fost arestat și apoi extrădat militantul italian, de extremă-dreaptă, Marco Affatigato. Mai mult, numeroși membri ai „F.A.N.E.” (care, pe hirtie, a fost dizolvată la 3 septembrie a.c. dar în realitate activează tot mai insistent) au recunoscut cu dezinvoltură că au avut strînse relații cu... italianul Affatigato. Acesta, la rîndul său, era (sau, mai curînd, este) foarte legat de Pino Rauti, fondatorul grupului „Ordine nuovo”, unul dintre principalii conducători ai extremei drepte italiene. În ce-l privește, Rauti provine dintr-un alt grup extremist italian condus de Giorgio Almirante.

Și ițele nu s-au descurcat încă pentru că este cunoscut deja și faptul că Marc Fredriksen, liderul „Fasciilor Naționaliste Europene” se află printre conducătorii de la „World Union of National Socialists” (W.U.N.S.), creată în 1966 de partidul nazist american și mișcarea engleză național-socialistă și a cărei „autoritate spirituală” nu putea fi altcineva decît scoficilul sînistru Adolf Hitler.

Aceleași surse mai arată că militanții „F.A.N.E.” au fost prezenți în Germania Federală la niște „serbări folklorice” — a se înțelege exerciții paramilitare organizate în Bavaria de „mişcarea Karl Hofmann”; că, de asemenea, aceleași grupări s-au întîlnit într-o tabără organizată în Pîrinci în august 1979. Desigur, nu toate „antrenamentele” în comun le sînt cunoscute.

Dar pe rînginea atentatelor puse la cale de grupurile sau organizațiile (pro) sau curat naziste, sau de extremă-dreaptă, revista franceză „Les Nouvelles Littéraires” a scris

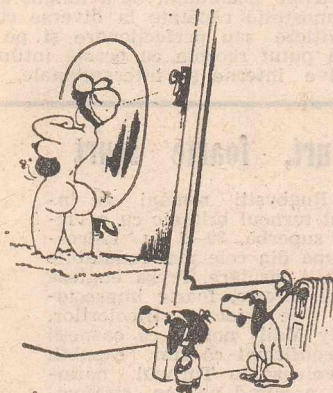
că, din 45 de atentate înregistrate în Franța între mai 1977—noiembrie

1978, nici unul n-a avut urmări judiciare.

În aceste circumstanțe, ca și în altele, s-a rămas doar la stadiul demascării legăturilor — periculoase — ce există între grupurile extrême de periculoase naziste sau pro-naziste.

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

(După „JEZ” — Iugoslavia)

In actualitate:

Arheologia submarină

Marea, acest infinit plin de mistere, obiect de cercetare până nu demult, pentru cei ce studiază flora și fauna subacvatică, a devenit în ultima vreme terenul predilect pe care își desfășoară activitatea arheologii. Cataclismele naturale, naufragiile, bălăile navale au făcut ca numeroase situri, instalații portuare, nave, obiecte acoperite de apele fluviilor, mărilor și oceanelor, să constituie — ca și numeroasele vestigii pe care timpurile revoluate le-au lăsat pe uscat — obiect de studiu pentru arheologii. Civilizațiile dispărute, orașele înghițite de ape, corăbiile scufundate au constituit din vremuri străvechi obiectul de cercetare, fie al specialiștilor, fie a vinătorilor de senzațional sau de comori. În susținerea celor afirmate menționăm lucrarea unui din pionierii cercetării în acest domeniu — Philippe Diolé — „Promenades d'archéologie”. Până în secolul nostru descoperirile arheologice submarine sunt prea puține. Cele mai importante sunt datorate hazardului. Cea mai importantă descoperire făcută la începutul secolului al XX-lea este cea din Marea Mediterană. Au fost scoase la iveală din apele mării o serie de statui antice și amfore — studiate de Heinrich Dressel — care astăzi se găsesc în patrimoniul Muzeului de arheologie din Atena. Progresele înregistrate în deceniul al II-lea în ceea ce privește materialele și tehnicile de plonjare au permis — după cum arată Jean Boullé — descoperirea unor importante vestigii arheologice submarine. După sfârșitul celui de al doilea război mondial, arheologia submarină cunoaște un nou avânt. În 1948 Tailliez și Cousteau descoperă în largul coastelor Tunisiei o ambarcațiune de 200 tone cu un bogat material arheologic. În perioada 1952-1957 au fost descoperite și studiate cu ajutorul unor scafandri experimentați o serie de vestigii arheologice submarine în portul Marsilia. Nava „Calypso” și arheologul Fernand Benoit, alături de Cousteau au fost „personajele principale”.

Numeroase studii și știri despre arheologia submarină sunt consemnate în Franța în paginile revistelor „Gallia”, „Archéologie” și „Cahiers d'Archéologie Sous-marine”. Un inconvenient îl constituie faptul că cercetările sunt făcute haotic de către oameni cu diverse preocupări și pregătire. În 1965 a avut loc primul Congres de arheologie submarină care și-a desfășurat lucrările la Cannes. La celelalte congrese de la Albenga, Barcelona, Miami și Lipari a avut loc un bogat schimb de experiență și au fost avansate diferite ipoteze care confirmă sau infirmă metodele arheologice clasice terestre. Pentru protejarea descoperirilor, în Marsilia a fost creat în 1966 un organism centralizat: Direcția cercetărilor arheologice submarine condusă de B. Liou. Direcția posedă o foarte bogată documentație, un fisier cu toate cercetările efectuate și declarate și răspunde la orice solicitare de ordin tehnic. Cu timpul, direcția a devenit un laborator de cercetare, identificare și autentificare, iar din 1967 dispune de o navă proprie — „Archéonaute” — echipată cu cele mai moderne utilaje pentru navigare și scufundare și cu un laborator de cercetare și analize. Supuși imperativelor fizice și fiziologice ale scufundării umane, capriciilor mării și curentilor submarini, slujitorii arheologiei submarine au trebuit să inventeze și să perfecționeze metode beneficiind de progresele înregistrate de arheologia terestră și de tehnologia cercetărilor geologice și petroliere submarine. Dar în ciuda imensului progres care s-a constatat în această ramură, toate suporturile științifice și tehnice, cele mai sofisticate metode, cel mai bun robot sau braț articulat, nu pot înlocui omul.

N. N. RĂDULESCU

Rădăcinile unei expulzări

Ceea ce i s-a întâmplat lui Simon Malley a indignat o lume întreagă. Cu ceva timp în urmă, mai exact la 27 iunie, prefectura poliției din Paris i-a adus la cunoștință „invitația” ministerului de interne de a părăsi „în cel mai scurt timp și definitiv” teritoriul francez, unde a lucrat mai bine de 11 ani. El, soția sa și cu cei trei copii ai lor. E-adevărat, Simon Malley trebuia să-și reinnoiască din trei în trei luni cartea de ședere în Franța — pentru un asemenea motiv se și prezentase el la poliție în 27 iunie, dar de aici și până la această măsură arbitrară, lipsită de orice explicație, distanța este enormă. Mai ales că Simon Malley avea în buzunar o carte de muncă valabilă pe trei ani. Ambele aceste documente de identitate i-au fost ridicate.

Atâtea se întâmplă cu cei veniți din zonele sărace ale lumii în căutarea unui loc de muncă, încât cazul relatat mai sus poate părea oarecum obișnuit, lipsit de orice semnificație în plus față de altele, multe altele, de acest fel. Numai că Simon Malley nu este altcineva decât animatorul prestigioaselor publicații „Afrique-Asie” și „Economiste du tiers monde”, care de peste un deceniu se fac ecoul vocilor popoarelor oprimite, exprimă sensibilitatea unei lumi cel mai adesea ignorate. Nici o victorie importantă a popoarelor aflate sub oprirea imperialistă, colonialistă și neocolonialistă n-a scăpat condeiului entuziaste ale celor de la „Afrique-Asie”, numeroșilor săi corespondenți din cele mai diferite colțuri ale lumii. Revista și-a oferit în egală măsură paginile luptelor și speranțelor celor din lumea a treia, căilor progresiste și revoluționare de dezvoltare pe care aceștia și le-au ales, națiunilor din afară menite să le înfringă

aspirațiile. „Afrique-Asie” și-a făcut, astfel, din susținerea popoarelor în luptă principală rațiune de a fi. Revista nu i-a uitat, în același timp, niciodată pe prietenii statornici ai acestor popoare. În aceste zile grele pentru „Afrique-Asie”, răsfoiesc încă o dată cu emoție numărul special dedicat anul trecut României socialiste, conducătorului de partid și de stat atât de iubit și stimat în locurile fierbinți ale luptei pentru independență, împotriva sărăciei. Cei de la „Afrique-Asie” au colaborat atunci de la distanță cu colegii mei de la Agerpres în alcătuirea acestui frumos număr.

Au trecut mai bine de trei luni de când lui Simon Malley i s-a luat dreptul de ședere în Franța și cei de la Elysées și Quai d'Orsay n-au explicat această măsură arbitrară decât prin tăcere sau prin mici fraze sibiline. În ciuda protestelor miilor de cititori ai revistei, ale unui mare număr de șefi de stat din lumea a treia, legați, în plus, de Simon Malley prin strinse relații de prietenie. S-a vorbit de libertatea presei, de libertatea de expresie, de dreptul la muncă al străinilor, dar autoritățile franceze au rămas insensibile la toate aceste apeluri. Este clar că nu în primul rând o persoană e vizată aici, ci o publicație care nu este deloc pe placul celor ce fac alergie la angajarea tot mai fermă a popoarelor pentru cizăgarea independenței lor politice și economice, pentru instaurarea cit mai grabnică pe planeta noastră a noii ordini internaționale. Iar când în calea gândului lor strimă se află o publicație care a ajuns la peste 200 de numere și care este difuzată în 64 de țări, în cite o sută de mii de exemplare la o singură apariție, ei dau friu liber celor mai ignobile im-

Clubul sinucigașilor

Între curiozitățile despre care presa mai informează din când în când se numără, în unele țări occidentale, și anumite servicii menite să combată sinuciderea. La Paris, după cum citim în „Le Figaro”, sînt două instituții de acest fel: „S.O.S. amitié” și „Phénix”. Prima are un rol preventiv, de a împiedica tentativele de sinucidere ale celor cuprinși de desperare. Aceștia, cînd simt că se află la capătul puterilor, pot da telefon la sediul instituției, la orice oră din zi sau din noaptea, pentru a primi sfaturi.

Spre deosebire de „S.O.S. amitié”, „Phénix” s-a constituit într-un fel de club al celor care au încercat să se sinucidă (o dată sau de mai multe ori) și n-au reușit. Asociația își deschide porțile de două ori pe săptămîină, miercurea și sîmbăta. Sînt primiți, ca participanți, ca să spunem așa, cu drepturi depline, cei care au încercat măcar o dată să-și pună capăt zilelor. Firește, pot veni și alți vizitatori, fără legătură cu sinuciderea; aceștia au statutul de oaspeți. Fondatorii clubului au urmărit să realizeze un fel de terapie morală, o reconfirmare sufletească bazată pe posibilitatea desperaților de a-și spune pîsul, de-a avea cui să se confeseze, fără nici un fel de complicații, de obligații. Discreția și comprehensiunea sînt elemente de bază. Sinucigașii ratați care vin la „Phénix” nu se cunosc între ei decât după prenume. Ei vorbesc sau tac, plîng sau se arată nepăsători, pot rămî-

ne la club zece minute sau ore întregi, luînd aici masa de seară, sînt liberi să vină la toate întîlnirile sau să nu mai vină deloc. În numai doi ani, Phénix a primit 1 000 de sinucigași, a fost vizitată de alte 3 000 de persoane, a primit 5 000 de apeluri telefonice și peste 1 000 de scrisori. Și e vorba, desigur, numai de izbăviți de la sinucidere care au vrut să intre în contact cu alți „colegi” de-ai lor. Dar mult mai numeroși sînt cei care nu și-au manifestat această dorință. Potrivit sursei menționate, în Franța se înregistrează anual 140 000-150 000 de tentative de sinucidere, din care izbutesc 15 000, o cifră egală cu cea a victimelor accidentelor de circulație. Statistica, indiferența la conținutul afectiv al datelor pe care le oferă, înregistrează și alte elemente legate de flagelul sinuciderilor. Astfel, se precizează că în încercările de a-și pune capăt zilelor, cea mai mare „izbîndă” o realizează bărbații. Dacă din totalul tentativei trei sferturi sînt făcute de femei, în ceea ce privește reușitele raportul este invers: trei pătrimi din numărul celor ce și-au dat moartea cu mina lor sînt bărbați.

Contrar ideii curente, nu barbituricele constituie mijlocul cel mai des utilizat de sinucigași, ci spînzurarea și înecarea, care stau la baza a două treimi din totalul sinuciderilor. La medicamente recurș mai ales tinerii, dar începînd de la 35 de ani,

„GLOBAL - 2000”, un scenariu sumbru

„Este momentul să se ia măsuri pe plan internațional pentru ca Pămîntul să nu devină o planetă infometată, suprapopulată și lipsită de resurse”, susține raportul GLOBAL-2000 pe marginea căruia cunoscuta publicație „International Herald Tribune” inserează un amplu comentariu. Intocmit la cererea președintelui Carter, raportul avertizează că pînă în anul 2000 va exista „un potențial de probleme globale de proporții alarmante” și apreciază că „solicitățile datorate problemelor legate de mediul înconjurător, resurse și creșterea populației sînt din ce în ce mai mari și vor constitui în tot mai mare măsură un factor determinant al calității vieții omului”. Dacă lucrurile continuă să meargă în aceeași direcție ca și pînă acum, lumea anulului 2000 va avea o populație și mai numeroasă, va fi și mai poluată, mai puțin stabilă din punct de vedere ecologic și mai pasibilă de descompunere decât pînă acum. Studiul menționat, relevă ziarul american, nu conține recomandări asupra modului cum pot fi rezolvate problemele puse în discuție, în schimb insistă asupra necesității ca toate statele lumii, indiferent de nivelul dezvoltării lor economice, să ia de pe acum „noi inițiative”.

Ca urmare, președintele Carter va înființa, anunță „I.H.T.”, un nou grup operativ în problemele resurselor globale și mediului înconjurător, asigurînd astfel acordarea „unei atenții prioritare importanțelor probleme ridicate de asigurarea resurselor globale, dezvoltarea populației și protejarea mediului înconjurător”.

pulsuri. Acest lucru a fost sesizat de toți cei ce vorbesc de contribuția importantă a revistei lui Simon Malley la sensibilizarea unor largi cercuri din Franța și din alte țări occidentale la gravele probleme ale lumii a treia. „Afrique-Asie” este astăzi periodicul de limbă franceză cu una din cele mai întinse audiențe internaționale, cu amici pretutindeni. Și toate aceste lucruri sperie. Cei de la „Afrique-Asie” nu s-au lăsat însă intimidăți. „Lupta continuă, victoria e sigură!” — acest celebru altădată, cuvînt de ordine al actualului partid de guvernămînt din Angola a devenit astăzi deviza publicației hărțuite.

Am răsfoit ultimele numere ale revistei. „Afrique-Asie” rămîne aceeași publicație demnă, pusă în slujba nefericitorilor soartei din întinse zone ale globului. Insuși Simon Malley, în ciuda situației incerte a lui și a familiei sale, își vede în continuare de treabă. El nu „s-a ascuns”, cum a insinuat presa anglo-saxonă. Fostul vicepreședinte al „Asociației presei diplomatice de la Națiunile Unite” și președintele al „Fundației Dag Hammarskjöld” pentru formarea tinerilor zăriști din lumea a treia nu abandonează ușor.

Ca în cazul altor mari gazetari, la Malley a fost mai înțel pasiunea devoratoare pentru ziariști. Talentele la venit după aceea, incunundindu-i abnegația și efortul. Sigur, numai aceste două calități nu sînt de ajuns pentru un comentator obiectiv al faptelor și evenimentelor. Malley n-a fost și nu este infailibil. A făcut și el aprecieri grăbite, clasificări premature ale unor acțiuni politice. Dar el rămîne, în ciuda erorilor sale, un slujitor devotat, prin intermediul condeiului, al cauzei popoarelor oprimite, un luptător redutabil pentru o nouă ordine în lume.

Dacă n-ar fi așa, autoritățile franceze (și nu numai ele) n-ar avea nici un motiv de supărare.

DUMITRU AVRAM

se alege unul din cele două procedee amintite, probabil pentru ca încercarea să aibă cei mai mari șorți de izbîndă. Și pentru că a venit vorba de tineri, menționăm că aspectul cel mai îngrijorător și mai trist, subliniat de ziarul citat, este că „sinuciderea lovește la ora actuală din ce în ce mai mult tinerii între 15 și 25 ani; numărul tentativei de sinucidere făcute de adolescenți se ridică, în Franța, la 40 000 anual”.

Nu pune nimeni la îndoială buna intenție a celor care au inițiat înființarea asociațiilor de combatere a sinuciderii. Dar, în același timp, nu putem să nu ne exprimăm îndoiala cu privire la eficiența unor astfel de activități. Căci încercările de sinucidere, reușite sau nu, au cauze cit se poate de serioase. Nici o ființă omenească în deplinătatea facultăților sale mintale nu-și pune capăt zilelor de prea mult bine. Desperarea care indeamnă la sinucidere este rezultatul unor împrejurări generate cel mai adesea de lipsuri, șomaj, mizerie, de nesiguranta zilei de mîine, de absența unor perspective sigure în viață. Acest adevăr este atestat, între altele, și de faptul, amintit anterior, că sinuciderea lovește cel mai adesea tinăra generație. Iar asociații de tipul „S.O.S. amitié” sau „Phénix” nu pot lichida fenomenele care împing pe oameni să-și ia singuri viața. De aceea, pentru izbăvirea definitivă de sinucidere, odată cu terapia morală aplicată cetățenilor, este necesară și o terapie mai profundă, mai amplă, aplicată actualelor rînduieli economice și sociale din lumea capitalistă.

ION D. GOIA

masiv în acele țări în care acesta are și în prezent un nivel satisfăcător.

Autorii raportului citat afirmă că politica oficială a numeroase state începe să ia în considerare unele din aceste probleme. El subliniază că raportul nu este o prognoză asupra situației planetei în anul 2000, ci mai curînd UN APEL ȘI UN GHID pentru ca guvernele să adopte strategii politice care să permită evitarea celor prevăzute.

Sumbră și neliniștitoare este perspectiva lumii anulului 2000. Raportul afirmă cu bună-credință că „rezolvarea problemelor populației, resurselor și mediului înconjurător este complexă și pe termen lung. Acestea sînt strîns legate de unele dintre cele mai complicate și mai greu de rezolvat probleme ale lumii — sărăcia, nedreptatea și conflictele sociale. Este esențială găsirea unor soluții noi și îndrăznețe, ca și hotărîrea de a le pune în aplicare”. Soluții noi și îndrăznețe însoțite de hotărîrea de a le pune în aplicare? De către cine? Cum pot oare săracii lumii, sugrumați cu lațul tehnologiilor moderne, economice, eficiente și nepoluante să prospere? Pentru că, relevă raportul, „fără realizarea unor progrese tehnologice revoluționare, viața va fi mai precară decât pînă acum”. Soluții sînt. Trebuie însă înțelegere și grijă pentru toți oamenii.

Semnalul de alarmă a fost tras. În ce măsură națiunile bogate sînt hotărîte să-și asume responsabilitatea unor acțiuni menite să-i antreneze și pe săraci într-o lume mai bună, rămîne de văzut. „Parcela” computerizată au vorbit. Trebuie ca oamenii să făptuiască, mai ales că, după cum afirmă raportul, „INCA NU ESTE PREA TÎRZIU”!

IOAN RADU

Lumea se amuză

(După „NEUE BERLINER ILLUSTRIERTE”)

Prin multe cotloane bachice mi-am purtat eu pași în viață, afară numai prin destinele șampaniei n-am cutreierat. Nici când am trecut prin Franța nu mi-a trecut prin cap că ar fi bine, măcar din curiozitate, să văd și eu cum se prepară această băutură minioasă până la spumare. Poate de unde șampania nu mi-a plăcut niciodată și n-am folosit-o nici măcar de revelion. Dar uneori hazardul trage cu asta și astfel, după niște treburi gazetărești petrecute pe platforma industrială a Zalăului, la întoarcere, am făcut un popas la Șimleu Silvaniei de care mă leagă amintiri plăcute încă de prin 1966—1967 când prietenul meu, Ioan Pop, actualul primar al orașului, era tipicul „tovarăș de raion”. El m-a sfătuit și a insistat să facem un tur de forță prin șampanieria din localitate, cea mai mare din țară și printre cele mai mari din Europa (continentul citor al șampaniei) și să fac cunoștință directă „ab origine” cu această băutură modernă, aristocratică, de care Bachus nu avea habar.

Tot timpul crezusem că șampania se plămădește într-o fabrică și când colo am fost invitat să intru sub un deal adiacent culmei Măgura, cum intri în pesteră, îmbrăcat mai gros și cu călăuză. Călăuză este însă un inginer. Dorel Trif care, deși tânăr, este o enciclopedie oenografică la care experiența mea de degustativ fruntaș a făcut numaidecât adență.

Intrăm așadar într-o galerie veche, în formă de potcoavă, scobită în stincă încă din 1829, când breasla crișmarilor din oraș și-au durat aici o enormă pivniță de vinuri. De vinuri de Măgura. Și intrucit tot intrăm prin istorie, să scriem că Șimleu, atestat documentar prima oară în 1251, își impinge tradiția mult mai departe. Pe piscul Măgurei, săpături arheologice întreprinse în 1797 și 1889 au dat peste vestigiile unei cetăți dacice de prin secolul I î.e.n., tezaure de aur care au fost duse la muzeele din Budapesta și Viena. Și cum daci lubeau vinurile, chiar în pofida puritanului prelat Deceneu, clinurile Măgurei trebuie să fi fost hasurate, încă de pe atunci, cu simetriile butucilor de viță-de-vie.

Ideea de a lărgi galeria-potcoavă a breslașilor și de a folosi spațiile subterane pentru condiționarea vinurilor ca materie pură de șampanizare (așa sună terminologia științifică) s-a ivit în 1969 când s-au și alocat investiții pentru galeriile noi, galerii ce continuă și astăzi în lungime și perpendicular, în lățime. Dar de data aceasta bolțile de piatră dură sint cimentate, tehnica modernă de construcții își spune cuvântul în electrificare la rece (pentru a nu împicta temperatura stalică a galeriilor), prin pavarea cărărilor subterane etc. Cum a fost nevoie de o perioadă lungă de minierit, de cimentat, de electricat, de instalat mașini, prima recoltă de șampanie a fost dată la lumina de afară a rampelor în 1976. Și, cu toate că de atunci au trecut numai patru ani, șampania de Șimleu s-a impus pe piața internă și externă, calitativ și cantitativ, chiar dacă printr-o burocrație suprarrealistă, i se tot schimbă numele. În numai patru ani s-a numit „Silvania”, „Zărea”, „Mărgăritar”. O parte din materia primă (vinurile, numai vinurile și... nu altea!) este furnizată de podgoriile meru care mai extinse ale județului. Restul, din celelalte

podgorii ale țării. Și nu vin din talas, cum se face, răutăcios, aluzia.

Intrăm și prima cunoștință o facem cu imensele vase de un vagon de vin fiecare. Dar toate de stejar, cu cercuri de metal.

Obişnuții deja cu superlativul butoaielor de un vagon-capacitate, se pare că toțiși în țara poveștilor lui Creangă, Setilă a născocit un butoi mărit până la paroxism: cel mai mare butoi cu doage din țară cu o capacitate de 20 400 kg, meșteșugărit în Țara Moșilor, la Baia de Arieș, pentru a dospirea zmeurei. Adus bucăți de acolo, a fost închegat aici.

Se termină potcoava, dar vechea ga-

lერიile au pereții umezi. În nișele lor crește un mucagai tucuriu, zis mucagaiul de Tokay, foarte bun pentru virstele vinului, dar din păcate nefolositor șampaniei. În plimbarea noastră printre sticle, ajungem sub coama dealului, cu un zenit de stincă de 4 metri. Dincolo începe cerul Silvaniei. Temperatura e de 12—13 grade Celsius, că e vară, că e iarnă. Deci o primăvară perpetuă. Dar o curbă, fără pic de lumină electrică, prevăzută la radiație mai rece, se aprinde numai la necesitate, apoi e stinsă din nou. O atmosferă de templu, de pietate epicuriană, de respect pentru ambrozia zeilor moderni care sintem, dă

inclinată viețulesc între 52—55 miș de sticle, pe una de stivuire între 650 000 și 700 000. Planul anual e de 2 000 000, din care jumătate la export. Șampania albă și roșee (de ce nu roză? nu se știe), mai nou purpurie (iarăși, nu se știe de ce). Cică nu avem struguri suficienți pentru rosée. Oare nu am putea noi să facem un lucru, când îl facem, bun până la capăt și fără nici un semn de întrebare?

Dar să revenim la farmecul genezel șampaniei de Șimleu („Mărgăritar”). După a unsprezecea lună, sticlele sint puse cu capul în jos. Ele arată ca niște păsări paradizice ciugulind tăcerea. La mașini speciale se scoate dopul cu „poc” de către aceste femei neînfricate și se elimină drojdia polarizată pe dop. Vinului șampanizat i se adaugă alt vin, neșampanizat, și aromatice extrase din plante, cu caracter stabilizant. Nici o materie străină, nimic chimic și dăunători. Apoi sticlelor li se pune dop nou, cu altă botniță de sirmă. Sint scuturate zdravăn pentru bunul amestec, cu gest de spișer ce-și privește, din clipă în clipă, soluția. Urmează, în final, staniu-lui, eticheta, cutiile de ambalare. Și, gata șampania! Ca număr de sticle care vor fi în 1985 de 5 milioane. Așa ne povestește inginerul Dorel Trif, la el în birou, lângă harta complicată a hrubelor prin care ne-a condus cu firul Ariadnei, prin chiromancia șampaniei. Pe peretele din față, un tablou cu portretul unui bătrîn secular, însoțit de inscripția în germană: „Ca să trăiești o sută de ani e nevoie de vinul din țara solară a României”. Reclamă bună și frumoasă. Și adevarată. Ca să trăiesc 100 de ani, voi, deci...

Incepem degustarea cea mult așteptată: Neubürger, Fetească Regală, Merlot cupat cu Cabernet. O cupă mare, de două kilograme, găzduiește vinurile la care renunțăm. Dar la ce să renunți în acest paradis de vinuri. Guști puțin iar restul paharului îl „arunci” în marea cupă. Cu gest de mare specialist. Gustăm în fine și șampania (de fapt, șampaniile) locului în pahare cu picior subțire și gol. Șampania intră astfel până la pînțelul paharului de unde infloresce efervescentia spre unda de sen. Timpul clasic de efervescentă cu bioxidul de carbon ridicat în bulă e de 15 minute. Aici el durează 40. Deci cu mult mai bine de jumătate.

Continuăm ritualul degustării și mă gândesc la Păstorel Teodoreanu și mi-e dor de Fănuș. La un cupaj de Fetească (albă) cu șampanie zmeurie, între ele oenologul scamator ascunde o batistă. Apoi o scoate lin. Și cele două lichide savuroase își păstrează culorile suprapuse, fără să se amestece. De îți vine să strigi: „Lume, lume, țară, țară, veniți să vedeți minunea unui vin bicolor, făcut ca în basme, ca în alchimie, de meșteri mari, făurari, cârturari!”

Dar am terminat povestea șampaniei. Revăd masa de degustare. Cu prietenul meu drag Ioan Pop, primarul, cu Gh. Bottezata, prietenul meu încă de prin vremea foamei din Moldova (sint trei foști, ca trei brazi), cu prietenul meu Dumitru Gițpă, redactor la ziarul „Crișana” din Oradea, și cu alții. În asemenea ambianță se poate bea și șampanie, mai ales când e și de Șimleu.

ALEXANDRU ANDRIȚOIU

ȘAMPANIA DE ȘIMLEU

lerie mai continuă nișel. Ea imagazinează la recele cumpănit vinurile necesare județului, după principiul cămășii care e mai aproape de piele. Ferice, exclamă poetul, județul care se gîndește și la sorbitorii lui! Fac această exclamație extatică numai pentru a da vin la moara celor ce mă iubesc mult de tot și se ocupă excesiv de modesta mea persoană, taxindu-mă deplin chiar dacă, printr-un paradox, aș deveni un lacto-vegetarian convins. Tot chefflu m-ar numi.

Puntea de trecere spre galeriile moderne o face o acoladă de bolți zidite, de astă dată, cu inele de susținere, încercare fantezistă de prin anii 1952—1960. Apoi continuăm prin galeriile de prin anii 1952—1960 umplute cu vinuri ca materie primă pură de șampanizare. Condiția umană a vinului (câci vinului, ca ființă omenească, Baudelaire i-a găsit chiar un suflet, o inimă) și cea fizico-chimică de cu 6—8 atmosfere le preschimbă în gocnede gustoase. Inchipuiți-vă un atac cu sticle de șampanie, bu-buitoare, un fel de amestec între revelion și cîmp de bătaie! Adevărul este că sticlele pot exploda și face victime. Ceea ce nu s-a întimplat. Dar era odată să se întimple tocmai când trecea prin dreptul lor un copil. Căci așa se întimplă când părinții își aduc copiii, încă de o șchioapă, la locul păcatului.

pasului ritmde procesiune. Sticlele ne privesc cu dopul în gîlcoj și cu botnița de sirmă la gură. Norocul lor este că greutatea de apă sare de sus în jos a sticlelor, și spațiul prevăzut între sticle, le oprește să se spargă cu reacție în lanț. Inscrupții se fac imuabile. După zece luni de zacere sticlele sint mutate din stive pe niște stelaje ușor înclinate, unde li se face un tratament manual cu 24 de mișcări rotunde, elegante timp în care drojdia se polarizează la dop ca într-un fel de electroliză. Amănunțose acest proces, făcut cu mină alintătoare de femei, bănuind că cititorii „Flacărilor” sint profani și curiosi ca mine în miraculoasa lume a șampaniei. Femeile care rotesc alintător sticlele fac 11 200 asemenea mișcări pe zi (în 8 ore de schimb!) și sint toate atât de musculoase încît ție groază numai la ideea că le-ai putea fi soț și ai veni cherchelit acasă. Pe o galerie

Galerii paralele, altele de legătură, se rătăcesc în labirint. Ingerul Trif striga familiar:

— Savetă, aprinde lampa!
— Bahey, stinge-o în urma noastră.
Din întunerice la lumină și apoi, o clipită, iarăși în întunerice, legile șampanizării se fac imuabile. După zece luni de zacere sticlele sint mutate din stive pe niște stelaje ușor înclinate, unde li se face un tratament manual cu 24 de mișcări rotunde, elegante timp în care drojdia se polarizează la dop ca într-un fel de electroliză. Amănunțose acest proces, făcut cu mină alintătoare de femei, bănuind că cititorii „Flacărilor” sint profani și curiosi ca mine în miraculoasa lume a șampaniei. Femeile care rotesc alintător sticlele fac 11 200 asemenea mișcări pe zi (în 8 ore de schimb!) și sint toate atât de musculoase încît ție groază numai la ideea că le-ai putea fi soț și ai veni cherchelit acasă. Pe o galerie

Pentru țară, prin cultură, spiritul și ființa noastră

(Urmare din pagina 15)

s-au obținut toate aprobările pentru punerea în scenă la Opera din București, încă din '77. Dar de atunci nu s-a mai făcut nimic. Electrecordul deține fondul necesar, cu toate aprobările, pentru imprimarea oratorului, dar practic nu se face nimic.

Orfeu, operă scrisă pentru sărbătorirea celor 2050 ani de la întemeierea statului centralizat dac, scrisă cu anticipoție, pierdută în totalitate la cutremur, rescrisă într-un an de zile (note și libret), nu s-a prezentat niciodată. Anul acesta Studioul de concerte al radioteleviziunii a organizat un concert cu selecțiuni din opera, în interpretarea orchestrei Filarmonicii din Ploiești și Orchestrei radioteleviziunii. Dar și organizarea acestui concert a comportat o mulțime de probleme. A trebuit să renunțe Cristian Brincus la un concert în favoarea mea. În 2 săptămîni dirijorul Horia Andreescu, cu dăruire și competență, a reușit să pregătească concertul. Efortul a fost dublu. Din vina cui? A fost alcătuit din nou în grabă un concert cu muzică contemporană originală românească, un concert bifat de organizatori din seria lor de obligații. Totul a trecut

neobservat de public, neanunțat, nerecomandat. Efectul!? O sală aproape goală. Așa înțelegem să facem cunoscută creația muzicală contemporană?

Să revenim la opere. „Aș spune la balet. De 33 de ani Miorița zace necunoscută de marelui public și Luceafărul, un fel de spectacol de balet și de operă, își adună anii. Lucrez acum la un Oratoriu dramatic, am scris libretul și cred că nu va fi cîntat niciodată de nici un teatru muzical. Mă întreb de ce organizatorii spectacolelor Operei din București, și nu numai ei, își dau toată osteneala pentru a avea în repertoriu opere străine, e drept celebre dar archicunoscute, și nu fac nimic pentru creația românească contemporană? Parcă ne-ar fi rușine că avem muzica noastră și compozitorii noștri. Numai muzica ușoară românească să aibă căi largi de manifestare și difuzare pe programele prime ale radioteleviziunii? Cum reușesc teatrele să joace dramaturgia românească contemporană? În fond, prin cultură, spiritul și ființa noastră vor dăinui peste veacuri. Desigur, acum e greu să-ți cîștigi un public, să-1 formezi, dar mîine? Publicul de concert, de operă a fost în mare parte pierdut pentru că nu a fost respec-

tat și i s-au oferit spectacole proaste, prăfuite, archicunoscute care nu mai trezesc nici un fel de interes în inima spectatorului. Oare Opera nu-și propune să monteze și spectacole originale, evocatoare și reprezentative pentru creația românească contemporană? Oare Opera română are altceva de montat? Avem interpreți, avem regizori, avem operă. Și atunci? „Ca instituție opera este la pămînt. Din punct de vedere organizatoric, administrativ și e păcat. Opera nu joacă lucrări românești săptămîni întregi. Chiar și Oedip a fost scos din repertoriu. Tosea însă... Că nu se face nici un fel de propagandă acestui gen muzical știm. Că nu există cronici de spectacole care să completeze această propagandă știm”. Dar ce face critica muzicală? „Critica muzicală? De cine e făcută? Cui i se adresează dacă faci totul ca să-ți pierzi spectatori? Dacă n-ai auditoriu?! Criticii, în general, nu au autoritatea de a-și impune punctul de vedere și n-au nici puterea de a se desprinde de niște tare care-i fac subiectivi, atacabili. Mai exact, nu reușesc să se desprindă de unele grupuri ai căror glăsuitorji sint. Atunci poți da sfaturi? Criticii trebuie să fie pregătiți, să aibă autoritate morală. Așa-zisa menajare nu duce decît la loviri nedrepte, pentru că nu se pricep să disecăm între valoarea artistică și greutatea influenței. Iar drept rezultat așa-zisa cronică pro-

duce scandal dar n-are efect stimulatv, educativ. Critica trebuie să fie dreaptă, să stimuleze întregul colectiv, să îndrepte. Dar cine să îndrepte? Și prin ce mijloace? Părerea poți să-ți o spui, dar atîta timp cît o faci publică, argumentează-o. Și pentru asta nu ai nevoie numai de tupeu ci și de cultură. O astfel de critică nu face decît deservicii artei adevărate”. Continuăm să notăm alte lucrări: 8 madrigaluri pierdute la cutremur și refăcute integral, concomitent cu rescrierea operei Orfeu. „Nici un compozitor care a scris opere nu a pățit ceea ce pățesc eu aici. Eu scriu pentru că îmi face plăcere să scriu. Muzica românească trebuie să aibă continuatori. Școala românească de muzică s-a impus prin reprezentanții ei. Oricine întreprinde în direcția artei presupune nu numai muncă și glorie ci și cheltuieli materiale. Artă nu poate fi rentabilă, ea aduce cîștiguri de neprețuit materializate în viața spirituală a țării, a poporului. Nu e puțin lucru să fii conștient ca artist, creator al zilelor noastre, de îndatorirea ce o ai.” Înțelegem că trebuie să slujim mai bine muzica românească contemporană, muzica originală, curajoasă, căreia compozitorii români îi inchină toată viața. „Puterea muzicii este imensă. Trebuie să credem în ea. Trebuie să o cunoaștem. Dar pentru asta mai întii trebuie să o facem cunoscută”.

*Flacăra Redacția: București, Piața Școlii 1, cîștuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Sector publiciști-comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) — 1617 1623; Secția politică-economică (Lionel Nitescu, N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia) — 1623; Secția cultură-cenaclu (George Arion) — 1619; Secția probleme social-cetățenești (Adrian Dohotaru) — 1623; Sector știință, sport (Ovidiu Ioanițoia, Liviu Timbus) — 1618; Secția reportaj-anchete (Mihai Pelin) — 1648; Scrișori, relații cu publicul (Marga Nedelea, Mihai Stănescu) — 1787; Sector fotoreportaj — 1595; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 1782, 1 621, 1 744; Administrație: 17 78 82 și 17 60 10 — interior 1 783; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 1 611); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIU — 17 60 10 interior 1 786); redactor șef 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex: 11 226, București, str. 13 Decembrie

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU